

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Облік і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

на тему “Організація і методика аудиту системи бухгалтерського
обліку на підприємстві”

Виконала: студентка групи ОО(з) – 41
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
Вітенко Ольга Володимирівна
Керівник: д.е.н., професор Лещук Г. В.
Рецензент: д.е.н., професор Дмитришин Л. І.

Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ АУДИТУ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	7
1.1. Система бухгалтерського обліку: структура та функції.....	7
1.2. Сутність аудиту та його організація на підприємстві.....	13
1.3. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку та аудиту.....	19
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ВИРОБНИЧОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ.....	25
2.1. Особливості організації системи бухгалтерського обліку Дирекції.....	25
2.2. Методика аудиту дотримання облікової політики на виробничому структурному підрозділі Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень.....	32
2.3. Аудит системи бухгалтерського обліку на виробничому структурному підрозділі Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень.....	39
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ВИРОБНИЧОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ.....	48
3.1. Внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності системи бухгалтерського обліку Дирекції.....	48
3.2. Удосконалення внутрішнього контролю системи бухгалтерського обліку Дирекції.....	54
3.3. Шляхи вдосконалення організації обліку з використанням сучасних інформаційних систем.....	59
ВИСНОВОК.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасному світі питання достовірності та правильності відображення інформації, щодо здійснення господарської діяльності, є надважливим, оскільки спостерігається незлічена кількість випадків порушень та шахрайств на підприємствах різної галузі.

Для запобігання випадків надання неправдивої та неточної інформації користувачам та з метою задоволення потреб всіх груп споживачів такої економічної інформації, було запроваджено систему аудиту – незалежний контроль, який стрімко розвивається та вдосконалюється впродовж років.

Здійснення незалежного аудиту сприяє підвищенню довіри різних груп користувачів до фінансової звітності суб'єкта господарювання та його бухгалтерської інформації в цілому. Для забезпечення якісної та ефективної аудиторської перевірки, в першу чергу необхідна професійна підготовка аудиторів, що вимагає конкретних знань і навичок у бухгалтерії.

З метою надання чіткої, незалежної та ефективної аудиторської перевірки, необхідно ефективно організувати роботу аудитора та слідувати конкретним методикам здійснення безпосередньо самого аудиту.

Запорукою успішного ведення господарської діяльності, в нашому випадку – діяльності виробничого структурного підрозділу Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень (далі – Дирекція), в першу чергу, є впорядкована та чітко налагоджена система бухгалтерського обліку. Від порядку в обліку напрямку залежить фінансове здоров'я будь-якого підприємства. Досягнути такого порядку можливо шляхом здійснення так званого “технічного обслуговування” всієї системи бухгалтерського обліку, під яким, власне, і розуміється проведення аудиторської перевірки.

Загалом, в Україні необхідно реформувати систему бухгалтерського обліку, шляхом все більшого наближення її до міжнародного зразка. Розкриття бухгалтерської інформації за міжнародними стандартами забезпечить прозорість такої економічної інформації, її відкритість, а також

співставність даних фінансової звітності різних суб'єктів господарювання, зокрема і закордонних, що, у свою чергу, дозволить налагодити ділові міжнародні відносини. Це сприятиме залученню іноземних інвестицій і наближення до Європи.

Виходячи з вищенаведеного, слід указати й на те, що необхідність удосконалення аудиту системи бухгалтерського обліку виникає одночасно з удосконаленням самого обліку.

Тому, слід зауважити, що проблематикою дипломної роботи є пошук шляхів удосконалення аудиту системи бухгалтерського обліку на виробничому структурному підрозділі Івано-франківська дирекція залізничних перевезень. А отже, актуальність дослідження полягає в тому, що вдосконалення системи бухгалтерського обліку і його аудиту забезпечить ефективність виявлення причин порушень, помилок чи шахрайств, а в результаті і запобігання їх у майбутньому, що як наслідок приведе до покращення функціонування діяльності і отримання більшої економічної вигоди.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження виступає система бухгалтерського обліку та процес проведення аудиту.

Предметом дослідження є сукупність організаційних та методичних аспектів аудиту системи бухгалтерського обліку.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є: обґрунтування теоретичних положень та розробка практично значимих пропозицій щодо вдосконалення організаційно-методичних аспектів аудиту системи бухгалтерського обліку.

Для досягнення мети необхідно вирішити наступний перелік завдань:

- вивчити систему бухгалтерського обліку: структуру та функції;
- визначити сутність аудиту та його організації на підприємстві;
- розглянути нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку та аудиту;

- окреслити особливості організації системи бухгалтерського обліку Дирекції;
- дослідити методику аудиту дотримання облікової політики на виробничому структурному підрозділі Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень;
- оцінити аудит системи бухгалтерського обліку на виробничому структурному підрозділі Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень;
- розглянути внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності системи бухгалтерського обліку Дирекції;
- запропонувати удосконалення внутрішнього контролю системи бухгалтерського обліку Дирекції;
- розробити шляхи вдосконалення організації обліку з використанням сучасних інформаційних систем.

Стан наукової розробки. Дослідженням проведення аудиту системи бухгалтерського обліку займаються різні вчені-економісти впродовж років. Оскільки, з кожним роком облік вдосконалюється та покращується в усіх його аспектах, а відповідно до цього, має розвиватися та вдосконалюватися незалежний контроль бухгалтерського обліку – аудит. У зв'язку із постійними змінами та доповненнями у законодавстві, стосовно економічних питань та самого обліку безпосередньо, аудит не стоїть на місці, тому шляхи вирішення проблематики здійснення аудиторської діяльності залишаються актуальними повсякчас. Отже, аналіз даного питання висвітлюється як закордонними так і вітчизняними науковцями, такими як: В. О. Шевчук, О. І. Бланк, М. Т. Білуха, Н. І. Рубан, В. В. Сопко, Ф. Ф. Бутинець, Є. В. Калюга, М. І. Скрипник, С. В. Ковтун, В. Виговська, М. Харченко, Г. П'ятницька, О. О. Дорошенко, Т. М. Рагуленко, К. О. Закалінська, С. І. Жмінько, В. І. Подольський, А. В. Хомутенко, М. Ф. Сафонова, В. В. Немченко, Ю. Л. Петрушевський тощо. Та навіть зважаючи на їхні праці та розробки, можна зауважити проблемні питання щодо практичних аспектів вивчення аудиту системи бухгалтерського обліку на підприємствах.

Методи дослідження. Під час дослідження обраної теми роботи, нами було використано наступні методи:

- системний аналіз – використаний з метою визначення складових елементів об’єкта дослідження шляхом його деталізації;
- синтез – застосований задля узагальнення різних аспектів організації та методики аудиту;
- монографічний – для дослідження праць вітчизняних та зарубіжних науковців;
- порівняння – використаний для зіставлення облікової інформації;
- графічний – задіяний з метою відображення результатів дослідження у вигляді таблиць та рисунків.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення проведеного дослідження полягає у розробці шляхів вдосконалення організації та методики аудиту та бухгалтерського обліку, у тому числі й з використанням сучасних інформаційних систем. Отримані, в ході роботи, результати дослідження, можуть бути застосованими у Дирекції задля покращення результатів її діяльності загалом та, зокрема, для вдосконалення системи бухгалтерського обліку.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, кожен з яких містить по три підрозділи, висновку, списку використаних джерел та додатків.

Основний зміст викладено на 67 сторінках друкованого тексту. Робота містить 13 рисунків, 11 таблиць та 7 додатків. Список використаної літератури налічує 58 джерел.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ АУДИТУ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Система бухгалтерського обліку: структура та функції

У сучасному світі бухгалтерський облік вважається ключовим елементом успішності ведення будь-якої господарської діяльності. Саме тому, надважливо визначитися із системою бухгалтерського обліку її структурою, функціями та суттю обліку взагалі.

Отже, згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [1].

Бухгалтерський облік вважається головним джерелом постачання інформації для управлінської ланки господарської діяльності. Варто зазначити, що потреби різних користувачів економічної інформації відрізняються, їхня ціль отримання тієї чи іншої інформації може бути навіть конкурентною чи протилежною, у результаті чого може виникнути так би мовити зіткнення інтересів між споживачами бухгалтерської інформації та її постачальниками. З цієї причини, система бухгалтерського обліку має бути гнучкою у своїй структурі та здійснювати певний перелік функцій для надання правдивої та точної інформації тим чи іншим її користувачам.

Не менш важливим питанням, для чіткості налагодження бухгалтерської системи, є правильна організація самих облікових процесів на підприємстві. Саме тому, глибинним поняттям об’єкта організації обліку можна вважати процес формування й забезпечення функціонування системи обліку. У той час як у вузькому розумінні – це, власне, сам обліковий процес і його структура.

Загалом, поняттю “система” різні вчені надають свої обґрунтовані значення. Проте, слід виділити найточніше визначення цього поняття, на нашу думку, яке вказує на те, що система – це певна сукупність елементів, які є взаємодіючими між собою, і, в результаті, утворюють певну цілісність, яка в свою чергу, керується так званими інтегральними властивостями, за допомогою яких, ця система може виконувати наділену їй функцію у певному середовищі.

Також існують різні поділи вчених щодо системи бухгалтерського обліку. Найпоширенішим, серед економістів, вважається поділ на:

- макросистему – систему на державному рівні, яка у свою чергу поділяється на елементи (рис 1.1);

- мікросистему – на рівні кожного конкретного підприємства. Проте, у теперішній час, у зв’язку зі стрімким розвитком ділових відносин і бухгалтерського обліку загалом, такого поділу недостатньо, тому варто виділити більш детальнішу класифікацію, яка відповідає наступним практичним функціям обліку:

- бухгалтерський облік, який визначається професійним видом діяльності, і суттю якого є фіксації фактів господарської діяльності підприємства, застосовуючи класичні методи ведення обліку, в основі яких виділяють вісім елементів цих методів;

- бухгалтерський облік, що базується на прийнятті управлінських рішень і використовує методи управління господарською діяльністю;

- бухгалтерський облік, який ґрунтується науковою точкою зору з використанням емпіричного, теоретичного та метатеоретичного пізнання.

Визначаючи бухгалтерський облік як систему, варто зважати на те, що на тому чи іншому підприємстві, він функціонує за допомогою засобів праці, таких як організаційна та обчислювальна техніка, а також завдяки живій праці– бухгалтерам, які обробляють бухгалтерські документи з метою отримання точної та правдивої інформації всієї діяльності. Ще одні ознаки системності бухгалтерського обліку – це упорядкованість елементів,

наявність як прямих так і зворотних зв'язків, поділ на елементи, збереження структури під впливом різних зовнішніх та внутрішніх факторів тощо.

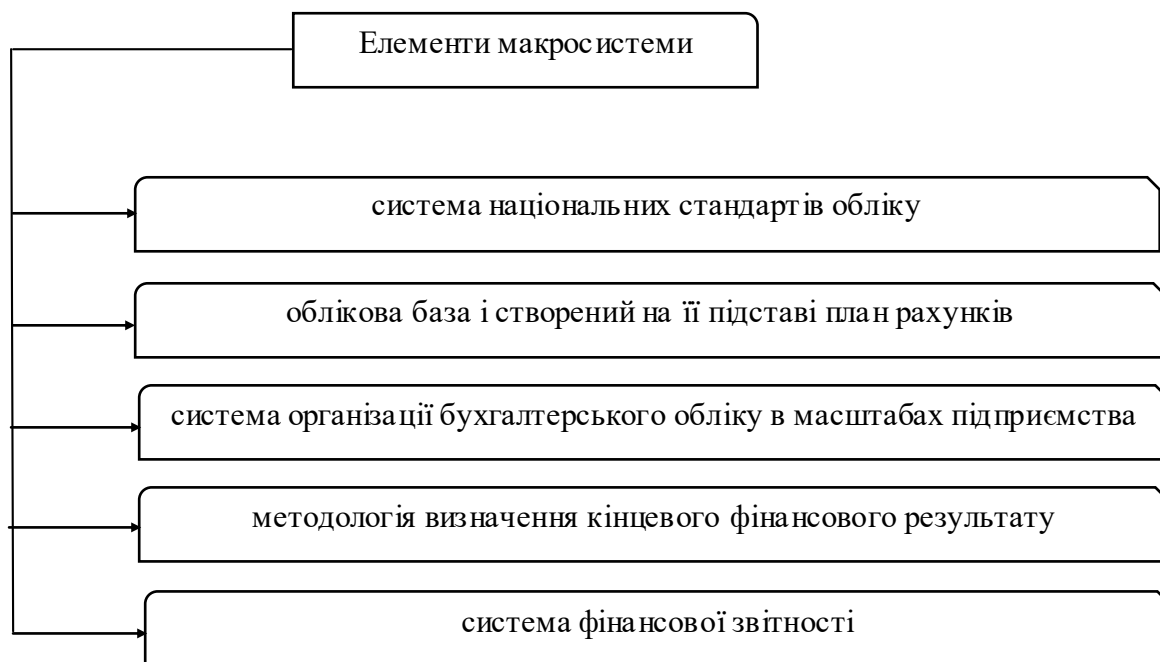

Рис.1.1. Елементи макросистеми бухгалтерського обліку

Сформовано на основі джерела [2]

Вважаємо доречним, додати до поданого на рисунку переліку, ще один пункт, а саме – суб'єктів правового регулювання бухгалтерського обліку.

Подані нами елементи у загальній системі бухгалтерського обліку, взаємодіють між собою і можуть забезпечити виконання регулюючої функції бухгалтерського обліку на підприємстві.

Щодо мікросистеми, то хотілося б зазначити, що небагато уваги виділено її структурі, проте існує низка визначень системи бухгалтерського обліку на мікрорівні, деякі з яких наведено у таблиці 1.1.

У той же час, багато спірних питань виникає між економістами на рахунок поділу бухгалтерського обліку на управлінський та фінансовий. Дехто вважає, що управлінський облік є окремою самостійною обліковою системою, яка на їх думку є ширшою за систему бухгалтерського обліку, інші ж стверджують, що вся облікова система є цілісною та неподільною в питання фінансового та управлінського обліку.

Таблиця 1.1

Поняття системи бухгалтерського обліку на мікрорівні

Автор	Визначення
Ф.Ф. Бутинець	Система бухгалтерського обліку – це сукупність елементів методу обліку, які пов’язані між собою та об’єднані в єдине ціле і надають інформацію про стан, рух активів, пасивів та зобов’язань підприємства, про характер і результати господарювання в єдиному грошовому вимірнику.
Ю. Кузьминський	Система бухгалтерського обліку – це методи та методика їх застосування, форми, за якими він ведеться.
С. Кузнецова	Система бухгалтерського обліку – це сукупність процесів збору, вимірювання, зберігання, аналізу, складання звітності.
Г. Уманців	Облік – це інформаційна система управління, яка пристосовується до зростаючих потреб суспільства.
О. Шатохіна	Бухгалтерський облік – це система безперервного й взаємопов’язаного спостереження за створенням національного продукту і пов’язаними з ним процесами обміну, розподілу, перерозподілу.

Сформовано на основі джерел [3-7]

Однією з форм організації системи обліку можна розглянути обліковий процес, який потребує певного упорядкування. Що мається на увазі під об’єктами організації такого процесу – це певні облікові процедури, які поділяються на види бухгалтерського обліку, його етапи, носії інформації, облікові номенклатури, документообіг і певний процес самого забезпечення обліку.

Власне, сама організація даного процесу має також свій поділ предмета облікового процесу на об’єкти (детальніше на рисунку 1.2).

Система бухгалтерського обліку відображає інформацію про здійснені господарські операції підприємства шляхом фіксування її у безперервних подвійних записах на рахунках бухгалтерського обліку. Ці записи, у свою чергу, утворюють разом із іншими елементами методу бухгалтерського обліку так зване замкнуте коло інформаційних зв’язків, які чітко визначають межі обліку. З часом, елементи обліку міняються і зв’язки, які утворилися між ними, не залишаються постійними, що свідчить про динамічність системи бухгалтерського обліку.

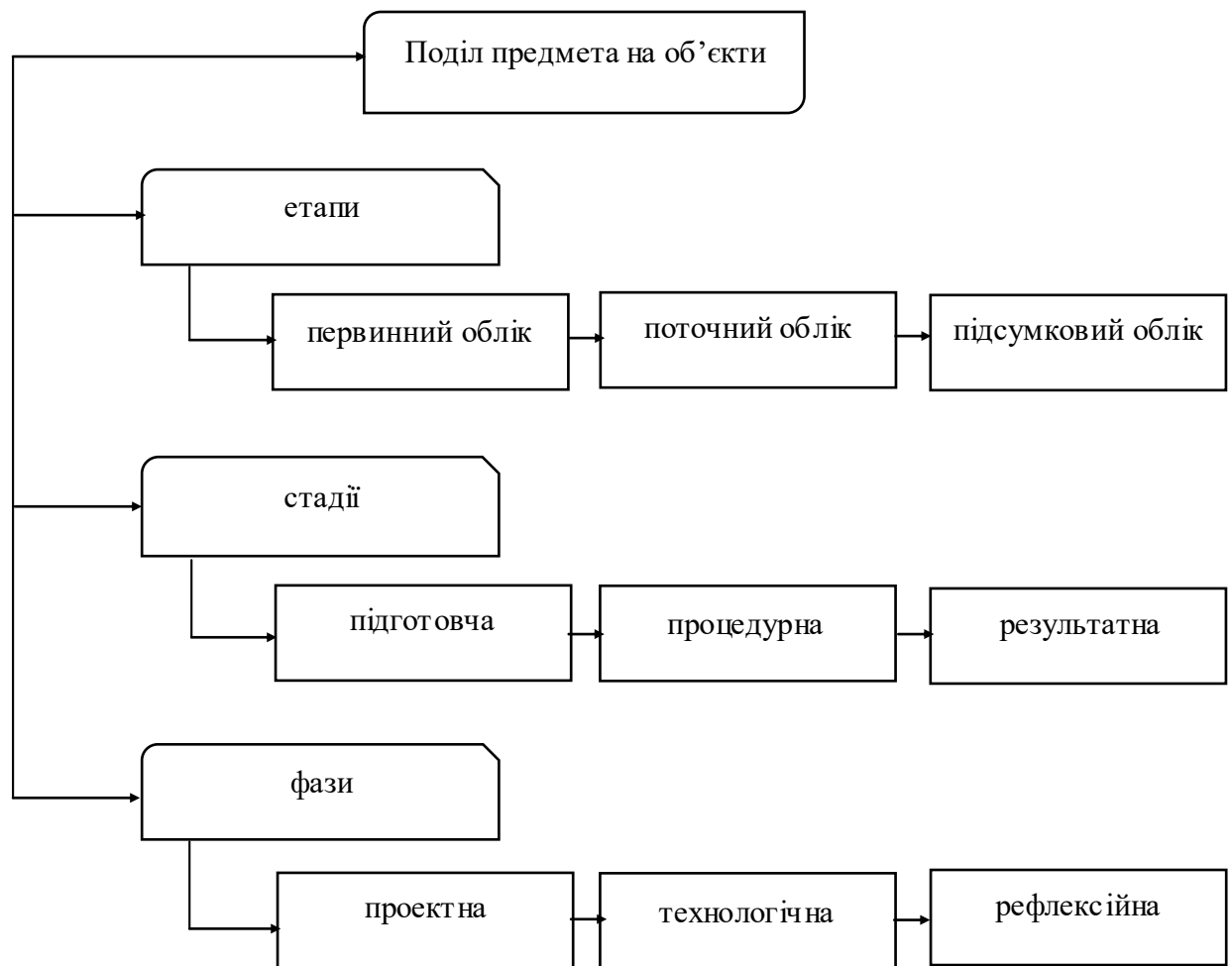

Рис.1.2. Поділ предмета облікового процесу на об'єкти

Сформовано на основі джерела [8]

Інформація, яку надає нам облік, має вплив як на рішення внутрішніх користувачів цієї інформації, так і зовнішніх. У результаті, вплив на економічні процеси відбувається не тільки внутрішньо на підприємстві, а також і на його зовнішнє середовище. Проте, слід вказати, що й зовнішнє середовище так само може впливати на облікову політику деяких підприємств. Це означає, що система бухгалтерського обліку взаємодіє як із внутрішнім так і з зовнішнім середовищами по-своєму.

Зважаючи на вищенаведене, можна підсумувати за допомогою рисунка усю вказану інформацію щодо структурних елементів та визначень системи обліку, які застосовуються на рівні підприємств (рис 1.3).

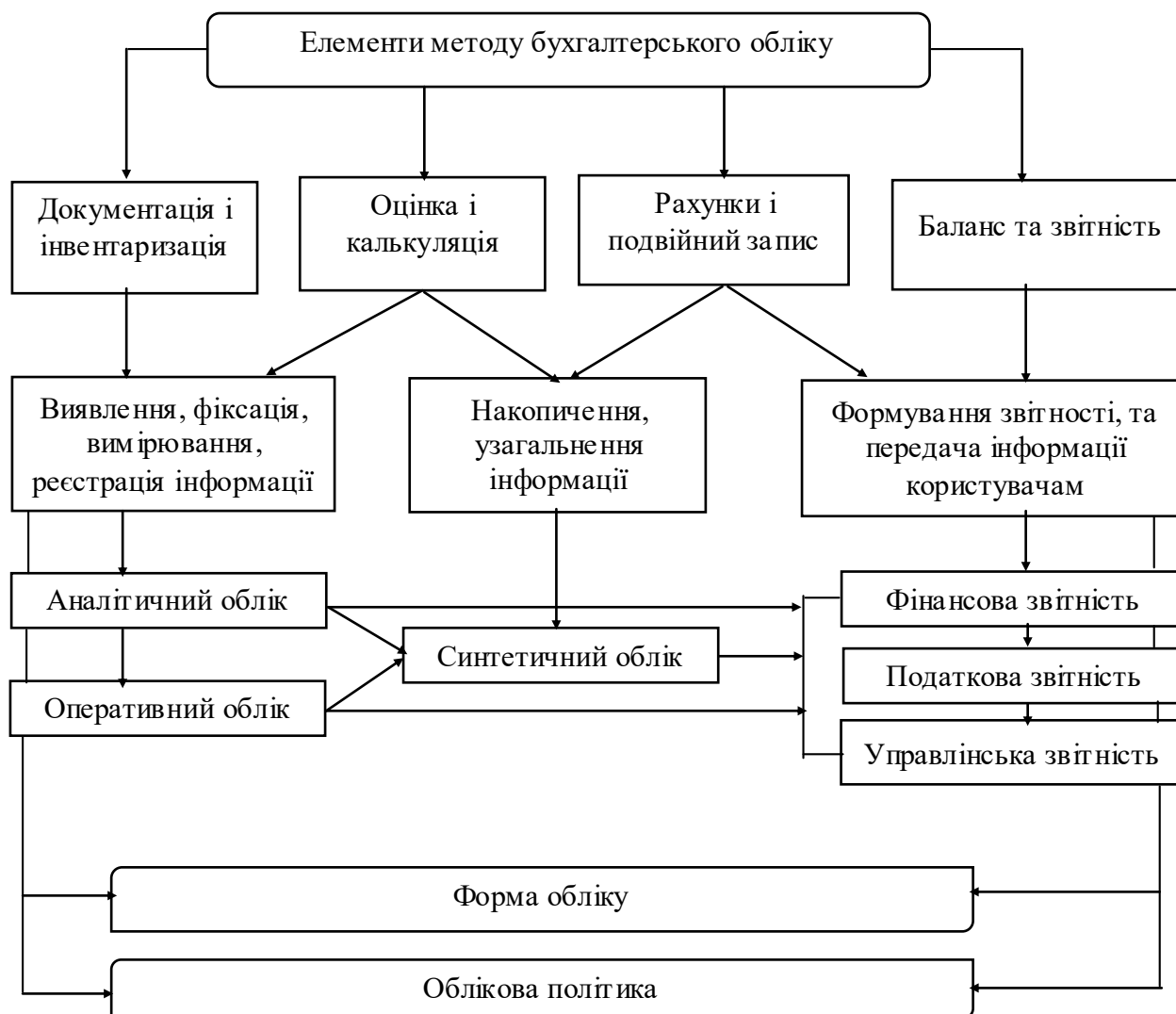

Рис.1.3. Структура системи бухгалтерського обліку на підприємстві

Сформовано на основі джерела [2]

Отже, підсумуємо, що система бухгалтерського обліку являється інформаційною системою. Завдяки їй відбувається рух інформації суб'єкта господарювання. Надання інформації користувачам, які її потребують – основна функція бухгалтерського обліку в розрізі інформаційної системи, практичної діяльності, процесу та моделі господарської діяльності. Саме інформаційна функція залишається поза дискусією науковців у обговоренні всіх інших функцій наділених бухгалтерському обліку.

Саме тому, вивчення сутності системи бухгалтерського обліку, яке відбувається на основі практичних навичок, дає можливість систематизувати вивчення в даній галузі обліку, збільшити його функціональні можливості.

Визначенню такої мети передуює створення інформаційного забезпечення для різних користувачів, які потребують обліково-аналітичної інформації суб'єкта господарювання.

1.2. Сутність аудиту та його організація на підприємстві

Здійснення контролю за господарською діяльністю суб'єкта господарювання, в наш час, є невід'ємною частиною його функціонування. І, в першу чергу, в цьому зацікавлене саме підприємство, яке має на меті забезпечити достовірність своїх облікових даних, задля збереження своєї репутації, підвищення економічної вигоди та й загалом, для здійснення безперебійної, чіткої роботи підприємства.

Забезпечити детальний, незалежний контроль за діяльністю підприємства можливо за допомогою проведення аудиторської перевірки. Згідно із Законом України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”, аудиторська діяльність – це діяльність аудиторів, а також суб'єктів аудиторської діяльності, які в обов'язковому порядку є зареєстровані у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг, які, як важливо зазначити, є абсолютно незалежними [9].

Загалом, аудит – це процес здійснення перевірки щодо достовірності бухгалтерської та фінансової звітностей підприємства, за підсумками якої формується аудиторський висновок [10].

До аудиторської діяльності можна віднести методичне та організаційне забезпечення аудиту, а також практичне виконання актів перевірок і надання інших аудиторських послуг.

Щоб детальніше розібратися із суттю аудиту, доречно буде ознайомитися із його видами, які наведені у таблиці 1.2. При цьому, слід вказати, що аудит проводиться у випадках, коли це передбачено законом і

являє собою обов'язковий аудит, а також, його здійснення може відбуватися на добровільних засадах – ініціативний аудит.

Таблиця 1.2

Види аудиторських перевірок

Ознака	Вид та значення
За формою здійснення	Зовнішній аудит проводиться незалежним аудитором або аудиторською фірмою, він не передбачає жодних інтересів на підприємстві, яке перевіряється.
	Внутрішній аудит проводиться структурним підрозділом підприємства або конкретними працівниками, які знаходяться в підпорядкуванні керівництва підприємства і визначені штатними працівниками.
Залежно від повторюваності контрольних дій	Первинний аудит – це аудит, який вперше проводиться на конкретному підприємстві здійснюється аудитором чи аудиторською фірмою.
	Узгоджений аудит проводиться на основі постійного співробітництва, однією аудиторською фірмою в одного клієнта.
Залежно від поставлених цілей та складу інформації, яка аналізується	Аудит фінансової звітності має на меті перевірку правильності складання фінансової звітності відповідно до встановлених Положень (стандартів) ведення бухгалтерського обліку та формами обов'язкової звітності.
	Аудиту господарської діяльності є систематичним та всебічним аналізом економіки підприємства або певного виду його діяльності.

Сформовано на основі джерела [11]

Щодо результатів отриманої перевірки, то їх фіксується в аудиторський висновок, який являється офіційним документом, завіреним підписом та печаткою.

Здійснюючи перевірку, аудитор зобов'язується адекватно оцінювати економічну діяльність підприємства та дослідити її в повному обсязі, щоби надати в результаті чіткий, достовірний висновок. А для того, щоб висновок являвся справді об'єктивним, від підприємства вимагається надання конкретної інформації, в повному обсязі та з обов'язковою умовою, що вона є прийнятною (достовірною) для перевірки.

Проте, аудитор не завжди може довіряти наданим йому первинним документам чи будь-яким іншим інформаційним даним. Тому, існують такі

поняття як аудиторський ризик та аудиторський доказ, метою якого є підтвердження незалежної аудиторської думки.

Аудиторський ризик – це ризик того, що аудитор може надати некоректний висновок у наслідок отримання ним викривленої бухгалтерської інформації.

Далі на рисунку 1.4 відобразимо мету та основні завдання здійснення аудиторської перевірки.

Рис. 1.4. Мета, завдання та результат проведення аудиту

Сформовано на основі джерела [12]

Хотілося б також зазначити мету запровадження внутрішнього аудиту на підприємстві, а саме – захист інтересів власника суб'єкта господарювання

щодо ефективного використання та збереження ресурсів підприємства. А також, надання внутрішнім аудитором повної та достовірної інформації задля прийняття правильних, обґрунтованих управлінських рішень.

Варто розуміти, що запровадження внутрішнього аудиту на підприємстві не можна сприймати як альтернативу зовнішньому. Для цього є ряд причин, основними з яких являються наступні:

- зовнішній аудит здійснюється незалежним аудитором, недотичним до суб'єкта господарювання, у той час як внутрішній – штатними працівниками відділу внутрішнього аудиту, або ж одним працівником, якому це доручено, підприємства, яке власне і перевіряється;

- зовнішній аудит є повністю незалежною перевіркою, чого не можна стверджувати про внутрішній, який являється підконтрольним власнику суб'єкта господарювання;

- також ці два види аудиторської перевірки будуть відрізнятися користувачами, які потребують отримання достовірної інформації;

- зовнішній аудит, на відміну від внутрішнього, є суворо регламентований.

Що стосується організації аудиторської перевірки на підприємстві, то можна вважати, що вона по суті включає в себе дві важливі стадії, які необхідно визначити та слідувати їм у ході перевірки (рис. 1.5).

Щодо питання організаційного забезпечення аудиту, то тут важливим пунктом вважається отримання наказу на перевірку. Виходячи з цього, варто вказати, що проведення аудиту може бути плановим та позаплановим.

Важливо чітко визначитися із суб'єктами та об'єктами перевірки, а також методами, які будуть застосовуватися для вирішення конкретно поставленого перед аудитором завдання, адже від цього напряму залежить результат.

Терміни перевірки залежать в основному від характеру самої перевірки. Варто пам'ятати, що оперативність проведення може вплинути як на якість аудиторського висновку, так і в результаті на правильність

прийняття тих чи інших управлінських рішень.

Щодо другої стадії – технічного забезпечення, то вона полягає у забезпеченні аудитора всіма необхідними засобами, які можуть пригодитися для здійснення перевірки. Сюди можуть входити такі предмети як комп'ютерне обладнання, мабуть одне із найважливіших у теперішніх мовах, канцелярське приладдя, довідкові матеріали, мається на увазі нормативні та законодавчі бази.

Даний список не є сталим і не виділяється важливістю, проте, з його допомогою проведення аудиторської перевірки забезпечить зручність та оперативність роботи.

Рис.1.5. Процес організації аудиту

Сформовано на основі джерела [13]

Щодо способі організації аудиторської перевірки, то тут можна виділити наступні:

– вибірковий – передбачає перевірку конкретної необхідної інформації, дослідження частини документації;

- суцільний – має на меті здійснення загальної перевірки абсолютно всієї інформації господарської діяльності – процесів, фактів, явищ;
- аналітичний – даний спосіб не передбачає висловлення думки аудитора, а перевіряється конкретний фінансовий стан підприємства шляхом оцінки фінансових показників;
- комбінований – передбачає організацію проведення аудиторської перевірки за всіма вищенаведеними способами.

Для визначення усіх необхідних аудиторських доказів у результаті яких формується аудиторський висновок, аудитору необхідно дотримуватися аудиторських процедур.

Аудиторські процедури – це певна, пов’язана між собою, послідовність конкретних дій аудитора, в результаті яких ним будуть отримані необхідні докази результату аудиторської перевірки конкретної ділянки аудиту.

До основних аудиторських процедур можна віднести:

- тести засобів контролю – має на меті проведення переліку конкретних дій, у цілях одержання доказів щодо належної або ж неналежної організації та ефективності функціонування системи бухгалтерського обліку;
- процедури перевірки по суті – метою якої є отримання конкретних аудиторських доказів, які забезпечать можливість виявлення конкретних причин суттєвих виправлень чи перекручень інформації у фінансовій звітності [14].

Отже, можна підсумувати, що здійснення незалежної аудиторської перевірки та проведення внутрішнього аудиту на підприємствах різної галузі є одним із необхідних засобів контролю господарської діяльності, метою якого є збереження достовірності бухгалтерських даних та даних фінансової звітності підприємства. Результатом здійснення аудиту являється покращення показників діяльності, прийняття ефективних управлінських рішень, можливість залучення інвесторів, де це потрібно, посилення довіри у державних органів та потенційних покупців та замовників, збільшення економічних вигід у майбутньому тощо.

Також необхідно вказати, що не всі підприємства зобов'язані здійснювати аудиторську перевірку і тим більше запроваджувати відділ внутрішнього аудиту чи внутрішнього аудитора, проте навіть таким підприємствам ми б рекомендували хоча б зрідка долучатися до послух аудиторських компаній у цілях профілактики та діагностики своєї діяльності.

1.3. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку та аудиту

Система бухгалтерського обліку, як, власне, і аудит, не можуть успішно функціонувати без належного нормативно-правового забезпечення. У нас час, контроль будь-якої діяльності, та дотримання певних, визначених на законодавчому рівні, правил – запорука успішності бізнесу та економічної ситуації в державі загалом. А тому, протягом останніх двох десятиріч, відбувається формування та розвиток, постійні зміни та доповнення чинної законодавчої бази, яка супроводжується економічними, політичними, соціальними, інтеграційними та низкою інших чинників.

Власне, що мається на увазі під регулюванням бухгалтерського обліку— це певна система правил, які були створені та введені в дію і які мають на меті забезпечення захисту інтересів користувачів. Ці правила стосуються ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності підприємства.

Метою регулювання бухгалтерського обліку визначається:

- застосування визначеної системи правил щодо ведення обліку, які в свою чергу захищають інтереси своїх користувачів, а саме: держави, суб'єктів господарської діяльності, контрагентів та перелік інших користувачів облікової інформації;
- оптимізація системи бухгалтерського обліку та полегшення процесу здійснення облікової роботи;
- розробка цілісних та однотипних форм звітності, якими можуть

користуватися всі підприємці. Це дає можливість проводити збір інформації та систематизовувати її [15, с.11-12].

Загалом, можна виділити два підходи щодо регулювання обліку:

– перший – вказує на існування в державі визначеного кодексу законів, які власне й стосуються бухгалтерського обліку. Він передбачає, що за будь-яким підприємством закріплені певні права та обов'язки, які стосуються самого змісту бухгалтерського обліку, його ведення, а також процедур формування звітності.

– другий – передбачає використання загально-правової регламентації. Він вказує на існуючі обмеження ведення обліку певним суб'єктам господарювання, проте, межах цих обмежень можна вибрати способи і прийоми ведення обліку, які є прийнятними для цих суб'єктів.

Важливо вказати, що держава займається регулюванням обліку з орієнтацією на податки. Основою ведення обліку вважається сукупність нормативних та законодавчих актів, які регулюють підприємства будь-якої форми власності.

До такої правової основи забезпечення облікового процесу можна віднести документи Верховної Ради України, Міністерства фінансів України, Кабінету Міністрів України, Національного банку, Державної фіскальної служби, Державної служби статистики.

Загалом, кожен суб'єкт господарської діяльності самостійно визначає правила щодо методології, організації та ведення обліку. Власник підприємства або уповноважена ним особа, несе повну відповідальність за здійснення коректної організації обліку та за забезпечення достовірності відображення господарських операцій у первинній документації та звітності підприємства.

До слова, законодавство України не надає достатньої уваги питанню застосування обчислювальної техніки в межах бухгалтерського обліку, але мінімальну юридичну інформацію на рахунок цього, можна отримати із таких законів як Закони України:

- “Про захист інформації в автоматизованих системах” [16];
- “Про інформацію” [17];
- “Про авторське право і суміжні права” [18];
- “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” [1].

Ми вважаємо, що автоматизований облік є доречним та важливим у сучасних умовах ведення ділової активності. Вказані вище закони містять базові вимоги, щодо автоматизації, проте багато положень не закріплено в законодавстві юридично. З позитивного боку – це дає можливість для поглибленого вдосконалення облікової системи, проте, з іншого боку – це забезпечує великі можливості для прийняття хибних рішень.

Загалом, можна виділити три рівні державного регулювання в питаннях обліку та аудиту (рис. 1.6).

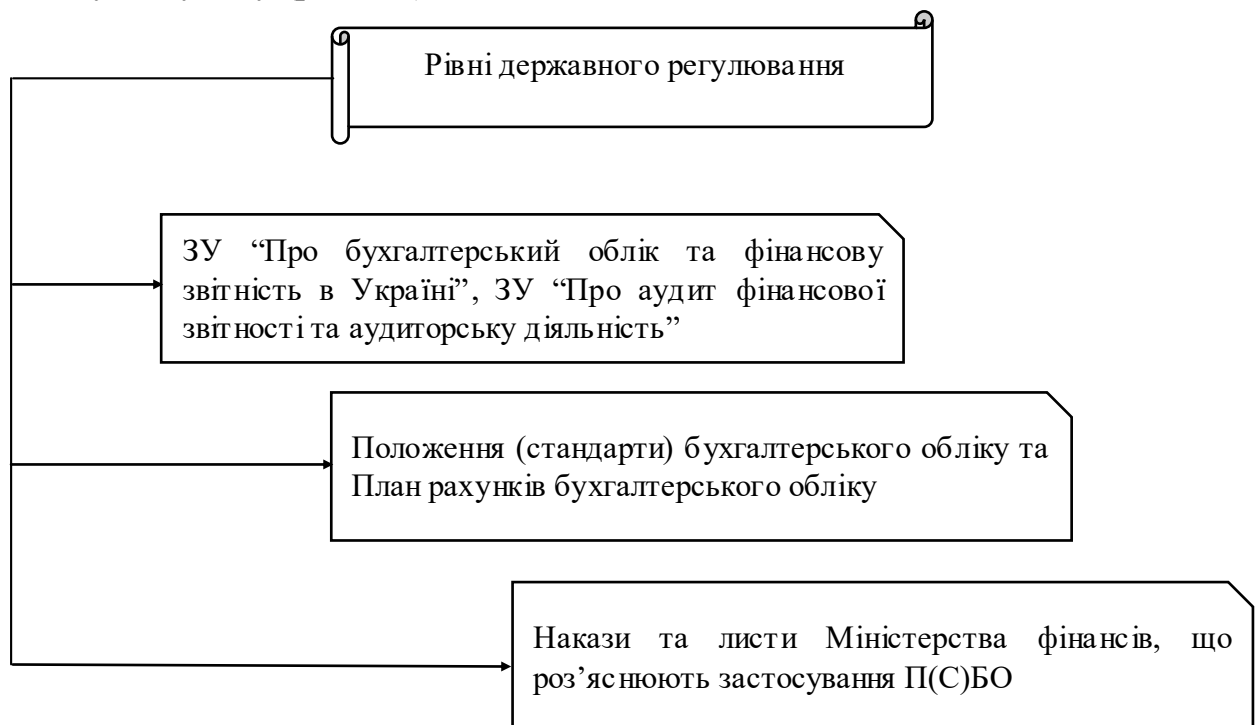

Рис.1.6. Структура державного регулювання бухгалтерського обліку

Сформовано на основі джерела [19]

Виходячи із такої структури регулювання можна відобразити детальнішу, п’ятирівневу. Вона включає в себе детальніше відображення законодавчих актів, а також містить міжнародні правові норми (рис.1.7).

Рис. 1.7. Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку та аудиту

Сформовано на основі джерела [20]

На поданому вище рисунку відображений систематизований перелік законодавчих актів, які регламентують ведення обліку та здійснення аудиту. На державному рівні керуються важливим правилом, яке запобігає від непевних ситуацій – коли один із законів чи законодавчих актів суперечить іншому, то в такому випадку необхідно керуватися тими регулюючими документами, які знаходяться по рівню вище.

У наш час дуже важливо адаптовувати свою нормативну базу до стандартів міжнародного рівня, оскільки ми всі прагнемо розширювати свій економічний ринок на країни Європи та світу, що власне й відбувається уже давно, але доволі повільну, у зв'язку з тими чи іншими причинами як економічного, соціального так і політичного рівня.

Міжнародні стандарти обліку в нашій державі мають рекомендаційний характер і тільки невеликий перелік підприємств та установ зобов'язуються керуватися цими стандартами. Такі стандарти були розроблені з метою гармонізації та наближення даних бухгалтерського обліку, різних країн, один до одного та можливості здійснити порівняння даних фінансової звітності різних підприємств.

Наша країна прагне до інтеграції з Євросоюзом, тому нам важливо, розробляти чіткі переклади міжнародних стандартів та проводити навчання відповідних спеціалістів для правильного переходу та застосування цих стандартів на практиці.

Важливим робочим документом підприємств є облікова політика. Саме в ній вказуються дані, на основі яких уже й здійснюється організація облікових процесів суб'єкта господарювання. Даний документ затверджується наказом, керівника підприємства, про облікову політику.

Підсумовуючи наведене вище, приходимо до висновку, що в нашій державі переважає широке застосування макроекономічного підходу до врегулювання питань обліку. За даного підходу головна роль регулювання віддається державним органам. Можлива альтернатива даного підходу – це створення в державі авторитетних професійних організацій, яким би довіряли як державні органи так і суб'єкти господарської діяльності. Цей підхід визначається як мікроекономічний.

Проте ми вважаємо, що найдоцільнішим для України варіантом на сьогоднішній час, є застосування комбінованого підходу, який має на меті залучення і створення професійних організацій бухгалтерів та аудиторів, які би зазначали свої інтереси так й інтереси підприємців у сферу нормативно-

правового регулювання бухгалтерського обліку та звітності, а також у формуванні облікової політики підприємств.

Як підсумок, слід додати, що в Україні є достатня кількість законодавчої бази, для врегулювання облікових питань та здійснення аудиторських перевірок проте, хотілося б додати, що вона була б набагато ефективнішою, якби на державному рівні її удосконалили та узгодили із міжнародними стандартами, бо безперечно, що чіткість та визначеність – запорука успіху.

Варто пам'ятати, що неухильна послідовність визначеним вказівкам у законах та інших нормативних актах, у тому числі й розроблених підприємством самостійно, запобігає виникненню правопорушень помилок та шахрайств, а також сприяє покращенню економічного стан суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ВИРОБНИЧОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ ІВАНО- ФРАНКІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

2.1. Особливості організації системи бухгалтерського обліку Дирекції

Як і будь-які інші суб'єкти господарювання, Дирекція залізничних перевезень є користувачем різного роду економічної інформації. Цю інформацію, власне як й інші підприємства, вона отримує із даних бухгалтерського обліку. Це таке основне джерело забезпечення інформацією, яке у наш час є дуже важливим для прийняття господарсько-виробничих рішень, управлінських у тому числі.

Щоб детальніше ознайомитися з основними завданнями та напрямками діяльності Дирекції та й в цілому, із виробничим структурним підрозділом, пропонуємо переглянути Положення про виробничий структурний підрозділ Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень регіональної філії “Львівська залізниця” АТ “Українська залізниця” (Додаток А).

Загалом, система бухгалтерського обліку виконує дві надважливі функції: контрольну та інформаційну. Вони не можуть співіснувати одна без одної, оскільки забезпечують та доповнюють одна другу. Облікова інформація містить у собі сукупність певних властивостей, таких як: достовірність, своєчасність, аналітичність та оперативність. Саме завдяки їм визначається можливість придатності цієї інформації для управління.

Важливо зазначити, що Дирекція являє собою складний механізм, який включає у свою діяльність не тільки залізничні перевезення, а й різні заводи, організації та установи, які забезпечують перевізний процес або ж мають безпосереднє відношення до нього.

Злагоджени́сть та безперебійни́сть усіх можливих ланок залізничного транспорту забезпечується за допомогою чітко зорганізованої системи бухгалтерського обліку. Ця система залежна від принципів, якими керується Укрзалізниця. Ці принципи полягають у тому, щоб:

- поєднувати централізоване керівництво;
- надавати самостійність та розширеність прав у прийнятті тих чи інших важливих рішень, виробничо-технологічним підрозділам.

Усі управлінські органи залізничного транспорту утворюють єдину систему і їхнє підпорядкування належить вищим організаціям.

Дирекція залізничних перевезень підпорядковується начальнику залізниці і в той же час – відведеним основним управлінням Укрзалізниці. У той же час, станції, депо та інші виробничо-технологічні підрозділи виділені на окремий баланс, проте не являються юридичними особами.

При даній структурі організації управління постає питання формування системи бухгалтерського обліку та звітності, які зможуть надати користувачам важливу для них інформацію.

Бухгалтерський облік має свою особливу процедуру щодо збору інформації, специфічну технологію її обробки. Загалом, коли на підприємстві уже відомий план і мета діяльності, наступним кроком слід забезпечити його структурою із фінансових та інформаційних ресурсів, із технічних та людських ресурсів. Далі в бухгалтерському обліку відбувається поєднання організаційних структур із управління, виробництва та праці безпосередньо.

Дирекція, надає послуги не тільки із перевезення пасажирів, але й створює процес обігу, переміщуючи товари із процесу виробництва до пунктів споживання. Іншими словами, бухгалтерія забезпечує не тільки організацію надання послуг, але й обіговий процес. По таких причинах, бухгалтерський облік Дирекції, та й Укрзалізниці в цілому, набуває певних особливостей у питаннях організації системи обліку, а також здійснення господарських операцій. А тому, варто звернути увагу на аспекти, які виникають під час розгляду господарської діяльності Дирекції, це:

- особливості виробництва;
- характерні організаційні риси управління.

Саме тому, господарський процес функціонування Дирекції має відмінності від традиційного виробничого підприємства. Основною з цих відмінностей є те, що відбувається реалізація не продукту, який, власне, і є процесом виробництва, а послуга із переміщення вантажу чи перевезення пасажирів, тобто сам процес виробництва. На рисунку 2.1 можна розглянути перелік особливостей функціонування залізничного транспорту.

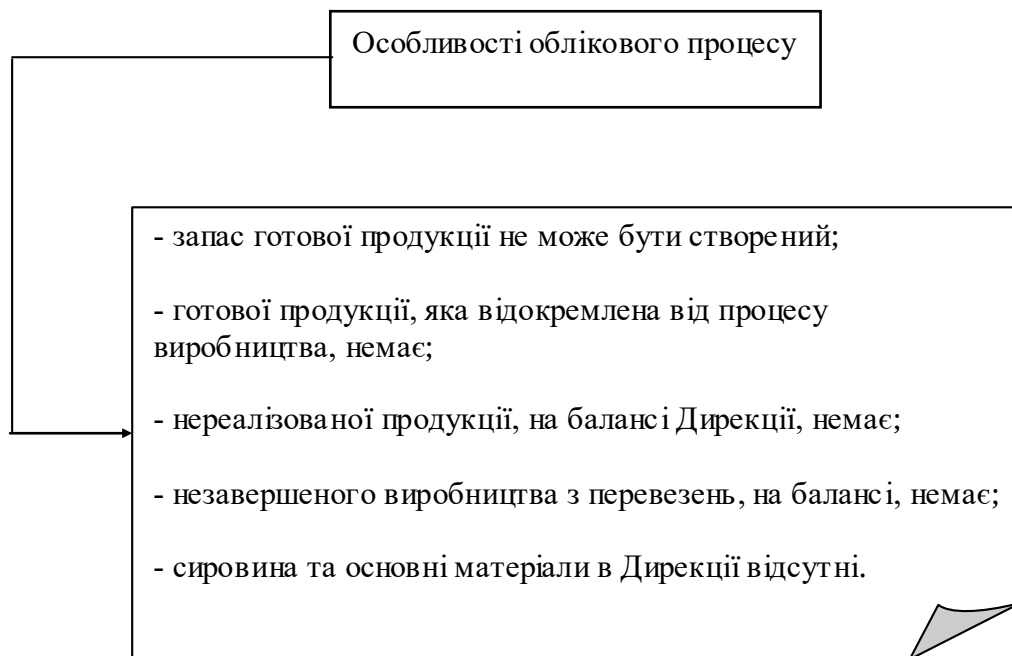

Рис.2.1. Особливості організації системи бухгалтерського обліку у Дирекції

Сформовано на основі джерела [21]

Наведене на рисунку вказує на важливість створення логічно продуманої облікової політики та раціональність її застосування при організації системи бухгалтерського обліку Дирекції.

І все ж, є ще одна особливість, яка відноситься до організації структури обліку – кожний структурний підрозділ, у тому числі Дирекція, облік здійснює самостійно та в повному обсязі. Мається на увазі оформлення та реєстр первинної документації, формування звітності та реєстрів обліку. При

цьому, Дирекція є складовою всієї Укрзалізниці до якої, власне, і повинна подавати фінансову звітність.

Загалом, Дирекція та всі структурні підрозділи Укрзалізниці, повинні вести облік за однією методологією. Щодо основних законодавчих норм, то при складанні звітності Дирекція керується основними документами: НП(С)БО, нормативні документи та галузеві стандарти.

Із типовими кореспонденції рахунків щодо провадження господарської діяльності Дирекції, можна ознайомитися у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Найпоширеніші кореспонденції рахунків діяльності залізничного транспорту Дирекції

Зміст	Дт	Кт	Сума
Оприбутковано виготовлені запасні частини за фактичною собівартістю	207	23	20 000
Нарахована заробітна плата адміністративним працівникам дистанції	92	661	55 000
Утримано ЄСВ із заробітної плати адмінперсоналу	92	651	12 100
Акцептовано авізо НФ ПЗЗ за комунальні послуги	685	6821	5200
Акцептовано авізо ЦФ на отримання джерела цільового фінансування для утримання апарату Укрзалізниці	6821	480	250000
Визнано дохід від продажу квитків (проїзних квитків)	69	703	99 600
Списано податкове зобов'язане за податком на додану вартість	703	643	16 185
Видано проїзні квитки працівнику, відповідальному за їх зберігання	372	331	155
Списано вартість проїзного квитка на підставі Авансового звіту без ПДВ	93	372	131
Повернуто кошти за невикористаний проїзний документ	301	372	210

Це мізерна частина тих бухгалтерських проведення, які Дирекція здійснює кожного дня, безперервно здійснюючи свою господарську діяльність.

Хотілося б зазначити, що рахунки 0-7 та 9 класів є обов'язковими для всіх підрозділів філії, а рахунки 8 класу “Витрати з елементами” не використовуються.

У наш час складно уявити організацію та ведення бухгалтерського обліку без використання інформаційних технологій та автоматизації процесу. При створенні автоматизованого програмного забезпечення бухгалтерського обліку Дирекції, було взято до уваги усю специфіку діяльності та методологічні вказівки щодо ведення обліку. Тому, в результаті, було створено автоматизовану систему бухгалтерського обліку, фінансового обліку, бухгалтерського обліку та статистики (АСБО ФОБОС) як для Дирекції так і решти структурних підрозділів Укрзалізниці. Дана автоматизована система була розроблена у відповідності до усіх норм чинного законодавства.

Доступ до такої автоматизованої системи надається більшості працівників Укрзалізниці, Дирекції у тому числі, через локальну комп'ютерну мережу. Це забезпечує оперативність надання та отримання інформації і, відповідно, значно зекономити робочий час працівників.

За допомогою автоматизованої системи “АСБО ФОБОС” виконуються важливі завдання обліку, що визначаються функціональним складом Дирекції. Така автоматизована система свідчить про те, що організація системи бухгалтерського обліку Дирекції суттєво відрізняється, від організації на звичайних підприємствах, з метою задоволення важливих потреб та особливостей обліку Укрзалізниці.

Ще однією із особливостей ведення обліку Дирекції є те, що вона керується розробленою Укрзалізницею внутрішньою нормативною базою:

- облікова політика Укрзалізниці;
- відповідний робочий План рахунків;
- звіт про доходи і витрати, а саме форма № 10-зал;
- методичні рекомендації щодо застосування положень бухгалтерського обліку;
- номенклатура витрат тощо [22].

Така нормативна база розроблялася із врахуванням особливостей діяльності залізничної галузі та роботи залізничного транспорту.

Щодо організації здійснення перевезень, то вона теж має свої особливості. У зв'язку з якими між “Укрзалізницею” та підприємствами залізничного транспорту виникають внутрішні та внутрішньогосподарські розрахунки (рис. 2.2).

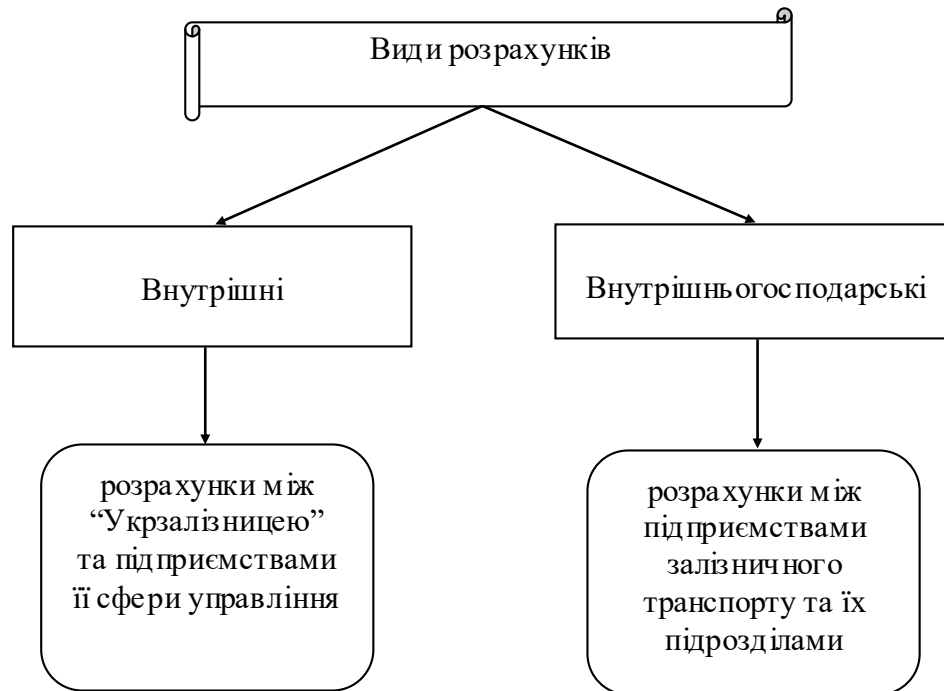

Рис.2.2. Види розрахунків між “Укрзалізницею” та Дирекцією
Сформовано на основі джерела [22]

Рівень економічної діяльності Дирекції напряду залежить від чіткої, ефективної організації бухгалтерського обліку. У свою чергу, бухгалтерський облік повинен відповідати конкретним ознакам, таким як зміст, якість, побудова аби задовольняти вимоги Дирекції.

Дирекція керується переліком вимог, дотримання яких призведе до ефективнішого забезпечення організації обліку. Однією з вимог є формування взаємовідносин Дирекції із головною бухгалтерією Укрзалізниці. Наступним є вивчення особливостей діяльності Дирекції та структури. Не менш важливою вимогою слід вважати використання чинної нормативно-правової бази та організацію роботи облікового апарату.

Підсумувавши вищенаведене, можна виділити перелік особливостей організації системи бухгалтерського обліку Дирекції на рисунку 2.3.

Рис. 2.3. Особливості організації системи бухгалтерського обліку Дирекції

Сформовано на основі джерела [23, с.11]

Добре відомо, що рівень економічної діяльності Дирекції, чи будь-якого іншого підприємства, залежить від організації обліку, від правильності та ефективності цієї організації. До слова, провадження бухгалтерського обліку Дирекції доцільно проводити у відповідності до штатного списку працівників бухгалтерії на який впливають різні чинники:

- вид діяльності;
- чисельність працівників;

- обсяг роботи;
- рівень автоматизації облікової роботи.

Щоб детальніше ознайомитися із організацією бухгалтерського обліку Дирекції, варто переглянути Порядок організації обліку в регіональній філії “Львівська залізниця” АТ “Українська залізниця” (Додаток Б).

У результаті, система бухгалтерського обліку Дирекції створюється з метою забезпечення єдності облікового, управлінського, методологічного, організаційного, технічного процесів. За такою ж методологією працює вся Укрзалізниця, виробничі підрозділи та допоміжні організації та установи.

2.2. Методика аудиту дотримання облікової політики на виробничому структурному підрозділі Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень

Облікова політика Дирекції, а також підприємств та установ, які до неї відносяться, розробляється у відповідності до наданих Фінансовим управлінням Укрзалізниці рекомендаціям. Метою таких рекомендацій є забезпечення порівнянності та зведення даних, які Дирекція отримує використовуючи способи, що стосуються істотних елементів облікової політики.

Облікова політика – це один із елементів системи бухгалтерського обліку, сукупність методів, принципів, а також процедур, які Дирекція використовує для складання і подання фінансової звітності [24].

Формування облікової політики відбувається за участю керівника та головного бухгалтера, а також різних посадових осіб. Вона підтверджується, підписаним керівником Дирекції, Наказом про облікову політику.

Облікова політика являється важливим об'єктом аудиторської перевірки, адже в ній містяться суттєві дані по підприємству та його обліку.

Загалом вважається, що якісно сформована та правильно затверджена облікова політика дорівнює відповідальності керівництва та управління

Дирекції щодо провадження господарської діяльності. Саме тому, проведення перевірки облікової політики доцільно здійснювати не тільки в питаннях законності, але й у питанні економічної ефективності.

Проведення аудиту облікової політики вважається окремим етапом у загальній перевірці діяльності суб'єкта господарювання. Адже з дослідження облікової політики та вивчення її вмісту якраз і починається ознайомлення із підприємством. Оцінка облікової політики дає можливість вивчити особливості обліку та сформулювати детальний план перевірки, враховуючи усю специфіку роботи підприємства та й загального фінансового стану.

Будь-яка перевірка має свою мету, завдання, методи, функції тощо, аудит облікової політики не виключення. У таблиці 2.2 наведено мету, завдання та джерела інформації проведення аудиту облікової політики Дирекції.

Таблиця 2.2

Основна мета, завдання та джерела інформації аудиторської перевірки Дирекції

Мета	Завдання	Джерела інформації
Встановлення характеру та масштабів діяльності	Встановити наявність та склад наказу про облікову політику	Наказ про облікову політику Дирекції
	Дослідити концепцію, яка закладена в основу організації обліку	Робочий план рахунків
Встановлення відповідності облікової політики до чинного законодавства	Встановити відповідність концепції облікової політики до поставленої мети та характеру діяльності Дирекції	Перелік затверджених форм первинних документів
	Встановити послідовність дотримання облікової політики	Перелік затверджених форм документів внутрішньої фінансової звітності

Продовження табл.2.2

Сприяння для формування достовірної фінансової звітності	Дослідити наявність процедур та методів обліку, які не відповідають таким, що встановлені в нормативних документах	Затверджені методики обліку окремих показників
	Дослідити визначених обліковою політикою методів ведення обліку, повноти їх розкриття	Додатки до наказу про облікову політику Дирекції Тощо
	Перевірити діючі посадові інструкції, ефективність встановленого документообігу і його наявність і цілому, доцільність вибору форми ведення обліку	
	Дати оцінку та проаналізувати конкретно визначені та загальні елементи облікової політики	

Сформовано на основі джерел [25-26]

Виходячи і з мети та завдань здійснення аудиторської перевірки, доцільно також виділити методи та функції перевірки (рис.2.4).

Метою будь-якого підприємства можна вважати ефективність його діяльності та отримання економічної вигоди у процесі. Саме тому, аудитору необхідно вивчити концепцію провадження бухгалтерського обліку, виходячи з неї виявити у якій мірі в наказі про облікову політику Дирекції передбачено власне сам порядок створення інформаційної системи, в якій головну роль повинен відігравати бухгалтерський облік. При цьому, аудитору необхідно переконатися, що в наказі наявна інформація, яка забезпечує обґрунтування наступного:

- вибору Дирекцією процедур та методів бухгалтерського обліку;
- особливостей застосування цих процедур та методів відповідно до специфіки галузевої належності та умов господарювання тощо.

Аудитору слід з'ясувати, під час аналізу суті наказу облікової політики, чи знайшли відображення в даному наказі всі аспекти облікової політики, чи всі положення являються елементами даної облікової політики.

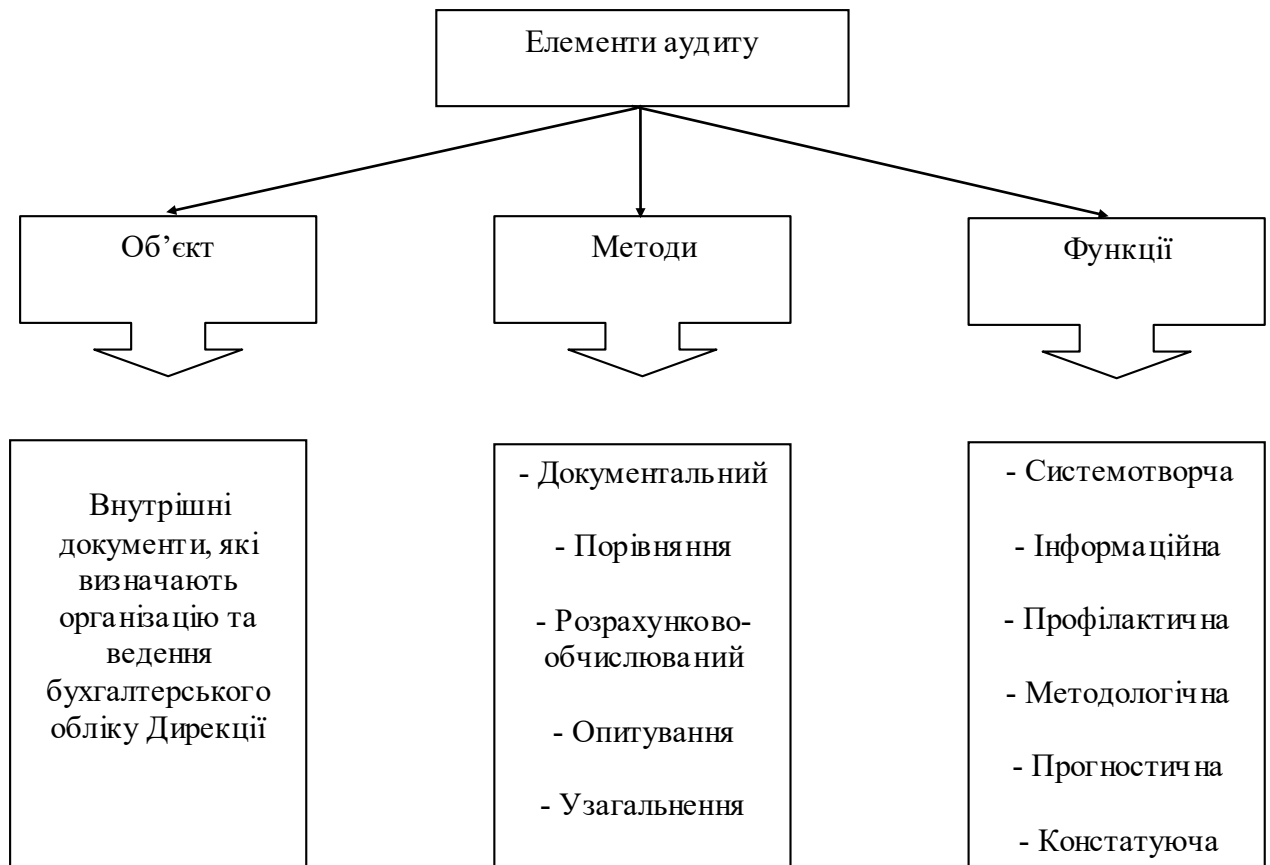

Рис. 2.4. Важливі елементи аудиту облікової політики Дирекції
Сформовано на основі джерела [26]

З метою проведення аудиторської перевірки облікової політики Дирекції доцільно розробити програму перевірки яка буде містити наступний перелік питань, які мають бути вирішені та перевірені аудитором:

- дотримання заходів організації порядку провадження обліку;
- вивчити характеристику головного бухгалтера, штату бухгалтерії та дотримуватися штатного розпису;
- визначити права та обов'язки якими наділений головний бухгалтер, а також посадові особи Дирекції;

- перевірити списки затвердження посадових осіб, які мають право проводити господарські операції, складати звітність та отримувати товарно-матеріальні цінності;
- перевірити наявність та затвердження правил та графіка документообігу;
- виявити наявність та затвердження наказу щодо відповідальних осіб, які зобов'язані приймати документацію по звітності та осіб, які приймають документи які повинні тимчасово зберігатися у архіві;
- встановити наявність наказу на проведення інвентаризації та затвердженого порядку щодо її проведення;
- встановити склад постійно діючої інвентаризаційної комісії та комісії для проведення раптової інвентаризації каси, а також перелік прав та обов'язків членів цих комісій;
- встановити особу відповідальну за ведення податкового обліку;
- перевірити форми первинних документів, бухгалтерського обліку та Плану рахунків тощо [27].

Щодо наказу про облікову політику, то під час його вивчення та перевірки аудитору необхідно встановити належність його оформлення, структури та порядку виконання. Даний наказ повинен містити у собі, окрім організаційної структури бухгалтерського обліку, ще й розділи, які стосуються облікових об'єктів, а також принципи, процедури та методи за якими їх використовують. До таких об'єктів належать:

- необоротні активи;
- запаси;
- біологічні активи;
- розрахунки та інші активи;
- власний капітал;
- зобов'язання;
- фінансові інвестиції;
- доходи та витрати;

– звітність.

Загалом, можна виділити три основні етапи проведення аудиторської перевірки облікової політики Дирекції. Для зручності відобразимо їх у вигляді таблиці 2.3.

У результаті аудиторської перевірки облікової політики Дирекції аудитором формується аудиторський звіт та висновок у якому здійснюється:

- фіксування виявлених недоліків;
- обґрунтування можливих негативних наслідків, спричинених цими недоліками;
- надання конкретних пропозицій щодо усунення таких недоліків та покращення економічного становища Дирекції.

Таблиця 2.3

**Основні етапи проведення аудиторської перевірки облікової
політики Дирекції**

Етап	Назва етапу	Характеристика
I	Початковий	На даному етапі:
		Визначаються особи, що є відповідальними за організацію обліку, дотримання законодавства при формуванні облікової політики та виконанні господарських операцій, відповідальні за ведення обліку та своєчасне надання повної та достовірної бухгалтерської звітності.
		Вивчається склад та розподіл повноважень, функцій, завдання, відповідальність та структура бухгалтерської служби.
		Перевіряється наявність робочого плану рахунків, форми первинних облікових документів, форми документів внутрішньої бухгалтерської звітності.
II	Основний	На даному етапі перевіряється:
		метод нарахування амортизації основних засобів;
		метод оцінки матеріально-виробничих запасів та готової продукції;
		метод оцінки нематеріальних активів;
		методи оцінки активів і зобов'язань;

Продовження табл. 2.3

		формування резервів.
III	Завершальний	На даному етапі здійснюється:
		оцінка результатів аудиту;
		застосування аналітичних процедур загального огляду;
		формування висновків;
		підготовка аудиторського звіту за результатами аудиту;
		реалізація результатів аудиту.

Сформовано на основі джерела [26]

Проте, облікова політики являється як і об'єктом перевірки зовнішнього аудиту так і внутрішнього. Деякі науковці ототожнюють внутрішній аудит із внутрішнім контролем підприємства, проте це не зовсім так. Дане ототожнення сформувалося у зв'язку із відсутністю у вітчизняному законодавстві поняття “внутрішній аудит”. Загалом, внутрішній аудит – це перевірка діяльності суб'єкта господарювання сформованим на підприємстві відділом внутрішнього аудиту або ж працівником – внутрішнім аудитором.

До об'єктів перевірки облікової політики внутрішнього аудиту належать:

- стан проведення обліку Дирекцією;
- фінансова звітність Дирекції;
- активи підприємства та джерела їх формування;
- забезпечення Дирекції власними обіговими коштами;
- фінансова стійкість та платоспроможність Дирекції;
- робота технічних й економічних служб;
- система управління;
- належна та вчасна сплата податків;
- господарські процеси;
- виробничо-господарська діяльність Дирекції;
- організація праці та її оплати тощо [28].

Отже, у результаті проведеного дослідження даного питання можна підбити підсумки щодо належного формування та дотримання облікової політики Дирекції та наказу про облікову політику (Додаток В).

Загалом, Дирекція у своїй діяльності має чітко сформовану облікову політику із прописаними основними пунктами організації діяльності та системи бухгалтерського обліку згідно чинного законодавства. Дирекція, керівники, бухгалтерський штат, відповідальні особи тощо, виконують свою роботу згідно із діючим наказом про облікову політику, чітко дотримуючись усіх прописаних пунктів.

Слід також зауважити важливість проведення аудиту організації та дотримання облікової політики, адже, насправді, чіткість, логічність пунктів та правильність їх формування – це забезпечення ефективної роботи Дирекції направленої на результат.

2.3. Аудит системи бухгалтерського обліку на виробничому структурному підрозділі Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень

Однією із найважливіших ділянок аудиторської перевірки вважається перевірка організації системи бухгалтерського обліку та його ведення. Існує великий ризик того, що при вирішенні організаційних моментів будуть допущені помилки або навмисні правопорушення з боку відповідальних осіб.

Такі помилки можуть стосуватися некоректного документування господарських операцій, неправильного фіксування їх у регістрах обліку чи викривлення у звітності. Це свідчитиме тільки про неефективну систему бухгалтерського обліку, яка є не надійною для провадження господарської діяльності.

У теперішній час, коли економіку країни не можна вважати стабільною, а законодавча база зазнає постійних змін та доповнень, перед аудиторами, як і перед бухгалтерами, стоїть чітке завдання коректного і

достовірного відображення бухгалтерської інформації. Це, у свою чергу, потребує багато зусиль, чесності та незалежності аудиторів, водночас збільшення облікової роботи бухгалтерів, яка власне також може призвести до ще більшої можливості помилок, шахрайств та порушень.

Для того, щоб вивчити можливий ризик щодо некоректної організації обліку, та величину цього ризику аудитору необхідно дослідити повністю всю роботу бухгалтерії. А для цього, спершу аудитору необхідно визначити мету, завдання, предмет, об'єкт, а також джерела інформації аудиторської перевірки (табл.2.4).

Важлива роль у перевірці системи бухгалтерського обліку приділяється аудитором критичним ділянкам обліку, які наділені високим рівнем ризику. Аудитором встановлюються методи контролю, які він передбачає в окремих ділянках системи обліку.

Таблиця 2.4

Елементи аудиту системи бухгалтерського обліку Дирекції

Елементи	Характеристика
Мета	Визначення доцільності та доречності організації бухгалтерського обліку, повноти, своєчасності та достовірності надання бухгалтерської інформації щодо фінансово-господарської діяльності Дирекції.
Завдання	- Визначити організаційні питання забезпечення функціонування бухгалтерського обліку - Вивчити розподіл та дотримання обов'язків працівниками бухгалтерії - Дослідити якість оформлення первинної документації та організації документообігу - Перевірити правильність документального оформлення проведених господарських операцій - Перевірити повноту та своєчасність відображення інформації на відповідних рахунках обліку та відповідних облікових регістрах - Встановити доречність обліку активів та зобов'язань, здійснення інвентаризаційних перевірок та дотримання облікової політики згідно чинного законодавства.

Продовження табл.2.4

Предмет	Ефективність організації системи бухгалтерського обліку Дирекції
Об'єкт	- Статут та інші установчі документи Дирекції, - Наказ про облікову політику - Інструкції, положення, а також інші зовнішні та внутрішні нормативні акти
Джерела інформації	Регістри бухгалтерського обліку, первинна документація, дані складського обліку, особисті справи працівників, машинограми тощо.

Сформовано на основі джерела [29]

Об'єктами для перевірки Дирекції являються наступні пункти:

- витрачання фінансових, матеріальних і трудових ресурсів залізниці;
- збереження майна, яке залізниця отримала від держави, а також того, що знаходиться в господарському розпорядженні;
- вчасне відображення руху майна, яке пов'язане із зберіганням, використанням або ж переданням іншому підприємству;
- рівень рентабельності Дирекції, а також прибуток, який воно одержує від здійснення послуг перевезення;
- дотримання дисципліни: касової, фінансової, розрахункової;
- проведення усіх платежів у зазначені терміни;
- вчасність стягнення дебіторської та сплати кредиторської заборгованостей;
- обґрунтованість господарських операцій на правовому рівні;
- відповідність проведених операцій чинному законодавству задля збереження достовірності облікової інформації [30].

АТ “Укрзалізниця” підписало розпорядження № Ц-3-86/39-22 від 26.01.2022 щодо проведення ТОВ “Ернст енд Янг Аудиторські послуги” аудиту бухгалтерського обліку, фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності АТ “Укрзалізниця” за 2021 рік, складеної відповідно до вимог МСФЗ.

Доручено, начальникам фінансово-економічних відділів служб та Дирекції залізничних перевезень по всіх виробничих підрозділах за підпорядкуванням, начальникам центрів бухгалтерського та податкового обліку служб, головним бухгалтерам виробничих підрозділів надати повну та достовірну інформацію щодо організації системи бухгалтерського обліку Дирекції (Додаток Г).

У ході аудиторської перевірки бухгалтерського обліку Дирекції аудитор використовує наступне:

- розроблені ним тестові опитування
- список типових питань, які мають на меті порівняти думки керівництва та персоналу бухгалтерії
- графіки та блок-схеми
- перевірочні листи та бланки
- акти, протоколи, переліки зауважень

Після розробки та визначення перелічених процедур та робочих документів, аудитор ознайомлюється із організаційними питаннями облікового процесу:

- принципи здійснення обліку та пунктами зазначеними в обліковій політиці;
- поділом повноважень та обов'язків між працівниками;
- організаційними питаннями підрозділу бухгалтерії;
- організацією первинної документації: підготовка, оборот, зберігання;
- порядком та способом здійснення підготовки періодичної звітності;
- місцем та роллю, яку займає обчислювальна техніка у процесі ведення обліку [31].

Ефективною вважається організація системи бухгалтерського обліку, яка забезпечена такими вимогами:

- мала ймовірність появи зловживань;
- правильність відображення операцій на рахунках бухобліку;
- достовірність зазначених сум здійснених операцій;

– відображення конкретного часового періоду проведення господарських операцій;

– чітке фіксування деталей проведення господарських операцій, які мають важливе значення для звітності та бухгалтеріку [31].

Здійснюючи перевірку системи бухгалтерського обліку, аудитор необхідно встановити відповіді на наступні питання (табл. 2.5).

Отже, загалом, судячи по опитувальній таблиці, організація бухгалтерського обліку Дирекції здійснена належним чином, є деякі моменти, які необхідно під корегувати та виправити, для покращення роботи бухгалтерії, та діяльності Дирекції.

Таблиця 2.5

**Перелік типових питань при проведенні аудиторської перевірки
організації бухгалтерського обліку Дирекції**

Перелік запитань	Так	Ні
Чи відповідає вимогам П(С)БО організація та ведення обліку?	+	
Чи є посадові інструкції і графік документообігу у кожного працівника бухгалтерії?		-
Чи дотримуються інструкції щодо порядку проведення інвентаризації ?	+	
Чи якісно здійснюється бухгалтерський облік?	+	
Чи правильно організовано зберігання бухгалтерських документів у архівах?		-
Чи впроваджуються нові методи, форми і прийоми обліку?		-
Чи комп'ютеризовано ділянки облікової роботи у період аудиту?	+	
Чи відбувається поділ службових обов'язків між працівниками апарату бухгалтерії?	+	

Продовження табл. 2.5

Чи забезпечений відділ бухгалтерії важливими нормативними документами, бланками первинних документів, обліковими регістрами, звітами?	+	
Чи наявний графік здачі матеріально-відповідальними особами підрозділів, що входять до складу централізованої бухгалтерії, важливих бухгалтерських документів?	+	
Чи здійснено забезпечення правильного збереження архіву бухгалтерських документів, регістрів і звітів?		-
Чи наявні оригінали документів, які підтверджують здійснення фінансово-господарських операцій	+	
Чи правильно заповнені документи, чи наявні необхідні підписи відповідальних осіб і реквізити?	+	
Чи в правильних сумах зафіксовані бухгалтерські операції?	+	
Чи дотримується період здійснення операцій, які відображені в обліку?	+	
Чи відображені операції на рахунках бухгалтерського обліку відповідно до чинних нормативних документів?	+	
Чи операцій, які набувають суттєвого значення в обліку та звітності, зафіксовані вірно?	+	

Сформовано на основі джерела [29]

У 2020 році, Рахункова палата виявила збитки Укрзалізниці на 11,9 мільярда гривень. Серед причин цих збитків було виявлено: курсові різниці, недотримання плану перевезень, обслуговування кредитів, непрофільні активи.

У ході аудиторської перевірки, аудитором було виявлено джерела цих збитків:

- Через недотримання плану вантажних перевезень було утворено 11 млрд. грн. збитку.
- Через не реалізацію непрофільних активів було виявлено 7,6 млрд. грн. збитку.
- У результаті збільшення курсових різниць залізницею завдано 5,5 млрд. грн. збитку.

– У зв'язку з відволіканням грошових коштів на непродуктивне обслуговування 23 укладених кредитних договорів було завдано 3,4 млрд. грн. грошової шкоди.

– Витрати на виплату фінансових та штрафних санкцій спровокували ще 417 млн. грн. збитку [32].

Укрзалізниця частково пояснила зменшення обсягів вантажних та пасажирських перевезень наслідком пандемії COVID-19. Проте, планування щодо реалізації непрофільних активів на суму 7,6 млрд. грн. повністю залежало від ефективності управління залізницею.

При цьому, слід зазначити, що Укрзалізниця витрачає немалі кошти на об'єкти, які не числяться на обліку компанії та документами на які вона не володіє.

Також, хотілося б зазначити, що часом раніше, державною аудиторською службою було виявлено фінансові порушення компанії, а також зовнішні та внутрішні ризики діяльності на суму 61,4 млрд грн.

За результатами проведеної аудиторської перевірки рекомендувалося Уряду покращити законодавчу базу, яка стосується управління державним майном. Рекомендації аудиторів та можливі шляхи вирішення проблемних ділянок обліку було надано наглядовій раді та керівництву Укрзалізниці.

На офіційному сайті Рахункової палати знаходиться оприлюднений звіт та рішення за результатами здійсненої аудиторської перевірки (Додаток Д).

Дослідження та оцінка системи бухгалтерського обліку дозволяє аудитору надійно відобразити реальний стан справ Дирекції, середовища перевірки та окремих засобів і об'єктів перевірки. Аудитор визначає наявні та можливі у майбутньому, ризики та надає їм оцінку як високих, середніх чи низьких, відтворюючи результати проведеної ним роботи у робочих документах аудитора.

Тому, пропонуємо, у таблиці 2.6, провести розрахунок відносних показників стану діяльності Дирекції, на основі балансу Дирекції за 2021 рік.

Таблиця 2.6

Розрахунок відносних показників стану діяльності Дирекції*тис. грн.*

№	Показники	Нормативне значення	За попередній період	За звітний період	Відхилення		
					грн.	%	від норм. знач.
1	Власний капітал	-	1936	9058	+7122	+367,9	-
2	Позиковий капітал	-	59561	27557	-32004	-53,7	-
3	Довгострокові зобов'язання	-	8364	7196	-1168	-13,9	-
4	Джерела коштів	-	61497	36615	-24882	-40,5	-
5	Коеф. фін. автономії	0,5	0,03	0,25	+0,22	+7,33	-0,25
6	Коеф. фін. стійкості	0,7	0,17	0,44	+0,27	+1,5	-0,26
7	Коеф. фін. залежності	0,5	31,8	4,04	-27,76	-0,87	+3,54
8	Коеф. фін. ризику	0,2	35,1	3,84	-31,26	-0,9	+3,64

Сформовано на основі джерела [Додаток Е]

Коефіцієнт фінансової автономії – характеризує незалежність Дирекції від джерел фінансування, які поступають ззовні, розраховується:

$$\text{Коеф. фін. автономії} = \text{Власний капітал} / \text{Джерела коштів} \quad (2.1)$$

Коефіцієнт фінансової стійкості – характеризує можливість Дирекції в довгостроковій перспективі залишатися платоспроможною, розраховується:

$$\text{Коеф. фін. стійкості} = (\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}) / \text{Джерела коштів} \quad (2.2)$$

Коефіцієнт фінансової залежності – характеризує можливість Дирекції здійснювати прогнозування своєї діяльності на довгострокову перспективу, розраховується:

$$\text{Коеф. фін. залежності} = \text{Джерела коштів} / \text{Власний капітал} \quad (2.3)$$

Коефіцієнт фінансового ризику – відображає скільки позикових коштів Дирекції припадає на кожен гривню залучених джерел коштів, розраховується:

$$\text{Коеф. фін. ризику} = \text{Позиковий капітал} / \text{Власний капітал} \quad (2.4)$$

Як бачимо з таблиці, у звітному періоді, коефіцієнт автономії становив 0,25, що менше від нормативного значення на 0,25; коефіцієнт фінансової стійкості дорівнює 0,44, що також є меншим від граничного значення на 0,26; коефіцієнт залежності становить 4,04, що уже перевищує граничне значення на 3,54; коефіцієнт ризику дорівнює 3,84, що є досить високим показником і перевищує нормативне значення аж на 3,64.

Спостерігаємо значні відхилення показників від норми, що свідчить про необхідність вживання заходів для стабілізації та покращення показників діяльності Дирекції.

З метою недопущення відтворення наявної неправдивої облікової інформації та запобігання утворення такої інформації у майбутньому, Дирекції необхідно вдаватися до незалежних аудиторських перевірок та покращувати свою діяльність виконуючи вказівки та рекомендації професійних аудиторів.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ВИРОБНИЧОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

3.1. Внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності системи бухгалтерського обліку Дирекції

Особливість функціонування діяльності залізничних перевезень потребує неабиякої чіткості та конкретики організації всієї системи сукупності мереж залізниці – вона повинна бути неподільною, а також вимагає відповідно сформованого інформаційного забезпечення.

Важливість впорядкування системи внутрішнього контролю зумовлюється тим, що адміністрація залізничного транспорту, з метою проведення безперебійного перевізного процесу, а також здійснення іншої діяльності філій – основної та допоміжної, має потребу в отриманні достовірної інформації, яку, власне, й може надати система внутрішнього аудиту.

Варто зазначити той факт, що провадження внутрішнього аудиту здійснюється регіональною філією “Львівська залізниця” АТ “Українська залізниця”, а от на виробничому структурному підрозділі Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень, який, власне, і підпорядковується цій філії, система внутрішнього аудиту відсутня.

Тому, пропонуємо детальніше дослідити чому внутрішній аудит вважають інструментом підвищення ефективності та яким чином він позитивно впливає на систему бухгалтерського обліку Дирекції.

Загалом, служба внутрішнього аудиту філії спрямоване на те аби здійснювати оцінку, ревізії, перевірки та аналізувати діяльність підрозділів залізниці. Перед нею постають наступні завдання (рис. 3.1).

Таблиця 3.1

**Завдання служби внутрішнього аудиту регіональної філії
“Львівська залізниця”**

Завдання	Характеристика завдання
Перевірити	- фінансово-господарську діяльність, - цільове використання коштів та його ефективність, - виконання планових завдань, - збереження державного майна, - достовірність фінансової звітності, - економічність користування матеріальними та фінансовими ресурсами, - грамотність та достовірність ведення бухгалтерського обліку, - своєчасність та обсяг отримання доходів від видів діяльності: основної, допоміжної, іншої.
Забезпечити	- відшкодування завданих збитків, - усунення порушень щодо фінансової дисципліни.
Вжити заходів	- щодо подальшого запобігання фінансовим порушенням.
Удосконалити	- систему управління, - систему бухгалтерського обліку, - запобігання фактів неефективного використання коштів, - запобігання фактів незаконного використання коштів, - запобігання появи недоліків та помилок діяльності залізничного транспорту.

Сформовано на основі джерела [33]

На основі визначених “Укрзалізницею” завдань служби внутрішнього аудиту філій, пропонуємо керуватися ними при створенні такої служби у Дирекції.

Внутрішній аудит дасть змогу побачити очима контролюючих органів, як організований облік Дирекції. Показати наскільки чітко дотримуються норми чинного законодавства щодо відображення в обліку повного та достовірного документування операцій.

Внутрішній аудит системи бухгалтерського обліку, на відміну від зовнішнього, дає змогу управлінській ланці підприємства, не тільки виявляти недоліки щодо організаційних питань діяльності, але й розроблювати

детальні методи їх усунення та запобігання у майбутніх періодах. Така перевірка може показати не тільки формальні порушення, але й, до прикладу, слабкі місця між різними підрозділами “Укрзалізниці” у питанні їх комунікації між собою [34]. Чи, припустимо, так звані “провисання” на певних ділянках Дирекції, також можливе дублювання певних функцій.

Окрім цього, у ході своєї роботи, внутрішніми аудиторами можуть бути розроблені методи раціоналізації облікових процесів, що мається на увазі – можна автоматизувати облік кредитів, тобто розробити графіки їх сплати або ж запровадити особисті формули для розрахунків відсоткових ставок чи, до прикладу, впливу валютних курсів. Це у тому випадку, якщо такий облік, за результатами проведеного аналізу, потребує особливого інструментарію.

Аудиторська перевірка, виконана внутрішнім аудитором, у результаті дає значно більше користі у плані покращення ефективності діяльності ніж зовнішнім. Звичайно, за умови, що така перевірка здійснена на принципах доброчесності, незалежності, достовірності, точності інформації.

Це зумовлюється тим, що підрозділ внутрішнього аудиту детально ознайомлений зі всією структурою діяльності Дирекції та систему її бухгалтерського обліку. Йому знайома специфіка діяльності таї персонал загалом, що дозволяє оцінити людський фактор.

Задля більшої ефективності роботи Дирекції, внутрішньому аудитору необхідні аудиторські норми, стандарти та рекомендації – специфічні засоби виконання роботи. При цьому, Дирекції слід визначати власні унікальні стандарти, завдяки яким, буде можливість здійснити регулювання її прав, відповідальності, а також обов’язків. А також, це забезпечить взаємозв’язок служб із спеціалістами для детального вивчення конкретної ділянки функціонування підрозділу [35].

Важливість формування служби внутрішнього аудиту Дирекції можна виділити у пунктах, відображених на рисунку 3.1.

Рис.3.1. Головні передумови формування служби внутрішнього аудиту Дирекції

Сформовано на основі джерела [36]

Внутрішній аудит здійснюється Департаментом внутрішнього аудиту та контролю на залізничному транспорті централізовано.

Цим Департаментом проводяться такі заходи як:

- аудит,
- дослідження,

- аналіз,
- ревізія,
- перевірки.

Так, ці контрольні заходи проводяться і з метою дослідження підрозділів Товариства в таких питаннях як запобігання не ціленаправленого використання майна та коштів Товариства та для того аби забезпечити збереження його активів.

Робота служби внутрішнього аудиту в регіональній філії “Львівська залізниця” АТ “Українська залізниця”, відповідно й на виробничому структурному підрозділі Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень (та інших філіях і підрозділах “Укрзалізниці”) провадиться відповідно до розробленого календарного плану таких робіт, який обов’язково повинен бути затверджений керівником підприємства, філії, підрозділу.

Внутрішні аудитори філії самостійно визначають для проведення аудиторських робіт, необхідні їм методи, процедури, прийоми, в залежності від ділянки аудиторської перевірки. Працівники служби внутрішнього аудиту філії здебільшого використовують прийоми документального контролю, адже, як правило, структурні підрозділи філій перевіряються у відповідності до виконання прийнятих управлінських рішень та оцінки системи сформованої системи бухгалтерського обліку.

Забезпечити роботи Департаменту внутрішнього аудиту та керівництва філії чи Дирекції, а саме їх взаємозв’язок, допомагає моніторинг результатів їхньої праці. Рекомендації внутрішніх аудиторів повинні бути спрямованими на те, аби підвищити ефективність роботи філії та Дирекції та повинні нести конкретний зміст для виконання.

Тому, здійснення внутрішнього аудиту регіональної філії “Львівська залізниця” АТ “Українська залізниця”, та її виробничому структурному підрозділі Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень, здійснене на належному рівні, допомагає визначити внутрішні резерви “Укрзалізниці”, які, в свою чергу, можуть забезпечити стабілізацію роботи Товариства в

цілому, та конкретно по кожному виробничому підрозділі, безпосередньо Івано-Франківської дирекції. Також, покращити ефективність діяльності, як окремо підрозділу, так і Товариства загалом, у поточному періоді й, звісно ж, на перспективу.

Для досягнення вищенаведеного, повинні бути створені відповідні умови управлінською ланкою “Укрзалізниці”, які сприятимуть глибокому, детальному дослідженню системи бухгалтерського обліку кожної філії Товариства, Львівської в тому числі.

Найважливішим у цьому питанні є дотримання чинного законодавства, на рівні філії, на рівні підрозділу, в організації системи обліку, своєчасна та дієва підготовка або ж перепідготовка кадрового персоналу, належно налаштований контроль за всією господарською діяльністю [37, с. 9].

З метою забезпечення відповідної аудиторської перевірки Дирекції потрібно:

- створити гнучке фінансове планування;
- здійснити, підлаштовуючись під сучасні умови функціонування діяльності, нормування витрат підрозділу;
- забезпечити надання інформації, яка стосується оперативного відображення, щодо результати діяльності, по кожному виді перевезення [38].

Це сприятиме забезпеченню якісного інформаційного простору для здійснення перевірки. Вважається, що бюджетне планування найдетальніше відповідає переліченим умовам, саме тому, вважаємо доцільним запровадження такої технології управління залізничним транспортом. Також це допоможе контролювати витрати Дирекції у питанні пасажирських перевезень, налагодить їх ефективність.

Отже, організація внутрішнього аудиту потрібна не тільки з метою отримання висновку про діяльність Дирекції, достовірності фінансової звітності, але й, у більшій мірі для:

- оцінки ступеня оптимальності використання робочого часу, сили, ресурсів, ефективності діяльності;
- аналізу виявлення негативних факторів та ризиків, які мають значний вплив на діяльність;
- контролю за дотриманням розроблених комплексних рішень та рекомендацій управлінською ланкою.

Щодо оцінки ефективності системи бухгалтерського обліку Дирекції засобами внутрішнього аудиту, то ознайомитися із нею можна в Додатку Ж. Така оцінка розроблена на основі можливого потенціалу внутрішнього аудиту, вона сформована на параметрах оцінки та можливих напрямках дослідження, окремо по елементах системи бухгалтерського обліку.

Також, здійснення внутрішнього аудиту має бути економічно обґрунтованим. Має бути визначена доцільність понесених затрат на його організацію. Проте, в перевагу до цього, можна зазначити те, що внутрішній аудит – це так би мовити, інструмент із забезпечення конкурентоспроможності, збільшення ефективності функціонування та значне зниження ризиків впливу як внутрішніх так і зовнішніх чинників на потенціал Дирекції.

3.2. Удосконалення внутрішнього контролю системи бухгалтерського обліку Дирекції

Дослідивши попередньо важливість забезпечення Дирекцією внутрішнього аудиту як інструменту підвищення ефективності системи бухгалтерського обліку, доцільно було б вказати можливі шляхи удосконалення здійснення внутрішніх аудиторських перевірок, з метою покращення їх результативності.

Зважаючи на економічний стан у світі та й в Україні, протягом останніх трьох років, а особливо з початком 2022 року, варто вказати, що українська економіка потерпає від глибокої системної кризи. АТ “Укрзалізниця” як

ніхто інший відчула на собі ці негативні економічні зміни. Тому, щоби застерегти себе ще й від негативних внутрішніх чинників, які можуть нашкодити діяльності, внутрішній контроль необхідний, і його вдосконалення не менш важливе.

Найперше виникає питання для чого вдосконалювати внутрішній аудит, якщо він і так не є обов'язковим і не контролюється на державному рівні. Проте, підприємства самі повинні бути зацікавлені в цьому, адже від якості та ефективності перевірки залежить якість їх економічного становища.

Що ж може стимулювати покращення служби внутрішнього контролю, одними із найважливіших пунктів вважаємо наступні:

- визначення ризиків, які є потенційними негативними явищами у діяльності Дирекції та існує велика ймовірність їх реалізації;
- великі очікування від акціонерів, потенційних інвесторів, покупців, замовників, споживачів послуг залізниці;
- можлива реорганізація філій чи підрозділів, зміна керівного складу, управлінського персоналу, тощо.

У зв'язку з цим система обліку завжди повинна залишатися чіткою, непохитною та дієвою. Відповідно, підвищуються вимоги до служби контролю.

Удосконалення провадження контролю за системою бухгалтерського обліку в першу чергу слід починати із вдосконалення внутрішніх нормативних актів, або створення їх, якщо такі відсутні. Оскільки ведення внутрішній аудит не прописане на державному рівні. Саме тому, вважаємо доцільним розробити Філією методичні рекомендації та нормативні акти, максимально наближені до міжнародних стандартів аудиту. Вони повинні чітко регулювати усі внутрішні питання проведення контрольних заходів системи бухгалтерського обліку. Зробити перевірку більш доступною та налагодженою.

Вирішення правових питань на рівні “Укрзалізниці” та чіткого методичного забезпечення контролю, дозволить:

- сформувати принципово оновлену систему контролю та аудиту на рівні залізниці, філій та підрозділів;
- запровадити логічний, інформаційний, сучасний з методичної точки зору, матеріально-технічний, ефективний внутрішній контроль;
- аналізувати правомірне виконання рішень на управлінському рівні, а також досліджувати цей вплив на об'єкти обліку;
- приймати, у результаті проведеного контролю, необхідних рішень, які направлені на удосконалення системи обліку.

Далі у таблиці 3.2 виділимо проблемні аспекти функціонування внутрішнього аудиту та можливі шляхи їх вирішення.

Таблиці 3.2

Проблематика та напрями вдосконалення системи внутрішнього аудиту Дирекції

Проблемні питання внутрішнього аудиту	Удосконалення внутрішнього аудиту
Недостатня кількість методичних розробок	Професійна підготовка внутрішнього аудитора шляхом проходження курсів, навчань, підготовок, тренінгів тощо.
Неефективна нормативно-правова база	Розробка нової та покращення уже діючої нормативної бази.
Недостатній аудиторський досвід	Удосконалення методології внутрішнього аудиту на рівні кожного підрозділу чи філії.
Мала кількість кваліфікованих внутрішніх аудиторів	Розробка службою внутрішнього аудиту залізниці організаційно-технологічних схем та процедур здійснення внутрішнього контролю.
Відсутність розроблених типових форм документів для провадження внутрішнього аудиту	Створення зацікавленості у керівництва у необхідності розвитку служби внутрішнього контролю та аудиту.

Сформовано на основі джерела [39]

Суттєвими позитивними змінами, для покращення внутрішнього контролю та проведення якісного внутрішнього аудиту системи

бухгалтерського обліку регіональної філії “Львівська залізниця”, варто також зазначити такі фактори як:

- перепідготовка уже діючих та підготовка нових кадрів служби внутрішнього аудиту;
- забезпечення відповідальної фінансової та законної свідомості працівників;
- перехід на автоматизований контроль системи обліку – запровадження єдиної комп’ютерної мережі, яка зможе забезпечити перевірку системи бухгалтерського обліку і тим самим, зробити даний процес менш трудомістким і ресурсо-затратним.

Не варто забувати, що здійснення внутрішнього аудиту це не тільки пошук та виявлення помилок, шахрайств та неточностей і надання рекомендацій щодо їх усунення. А це ще й важливість здійснення контролю якості дотримання цих рекомендацій та виправлення помилок.

Саме тому, вважаємо доцільним запровадити регіональній філії “Львівська залізниця” та відповідно її виробничому структурному підрозділу Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень здійснення оцінки контролю результатів внутрішнього аудиту.

Така оцінка буде гарантом якості проведення внутрішнього аудиту, відповідно одночасно буде підтверджуватися доречність рекомендацій щодо уникнення помилок системи бухгалтерського обліку та виконання цих рекомендацій бухгалтерським підрозділом.

Така оцінка має включати наступне:

- ефективність та регулярність проведення внутрішнього аудиту системи бухгалтерського обліку, а також підвищення його якості;
- відповідність служби внутрішнього аудиту відповідним стандартам та кодексу етики аудиторів;
- своєчасність коригування дій внутрішніх аудиторів, а також усунення невідповідних їх дій;

- дотримання службою аудиту поставлених завдань, мети, процедур та політики виконання своїх обов'язків;
- визначення внеску служби аудиту в удосконаленні системи бухгалтерського обліку;
- визначення відповідності обраних стандартів та методів, а також виборі інших нормативних документів та доцільності їх застосування при перевірці системи обліку тощо [40].

Окрім цього, після здійснення такої оцінки якості аудиторів рекомендовано запровадити моніторинг подальших дій та заходів як самої Дирекції так і її внутрішніх аудиторів. Такий моніторинг регулюється міжнародними стандартами внутрішнього аудиту 2500. Це означає те, що внутрішньому аудиторіві необхідно буде розробляти та підтримувати систему моніторингу реагування на результати, які будуть надаватися управлінській ланці та керівництву [41].

Дирекції важливо здійснювати постійний контроль та спостереження за діями бухгалтерського персоналу по усуненню виявлених порушень дотримуючись рекомендацій внутрішнього аудитора, якщо виявлено, що служба внутрішнього аудиту за оцінкою якості працювала доречно.

Ми вважаємо, що ефективний контроль системи бухгалтерського обліку забезпечить також документально оформлений стратегічний план щодо покращення ефективності системи, а також сформований комплекс дій по виконанню цього плану.

Тому, на сьогоднішній день необхідно створювати програми, які забезпечать оцінку за контролем якості проведеного внутрішнього аудиту системи обліку. Це однозначно покращить діяльність служби внутрішнього аудиту та забезпечить високий рівень довіри до внутрішнього аудиту, оскільки всім відомо, що є багато сумнівів на рахунок незалежності аудиторських висновків саме внутрішніх аудиторів, тому що вони взаємодіють зі всіма працівниками бухгалтерії, а це може призвести до прикривань їхніх порушень.

Також, оцінка служби внутрішнього аудиту – це, в першу чергу, комплексне завдання, і як відомо, воно не вирішується у ході формальної перевірки інспекцією, а навпаки в результаті тривалого процесу. Такий процес налічує в собі стратегічні завдання, які необхідно виконати Дирекції. При цьому, зміни певних, так би мовити реалій, що стосуються внутрішнього аудиту, що в результаті підвищує вимоги до діяльності служби внутрішнього аудиту.

Підсумовуючи вищенаведене, хочемо закріпити факт того, що саме належний контроль системи бухгалтерського обліку може гарантувати достовірність результатів діяльності Дирекції, а отже достатньо задовільнити потреби користувачів щодо достовірної бухгалтерської інформації. Тому удосконалення внутрішнього аудиту повинно стояти у першочергових завданнях керівної ланки Дирекції, тай усіх підрозділів і філій “Укрзалізниці”.

3.3. Шляхи вдосконалення організації обліку з використанням сучасних інформаційних систем

Стабільне функціонування залізничного транспорту, безперечно є гарантією успішності функціонування “Укрзалізниці”. Є доволі таки значний список пунктів, які, власне, і забезпечують це стабільне безперебійне функціонування. Проте, одним із перших пунктів у цьому списку ми вважаємо доцільним виділити чітку, логічну, продуману, сформовану на перспективу систему бухгалтерського обліку залізниці.

Одним із методів забезпечення ефективної організації системи обліку, на нашу думку, є удосконалення цієї системи за допомогою використання сучасних інформаційних систем та комп’ютерних технологій.

Використання інноваційних програм та дотримання сучасних тенденцій ведення господарської діяльності, забезпечать вихід Дирекції і

“Укрзалізниця” в цілому, на новий рівень здійснення перевезень та іншої допоміжної діяльності.

У сучасному світі, автоматизація системи обліку розвивається за рахунок раціонального використання уже існуючих методів обробки бухгалтерської інформації. Забезпечення безпеки сучасними інформаційними технологіями характеризується сучасною розробкою інформаційних систем, використанням паролів, сучасністю апаратури, що використовується в роботі, електронними методами захисту, а також контролем відповідних служб стану безпеки і прийнятими заходами щодо захисту операційних систем.

Автоматизована система управління залізничним транспортом (далі – АСКЗ) розробляється як і будь-які інші схожі системи, за допомогою застосування набору основних підходів та принципів їх створення.

Основна мета застосування інформаційних систем, полягає в оперативному та чіткому наданні облікової інформації, яка стосується технологічних процесів, а також створення певного інформаційного підґрунтя для досягнення економічної ефективності такої інформації.

У таблиці 3.3 наведено основні інформаційні системи для задоволення потреб відділу бухгалтерії та відповідних користувачів облікової інформації її оперативним та достовірним наданням.

Інформаційні системи залізничного транспорту – це певний процес із виготовлення інформаційних даних, методів розповсюдження такої інформації та повсюдного її використання. Та не тільки самої інформації, але й інформаційних послуг залізничного транспорту, які в свою чергу базуються на впровадженні наступних заходів чи методів інформації:

- збору;
- обробки;
- передачі;
- зберігання.

Таблиця 3.3

Функціонування інформаційних потреб Дирекції

Інформаційні засоби	Їх значення
Головний інформаційно-обчислювальний центр Укрзалізниці (ГІОЦ УЗ)	До такого центру відносяться ще шість інформаційно-обчислювальних центрів структурних підрозділів та дорожнього рівня залізниці та так звані передаточні пункти.
Телекомунікаційні мережі	Сюди входять телеграфні станції та автоматичні телефонні, повітряні та кабельні лінії зв'язку.
Комутаційне обладнання	Це такі системи як: цифрові, координатна, декадно-крокова, а також аналогові до цих системи передачі даних.

Сформовано на основі джерела [42, с.15]

Можна виділити основні концептуальні принципи інформаційної системи бухгалтерського обліку Дирекції:

- гнучкість, відкритість, вміння адаптуватися до новорозроблених автоматизованих систем зі змінними умовами функціонування залізниці;
- абсолютне поєднання інформації різних рівнів систем;
- незалежність від використання базових технологій та техніки самої структури інформаційної системи;
- надання послуг на високому рівні, реалізація яких забезпечується мінімальними витратами;
- взаємодія зовнішніх та внутрішніх систем інформації на всіх видах управління, закордонних та в загальному інших видів транспорту та підприємств;
- спадкоємність існуючих систем до нових [42, с.19-20].

Загалом, основою організації системи бухгалтерського обліку використання автоматизованого робочого місця (далі – АРМ) являються принципи:

- автоматизація обробки реальних часових облікових даних одразу ж на місцях роботи бухгалтерів;
- організація первинної документації, яка зчитується комп'ютерними технологіями;
- взаємодія бухгалтерів із ІС в діалоговому режимі;
- організація реєстрів аналітичного та синтетичного обліків у пам'яті ПЕОМ;
- формування та видача в режимі запиту результатної інформації у необхідному обсязі для бухгалтера [43].

Загалом, в автоматизованому режимі, організація системи бухгалтерського обліку Дирекції мережею АРМБ. Така мережа створюється у місцях, де власне й виникає облікова інформація та використовується в подальшому, охоплюючи всю виробничо-оперативну інформацію, не тільки бухгалтерську.

Мережу АРМ можна поділити на рівні – одно-, дво- і багаторівневу структуру, в результаті чого вона класифікується як:

- АРМ низового рівня;
- АРМ загальногосподарського рівня;
- АРМ зведеного обліку.

У свою чергу, технологію організації системи обліку, що діє в умовах АРМБ, ми поділяємо на три етапи:

- підготовка та обробка інформації;
- систематизація й узагальнення на рахунках облікової інформації за видами аналізу й аудиту, за ресурсами та контролем;
- формування, для подальшого використання, інформації в управлінні підприємством [43].

Отже, підсумуємо, що використання АРМБ в діяльності Дирекції забезпечує професійно-орієнтований технічний комплекс, а також комплекс програмних та інформаційних засобів, які служать для полегшення та оптимізації роботи бухгалтерів, що, в свою чергу є позитивним явищем для

системи обліку. Завдяки якому, бухгалтери можуть здійснювати системну обробку облікової інформації, як усієї діяльності Укрзалізниці, так і Дирекції в цілому.

Автоматизація системи бухгалтерського обліку Дирекції використовуючи автоматизовані програми дає можливість:

- отримувати значну ймовірність підсумкової, контрольної та оперативної інформації;
- достатньо зменшити паперовий документообіг;
- забезпечити вчасне подання звітної документації;
- усунути проміжні етапи щодо процесу підготовки та обліку первинних документів;
- пришвидшити перехід до технологій електронної обробки документів [44].

На всіх залізницях України запроваджено єдину Автоматизовану систему бухгалтерського обліку, яка називається “Фінансовий облік, бухгалтерський облік, статистика” (далі – АСБО ФОБОС). Дана автоматизована система створена для забезпечення дотримання усіх законодавчих та нормативно-правових баз стосовно системи ведення обліку, дотримання методичних рекомендацій, НП(С)БО, облікової політики та методичних рекомендацій Укрзалізниці. А також, з метою задоволення особливостей організації системи обліку усіх філій та структурних підрозділів, та розроблених нормативних документів ними.

АСБО ФОБОС також має призначення ведення обліку на структурних підрозділах, у тому числі Дирекції, задля зниження трудових витрат пов’язаних із веденням документообігу та й в загальному обробки інформації.

Власне, саме програмне забезпечення являє собою певну сукупність програм, завдяки яким реалізуються функціональні комплекси завдань. А ті, у свою чергу, підлягають у відповідних системних модулях, автоматизації.

На рисунку 3.2 відображений функціональний склад автоматизації за допомогою модулів АСБО ФОБОС.

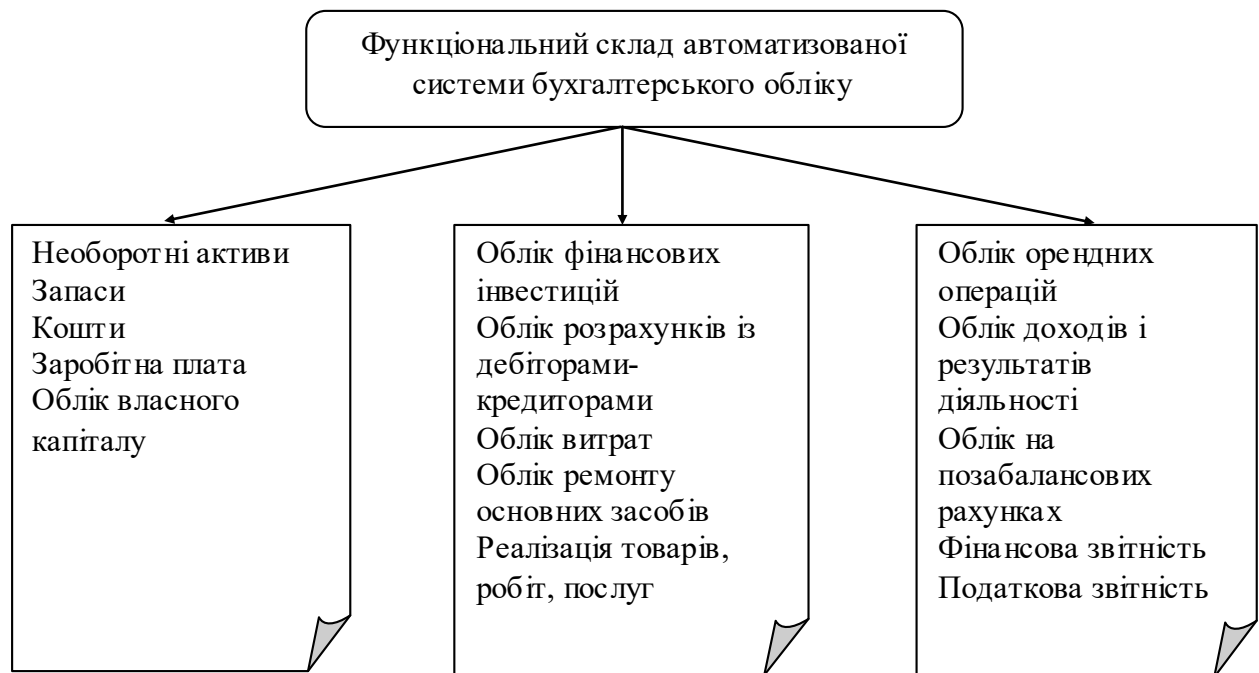

Рис.3.2. Функціональний склад автоматизованої системи бухгалтерського обліку Дирекції

Сформовано на основі джерела [44]

Кожен модуль відповідає за автоматизовану частину обліку тієї чи іншої сторони діяльності Дирекції. Крім наведених модулів на рисунку, активно також використовуються такі як:

- Адміністрування системи;
- Господарські операції;
- Формування та ведення класифікаторів та нормативно-довідкової інформації.

До такої автоматизованої системи, через локальну комп'ютерну мережу, мають доступ більша кількість працівників Дирекції. Завдяки цьому, інформація отримується оперативно, що в свою чергу значно економить робочий час працівників бухгалтерії [44].

Отже, використання сучасних інформаційних систем та застосування автоматизованої системи обліку значно полегшує та удосконалює ведення

обліку Дирекції. Сприяє забезпеченню достовірності та повноти облікової інформації, а також зменшує затрати робочого часу бухгалтерів на виконання тієї чи іншої ділянки роботи.

Дирекція, у свою чергу, активно застосовує у своїй діяльності всі можливі шляхи автоматизації облікових процесів, користується інформаційними системами та оптимізовує свою діяльність завдяки їм.

Слід також зазначити, що інформаційні та комп'ютерні технології з кожним роком усе більше прогресують та розвиваються, що в свою чергу ще більше удосконалює систему бухгалтерського обліку, а в результаті – робить її ефективнішою, що сприяє покращенню всього економічного та виробничого стану як Дирекції так і всієї роботи “Укрзалізниці” в цілому.

ВИСНОВОК

Отже, у ході проведеної роботи нами було досліджено питання організації і методики аудиту системи бухгалтерського обліку на підприємстві. Дослідження було здійснено на прикладі виробничого структурного підрозділу Івано-Франківської дирекції залізничних перевезень, яка в свою чергу підпорядковується регіональній філії “Львівська залізниця” АТ “Українська залізниця”.

Загалом визначено, що система бухгалтерського обліку – це так званий механізм, який здійснює підготовку та відображає облікову інформацію про фінансовий, економічний та майновий стан Дирекції.

У свою чергу, аудит системи бухгалтерського обліку – це незалежна перевірка, яка передбачає дослідження структури підрозділів обліку та розподілених обов’язків між бухгалтерами, перевірку доцільності формування облікової політики та дотримання вказаних в ній пунктів, вивчає систему внутрішнього контролю обліку також перевіряє відповідність дотримання чинної законодавчої бази стосовно обліку та незмінність або навпаки обґрунтовані зміни визначеної облікової політики протягом певного періоду часу.

У ході роботи нами було досягнуто мети дослідження чітко дотримуючись об’єкта та предмета, а також сформовано перелік питань, які, власне й спростили та конкретизувати наші дії. Отже, нами було вирішено наступні завдання:

1. Вивчивши систему бухгалтерського обліку, ми виявили факт того, що вона являється, в більшій мірі, інформаційною системою. Завдяки їй відбувається рух інформації суб’єкта господарювання. Надання інформації користувачам, які її потребують – основна функція бухгалтерського обліку в розрізі інформаційної системи, практичної діяльності, процесу та моделі господарської діяльності. Саме інформаційна функція залишається поза

дискусією науковців у обговоренні всіх інших функцій наділених бухгалтерському обліку.

2. Визначивши сутність аудиту та його організації, дійшли висновку, що здійснення незалежної аудиторської перевірки та проведення внутрішнього аудиту на підприємствах різної галузі є одним із необхідних засобів контролю господарської діяльності, метою якого є збереження достовірності бухгалтерських даних та даних фінансової звітності підприємства. Результатом здійснення аудиту являється покращення показників діяльності, прийняття ефективних управлінських рішень, можливість залучення інвесторів, де це потрібно, посилення довіри у державних органів та потенційних покупців та замовників, збільшення економічних вигід у майбутньому тощо.

3. Розглянувши нормативно-правове забезпечення, можемо зауважити, що в Україні є достатня кількість законодавчої бази, для врегулювання облікових питань та здійснення аудиторських перевірок проте, хотілося б додати, що вона була б набагато ефективнішою, якби на державному рівні її удосконалили та узгодили із міжнародними стандартами, бо безперечно, що чіткість та визначеність – запорука успіху.

Варто пам'ятати, що неухильна послідовність визначеним вказівкам у законах та інших нормативних актах, у тому числі й розроблених підприємством самостійно, запобігає виникненню правопорушень помилок та шахрайств, а також сприяє покращенню економічного стан суб'єкта господарювання.

4. Окресливши особливості організації системи обліку бачимо, що рівень економічної діяльності Дирекції, чи будь-якого іншого підприємства, залежить від організації обліку, від правильності та ефективності цієї організації. У результаті, система бухгалтерського обліку Дирекції створюється з метою забезпечення єдності облікового, управлінського, методологічного, організаційного, технічного процесів. За такою ж

методологією працює вся Укрзалізниця, виробничі підрозділи та допоміжні організації та установи.

5. Дослідивши методику аудиту дотримання облікової політики можемо стверджувати, що Дирекція у своїй діяльності має чітко сформовану облікову політику із прописаними основними пунктами організації діяльності та системи бухгалтерського обліку згідно чинного законодавства. Дирекція, керівники, бухгалтерський штат, відповідальні особи тощо, виконують свою роботу згідно із діючим наказом про облікову політику, чітко дотримуючись усіх прописаних пунктів.

Хочемо також зауважити важливість проведення аудиту організації та дотримання облікової політики, адже, насправді, чіткість, логічність пунктів та правильність їх формування – це забезпечення ефективної роботи Дирекції направленої на результат.

6. Оцінивши аудит системи бухгалтерського обліку приходимо до висновку, що оцінка системи бухгалтерського обліку дозволяє аудитору надійно відобразити реальний стан справ Дирекції, середовища перевірки та окремих засобів і об'єктів перевірки. Аудитор визначає уже наявні та можливі у майбутньому, ризики та надає їм оцінку як високих, середніх чи низьких, відтворюючи результати проведеної ним роботи у робочих документах аудитора.

З метою недопущення відтворення наявної неправдивої облікової інформації та запобігання утворення такої інформації у майбутньому, Дирекції необхідно вдаватися до незалежних аудиторських перевірок та покращувати свою діяльність виконуючи вказівки та рекомендації професійних аудиторів.

7. Розглянувши внутрішній аудит з точки зору інструменту для підвищення ефективності діяльності розуміємо, що організація внутрішнього аудиту потрібна не тільки з метою отримання висновку про діяльність Дирекції, достовірності фінансової звітності, але й, у більшій мірі для того, що оцінити ступінь оптимальності використання робочого часу, сили,

ресурсів, ефективності діяльності; проаналізувати виявлення негативних факторів та ризиків, які мають значний вплив на діяльність; проконтролювати дотримання розроблених комплексних рішень та рекомендацій управлінською ланкою тощо. При цьому, проведення внутрішнього аудиту має бути економічно обґрунтованим. Повинна бути визначена доцільність понесених затрат на його організацію. Але, у протиріч цього, можна зазначити те, що внутрішній аудит – це так би мовити, інструмент із забезпечення конкурентоспроможності, збільшення ефективності функціонування та значне зниження ризиків впливу як внутрішніх так і зовнішніх чинників на потенціал Дирекції.

8. Запропонувавши шляхи вдосконалення внутрішнього контролю, розуміємо, що ефективний контроль системи бухгалтерського обліку забезпечить також документально оформлений стратегічний план щодо покращення ефективності системи, а також сформований комплекс дій по виконанню цього плану. Та хочемо вказати на те, що саме належний контроль системи бухгалтерського обліку може гарантувати достовірність результатів діяльності Дирекції, а отже достатньо задовільнити потреби користувачів щодо достовірної бухгалтерської інформації. Тому удосконалення внутрішнього аудиту повинно стояти у першочергових завданнях керівної ланки Дирекції, тай усіх підрозділів і філій “Укрзалізниці”.

9. Визначивши основні методи вдосконалення обліку за допомогою сучасних інформаційних технологій та автоматизації, підсумовуємо, що використання сучасних інформаційних систем та застосування автоматизованої системи обліку значно полегшує та удосконалює ведення обліку Дирекції. Сприяє забезпеченню достовірності та повноти облікової інформації, а також зменшує затрати робочого часу бухгалтерів на виконання тієї чи іншої ділянки роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 01 лип. 2021. № 996-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Валькова Н. В. Система бухгалтерського обліку: структура та функції. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. № 6, Т.1. 2009. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_6_1/pdf/129-132.pdf
3. Бухгалтерський словник. /за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир. 2001. 224 с.
4. Кузьминський Ю. Що таке система бухгалтерського обліку? Бухгалтерський облік і аудит. 2006. № 6. С. 8-11.
5. Кузнецова С. Система БО: методологічні та правові аспекти формування. Бухгалтерський облік і аудит. 2008. № 4. С. 15.
6. Облік у системі мікро- та макроекономічного управління. Бухгалтерський облік і аудит. 2008. № 4. С. 17-24.
7. Шатохіна О. Облік та інформаційне забезпечення управління господарською діяльністю підприємств. Бухгалтерський облік і аудит. 2004. № 3. С. 28-33.
8. Дідоренко Т. В. Логічна структура системи бухгалтерського обліку. *Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет*. Видавництво ТОВ “ДКС-центр”. Ефективна економіка № 10. 2015. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4434>
9. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : закон України від 01 серп. 2021. № 2258-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
10. Суков О. Що таке аудит і навіщо він потрібен. *Економіка*. 2021. URL: <https://www.dsnews.ua/ukr/economics/k-vam-edet-revizor-chto-takoe-audit-i-zachem-on-nuzhen-21042021-422907>

11. Сутність аудиту, його зміст, мета та завдання. *Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. В. Лазаряна*. StudFiles. 2016. URL: <https://studfile.net/preview/5411729/page:2/>
12. Мета і завдання аудиту. Аудит. Навчальні матеріали онлайн. 2018. URL: https://pidru4niki.com/1376102563444/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/meta_z_avdannya_auditu
13. Коробка І. М. Організація процесу внутрішнього аудиту на підприємстві. *Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ*. 2016. URL: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2016/Economics/67361.doc.htm
14. Аудиторські процедури. *Підручники для студентів онлайн*. Аудит. 2017. URL: https://stud.com.ua/45065/audit_ta_buhoblik/auditorski_protседuri
15. Зарудна Н. Я., Кундеус О. М. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: Навчальний посібник. Тернопіль : ТАЙП. 2016. С. 11-12
16. Про захист інформації в автоматизованих системах: закон України від 01. січ. 2022. № 80/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>
17. Про інформацію: закон України від 01. січ. 2022. № 48. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
18. Про авторське право і суміжні права: закон України від 05. січ. 2022. № 13. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
19. Нормативне регулювання бухгалтерського обліку. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. *Навчальні матеріали онлайн*. 2017. URL: https://pidru4niki.com/12920522/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/normativne_regulyuvannya_buhgalterskogo_obliku
20. Лисенко А. М. Система нормативно-правового регулювання обліку та аудиту загальновиробничих витрат підприємства. *Наукові праці*

Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. Випуск 27. 2016. URL: <http://economics.kntu.kr.ua/pdf/27/30.pdf>

21. Євсєєва О. О. Особливості обліку на залізничному транспорті. 2021. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/3506/1>

22. Бобиль В. В. Оптимізація обліку витрат у Дніпровському моторвагонному депо. *Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. 2020. URL: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/12737/1/Kameniev_dyp_2020.pdf*

23. Теоретичні та прикладні аспекти обліку, оподаткування та аудиту в сучасних умовах господарювання : колект. моногр. / під заг. ред В. В. Бобиля. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2019. С. 11.

24. Січ О. Облікова політика підприємства. Організація діяльності підприємства. *Головбух. 2021. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/6018-qqq-17-m1-13-01-2017-oblkova-politika-pdprimstva-za-yakim-standartom>*

25. Методика аудиту облікової політики підприємства. StudFiles. *Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка. 2016. URL: <https://studfile.net/preview/5585449/page:37/>*

26. Крот Ю. М. Особливості проведення аудиту облікової політики підприємства. *Черкаський державний технологічний університет. 2016. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/35033/Oaao_20_12_130.pdf?sequence=1*

27. Рагуліна І. І., Новіком І.Т. Методика аудиту дотримання облікової політики на підприємстві. *Облік і фінанси АПК: освітній портал. 2021. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/metodika-audit-dotrimannya-oblikovoi-politiki-na-pidpriemstvi.html>*

28. Бляхарчук М. О. Моніторинг облікової політики підприємств. *Дніпровський національний аграрно-економічний університет. Видавництво ТОВ ДКС-центр. Ефективна економіка № 7. 2015. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4205>*

29. Дорош О. Аудит системи бухгалтерського обліку, установчих та інших документів і видів діяльності організацій. *Вісник Львів. Серія екон.* Вип. 39. 2016. URL: <https://zdamsam.ru/a72819.html>

30. Бухгалтерський облік на залізничному транспорті. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві залізничного транспорту. *Діпплус*. 2017. URL: http://dipplus.com.ua/metodichn-vkazvki/news_post/buhgalterskiy-obl-k-na-zal-znichnomu-transport

31. Вивчення та оцінка систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю в ході аудиту. Аудит та бухоблік. *Підручники для студентів онлайн*. 2018. URL: https://stud.com.ua/31946/audit_ta_buhoblik/vivchennya_otsin_ka_sistem_buhgalterskogo_obliku_vnutrishnogo_kontrolyu_hodi_audit

32. Рахункова палата назвала причини 12 мільярдів збитків Укрзалізниці у 2020 році. *Економічна правда*. 2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/12/20/680825/>

33. Служба контролю та внутрішнього аудиту. Регіональна філія “Одеська залізниця” АТ “Укрзаліниця”. 2016. URL: https://odz.gov.ua/departments/nkrc_dep.php

34. Зиновій О. Внутрішній аудит бухгалтерського обліку: як і навіщо проводити в компанії. 2021. URL: <https://avstudy.com.ua/vnutrishnij-audit-buhgalterskogo-obliku-yak-i-navishho-provoditi-v-kompaniyi/>

35. Прокопенко Л. О. Організація і методика здійснення внутрішнього аудиту підприємств. *Тернопільський національний економічний університет*. 2018. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/32543/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9E%D0%95%D0%95%D0%B7%D0%BC-21.pdf

36. Сугак Т. М., Тимофеев О. Ю. Внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності функціонування підприємства. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. *Актуальні проблеми економіки*. №10 (220). 2019. URL: https://eco-science.net/archive/2019/APE-10-2019/10.19_topic_Sugak%20Т.М.,%20Тymofeiev%20О..pdf

37. Мельничук М. М. Впорядкування системи внутрішнього контролю на залізничному транспорті. Економічні, фінансово-облікові та інформаційнотехнологічні проблеми діяльності підприємств: матеріали всеукр. наук.–практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених. (Дніпро, 25-26 травня 2017 р.). Дніпро: НМетАУ, 2017. С. 5–9.

38. Каменєв О. В. Оптимізація обліку витрат у Дніпровському моторвагонному депо. *Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна*. 2020. URL: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/12737/1/Kameniev_dyp_2020.pdf

39. Швайко Н. Напрями вдосконалення внутрішнього аудиту. Секція ІІІ. Сучасні виклики в удосконаленні теорії та практики аудиту. 2016. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16906/1/43.pdf>

40. Міжнародний стандарт внутрішнього аудиту 2400 “Звітування результатів” : видання 2017 року. URL: <https://na.theiia.org/>

41. Міжнародний стандарт внутрішнього аудиту 2500 “Моніторинг подальших заходів”: видання 2017 року. URL: <https://na.theiia.org/standardsguidance/Public%20Documents/IPPF%202013%20Ukrainian.pdf>

42. Ломотько Д. В., Примаченко Г. О. Управління транспортними технологіями: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ. 2020. Ч. 1. 48 с.

43. Рожелюк В.М. Шляхи вдосконалення організації обліку з використанням сучасних інформаційних систем. *Облік і фінанси АПК: освітній портал*. 2020. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/shlyahi-vdoskonalennya-organizacii-obliku-z-vikoristannyam-suchasnihi-informaciynih-sistem.html>

44. Лиховидова С. І. Використання сучасних технологій та інформаційних систем на підприємствах залізниці. *Одеський фаховий коледж транспортних технологій*. 2019. URL: <https://vseosvita.ua/library/dopovid-vikoristanna-sucasnih-tehnologij-ta-informacijnih-sistem-na-pidpriemstvah-zaliznici-368621.html>

45. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студ. наук.-практ. конф.; 19 квітня 2018 р. КНЕУ, 2018. К.: КТ “Забєліна-Фільковська Т. С. і компанія Київська нотна фабрика”. 232 с.

46. Калашник О. О. Теоретичні основи та практика обліку, аудиту та аналізу товарних запасів. *Одеський національний економічний університет*. 2017. URL:http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6420/1/%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%88%D0%BD_%D0%BA%20%D0%9E.%D0%9E.%20%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD_%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%2B.pdf

47. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації суспільства : монографія / О.В. Пальчук, В.М. Савченко, І.В. Рузмайкіна та ін; за ред. Г.М. Давидова. Кропивницький : ПП “Ексклюзив-Систем”. 2017. 248 с.

48. Цінчик В. Методика та організація обліку і аудиту фінансових результатів діяльності підприємств. *Тернопільський національний економічний університет*. 2017. URL:<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/18021/1/%D0%A6%D1%96%D0%BD%D1%87%D0%B8%D0%BA%20%D0%92.%D0%92.%20%D0%9E%D0%86%D0%A1%D0%BC-21.pdf>

49. Фабіянська В. Ю. Потреба в незалежному аудиті та розвиток його теорії: погляд через призму браку довіри в суспільстві. *Електронне наукове фахове видання “Ефективна економіка”*. 2020. URL:http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/103.pdf

50. Аудит: підручник / [О.А. Петрик, В.О. Зотов, Б.В. Кудрицький та ін.] за заг. ред. О.А. Петрик. К.: КНЕУ, 2015. 498 с.

51. Фабіянська В.Ю. Аудиторський ризик: сутність, методика оцінки та шляхи зниження. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. № 1. 2020. С. 110-121.

52. Фабіяньська В.Ю. Обов'язковий аудит фінансової звітності в контексті реформування аудиторської діяльності в Україні. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. №7. С. 140-153.

53. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2016-2017 рр. частина 1 / Пер. з англ. – К.: Міжнародна федерація бухгалтерів; Аудиторська палата України, 2017, - 978 с.

54. Гуменна-Дерій М. В. Оцінка стану і перспективи впровадження досвіду зарубіжних країн у вітчизняну систему обліку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 5. 2016. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/5-2016/36.pdf>

55. Єрмоліна О. І. Організація і методика обліку та аудиту на підприємствах малого бізнесу. Сумський державний університет. Навчально-науковий інститут бізнес-технологій “УАБС”. 2019. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreamdownload/123456789/76273/3/Yermolina_master_thesis.pdf

56. Сметанко О. В. Оцінка службою внутрішнього аудиту системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю в акціонерних товариствах України. *Вісник СумДУ*. Серія Економіка. №3. 2015. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/23294/1/Smetanko.pdf>

57. Дмитренко О. М. Внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності системи бухгалтерського обліку підприємства. *Дніпровський державний аграрно-економічний університет*. Видавництво ТОВ “ДКС-центр”. Ефективна економіка № 5. 2017. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5591>

58. Кузь В.І. Ефективність системи бухгалтерського обліку на підприємстві. Молодий вчений. № 5(2). 2015. С. 8-12. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_5\(2\)_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_5(2)_3)

ДОДАТКИ

Додаток А

Положення про виробничий структурний підрозділ "Івано-Франківська
дирекція залізничних перевезень" регіональної філії "Львівська залізниця"
публічного акціонерного товариства "Українська залізниця"

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ регіональної філії
«Львівська залізниця»
публічного акціонерного
товариства «Українська залізниця»
від 02.12.2015 № 3-вм/сг

ПОЛОЖЕННЯ
про виробничий структурний підрозділ
«Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень»
регіональної філії «Львівська залізниця»
публічного акціонерного товариства
«Українська залізниця»

м. Львів

Загальні положення

1. Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень (далі – Дирекція) є виробничим структурним підрозділом регіональної філії «Львівська залізниця» публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі – Залізниця).
2. Дирекція у своїй діяльності керується законодавством України, актами публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі – Товариство), Залізниці та цим Положенням.
3. Повне найменування Дирекції – виробничий структурний підрозділ «Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень» регіональної філії «Львівська залізниця» публічного акціонерного товариства «Українська залізниця». Скорочене найменування – підрозділ Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень; телеграфний шифр: ДІІ-4.
4. Місцезнаходження Дирекції: Україна, м. Івано-Франківськ, вул. Привокзальна, 15.
5. Поштова адреса Дирекції: вул. Привокзальна, 15, м. Івано-Франківськ. 76001.
6. До складу Дирекції входять станції та інші підрозділи згідно з переліком, наведеним у додатку до цього Положення. Порядок затвердження організаційної структури Дирекції встановлюють Товариство та Залізниця.
7. Для здійснення адміністративних, виробничих та господарських операцій у межах повноважень, визначених цим Положенням, Дирекція має печатку зі своїм скороченим найменуванням і повним найменуванням Залізниці та Товариства українською мовою, із зазначенням коду ЄДРПОУ Залізниці та через дріб – цифрового (числового) номера ідентифікації Дирекції. Дирекція також може мати штампи і бланки зі своїм найменуванням та зазначенням приналежності до Залізниці та Товариства.
8. Цифровий (числовий) номер ідентифікації Дирекції відповідно до Переліку структурних підрозділів філій ПАТ «Укрзалізниця», які здійснюватимуть фінансово-господарську діяльність (додаток 10 до протоколу № 5 засідання правління ПАТ «Укрзалізниця» від 16.11.2015), – 017.
9. Для ведення фінансово-господарської діяльності, здійснення розрахункових операцій Залізниця може відкривати поточний рахунок для Дирекції в національній та іноземних валютах, інші рахунки в установах банків та органах державного казначейства у встановленому законодавством порядку.

10. Дирекція складає баланс, який є частиною окремого балансу Залізниці.

11. В оперативному підпорядкуванні Дирекції з питань організації перевізного процесу перебувають структурні підрозділи Залізниці, які розташовані в межах обслуговування Дирекції.

Основні завдання та напрямки діяльності Дирекції

12. Дирекція є однією з організаційних ланок на залізничному транспорті, яка здійснює перевезення пасажирів, вантажу та вантажобагажу в визначеному регіоні та іншу виробничу діяльність, не заборонену чинним законодавством.

13. Основними завданнями Дирекції є:

- 1) своєчасне і якісне здійснення перевезень пасажирів, вантажу, вантажобагажу та пошти, забезпечення рівноправного доступу до перевезень усіх замовників, а також надання послуг із користування спорудами та пристроями для задоволення потреб у перевезеннях вантажів і пасажирів у визначеному регіоні транспортної мережі;
- 2) організація та забезпечення руху поїздів за графіком із дотриманням вимог безпеки руху;
- 3) створення безпечних умов для життя й здоров'я громадян, які користуються послугами залізничного транспорту, та забезпечення охорони праці працівників;
- 4) розвиток та розширення сфери транспортних послуг споживачам без обмеження за ознаками власності та видами діяльності;
- 5) забезпечення чіткої взаємодії всіх підрозділів та ланок, що беруть участь у перевізному процесі;
- 6) комплексний розвиток та зміцнення матеріально-технічної бази;
- 7) забезпечення охорони навколишнього середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;
- 8) організація робіт із ліквідації наслідків надзвичайних обставин аварійних ситуацій.

14. Дирекція відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) досліджує ринок транспортних послуг, розробляє та погоджує відповідними структурними підрозділами апарату управління Залізницею перспективні плани розвитку та розширення сфери транспортного обслуговування;
- 2) здійснює оперативне керівництво рухом поїздів у межах Дирекції;
- 3) здійснює відповідно до обсягів, затверджених Залізницею, планування перевезень, визначає обсяги перевезень вантажів для станцій та інших підрозділів, що входять до її складу, доводить їм норми щодо забезпечення рухомим складом;

4) здійснює згідно з галузевими завданнями виконання плану перевезення вантажів та пасажирів;

5) забезпечує згідно з галузевими науково-технічними нормативами впровадження єдиної науково-технічної та інвестиційної політики удосконалення технологічних процесів, впровадження світового досвіду;

6) здійснює заходи з виконання комплексу галузевих і регіональних програм, спрямованих на підвищення якості та конкурентоспроможності транспортних послуг;

7) організовує забезпечення мобілізаційної готовності технічних засобів Дирекції та готовності до роботи в екстремальній ситуації захисних споруд спеціальних об'єктів, розробляє та забезпечує реалізацію щодо захисту державної, службової та комерційної таємниці й впровадження системи колективної безпеки, провадить діяльність, пов'язану з державною таємницею;

8) забезпечує контроль за повним і своєчасним надходженням коштів за наданими транспортними послугами. Здійснює розрахунки за виконані роботи та послуги. Вживає заходів щодо зниження витрат і підвищення прибутку (доходів);

9) забезпечує контроль і дотримання дисципліни цін і тарифів правильності їх застосування;

10) організовує та контролює виконання положень митного законодавства під час перевезення вантажів під митним контролем;

11) організовує роботу з метою отримання додаткових доходів за рахунок надання клієнту повного комплексу транспортно-експедиційних послуг;

12) надає за договором підприємствам, організаціям, установам громадянам – суб'єктам підприємницької діяльності в тимчасове користування станційні підвищені колії, склади, майданчики, які розташовані біля станційних та інших колій, що перебувають на балансі Залізниці (місця незагального користування);

13) укладає із підприємствами, організаціями, установами, громадянами – суб'єктами підприємницької діяльності договори на складування вантажів у смугу відведення Залізниці;

14) доводить до станцій та інших підрозділів, які входять до її складу, фінансово-економічні показники й забезпечує контроль за їх дотриманням;

15) веде зовнішньоекономічну діяльність відповідно до чинного законодавства України;

16) вживає заходів щодо зміцнення виробничої дисципліни, поліпшення культури праці та організації підготовки кадрів;

17) здійснює керівництво роботою з організації, нормування та оплати праці;

18) веде в установленому порядку бухгалтерський та статистичний облік і звітність;

19) взаємодіє з місцевими органами державної виконавчої влади з питань компенсації збитків від приміських перевезень та інших операцій з обслуговування клієнтури відповідно до чинного законодавства;

20) забезпечує функціонування інфраструктури залізничного транспорту;

- 21) забезпечує діяльність автомобільного вантажного транспорту та вантажного залізничного транспорту;
- 22) здійснює транспортне оброблення вантажів;
- 23) проводить діяльність у сфері інжинірингу;
- 24) забезпечує функціонування складського господарства;
- 25) веде підсобно-допоміжну діяльність:
 - торгівля продовольчими та непродовольчими товарами;
 - організація громадського харчування, виробництво продовольчих та непродовольчих товарів, надання населенню комунально-побутових та інших видів платних послуг;
 - виконання будівельно-монтажних та ремонтних робіт;
 - здійснення функцій замовника, контроль за будівництвом об'єктів виробничого призначення, житла та соціальної сфери, забезпечення експлуатації житла;
 - проведення перевірок технічного стану та ремонту ваг підприємств та інших замовників згідно з договорами і надання їх на держпівірку;
 - надання в користування кімнат відпочинку, готельних послуг;
 - послуги з доставляння квитків та багажу;
- з організації та безпеки спеціальних видів зв'язку;
- з криптографічного захисту інформації.
- 26) проводить інші види діяльності, що не заборонені чинним законодавством України.

Права та обов'язки Дирекції

15. Права Дирекції:

- 1) за дорученням Товариства, Залізниці укладати угоди, набувати майнові та немайнові права, виконувати покладені на неї обов'язки;
- 2) реалізовувати транспортні послуги на підставі тарифів, встановлених згідно з чинним законодавством;
- 3) відповідно до Статуту залізниць України має право на переадресування вагонів, а також укладання договорів на відвантаження вантажів.

16. Обов'язки Дирекції:

- 1) виконання державних замовлень, контрактів, договорів та замовлень Залізниці, Товариства, які доведені в установленому порядку;
- 2) забезпечення своєчасного освоєння нових виробничих потужностей та введення в дію придбаного обладнання;
- 3) забезпечення надання транспортних послуг у регіоні відповідно до державного замовлення, контрактів та замовлень Товариства, Залізниці укладених договорів перевезення;
- 4) створення належних умов для високопродуктивної праці, забезпечення дотримання законодавства про працю, правил і норм охорони праці, соціального страхування, прав працівників, гарантованих законодавством про охорону праці, функціонування системи управління охороною праці;

5) забезпечення повного збору платежів за перевезення пасажирів вантажу, вантажобагажу та пошти й надані послуги;

6) здійснення заходів щодо удосконалення організації заробітної плати працівників з метою посилення їхньої матеріальної зацікавленості як у результатах особистої праці, так і в загальних підсумках роботи Дирекції забезпечення економного й раціонального використання фонду оплати праці та своєчасних розрахунків із працівниками;

7) забезпечення своєчасної сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) згідно з чинним законодавством;

8) виконання норм і вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання й відтворення природних ресурсів та екологічної безпеки.

Керівництво Дирекцією

17. Керівництво Дирекцією здійснює начальник Дирекції, якого призначає начальник Залізничі за погодженням з начальниками відповідних департаментів, управлінь апарату управління Товариства, згідно з розподілом функціональних повноважень, відповідно до встановленого порядку.

18. Начальник Дирекції:

1) вирішує питання діяльності Дирекції за винятком тих, які належать до компетенції Залізничі та Товариства;

2) діє за довіреністю від імені Товариства, представляє Товариство, Залізничі та Дирекцію в усіх установах та організаціях;

3) розпоряджається за погодженням із Залізницею коштами та майном відповідно до чинного законодавства;

4) укладає за довіреністю договори, угоди, видає доручення;

5) несе відповідальність за виконання своїх обов'язків згідно з чинним законодавством, належне дотримання вимог нормативних документів у сфері експлуатаційної діяльності;

6) несе відповідальність за організацію всього комплексу відбудовних робіт під час ліквідації транспортних подій;

7) несе повну відповідальність за виробничо-фінансову діяльність Дирекції, за формування та виконання планових показників фінансово-господарської діяльності Дирекції;

8) несе персональну відповідальність за ефективність використання державних коштів під час закупівель товарів, робіт та послуг;

9) призначає на посаду та звільняє з посади працівників Дирекції згідно із затвердженою номенклатурою посад та штатним розписом;

10) надає пропозиції начальникові Залізничі про призначення на посаду й звільнення з посади керівних працівників підрозділів, яких за номенклатурою посад призначає начальник Залізничі;

11) подає, через службу перевезень Залізничі, на затвердження начальникові Залізничі штатний розпис Дирекції;

- 7
- 12) у межах компетенції видає накази та розпорядження, обов'язкові до виконання підрозділами, що входять до складу Залізниці й розташовані в межі регіону Дирекції, стосовно організації перевізного процесу;
 - 13) є начальником цивільного захисту Дирекції;
 - 14) забезпечує охорону державної таємниці;
 - 15) координує та контролює діяльність мобілізаційних, режимно-секретних органів та органів спеціального зв'язку та забезпечує виконання законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України щодо захисту державної таємниці та інформації з обмеженим доступом у підрозділах Залізниці, розташованих у регіоні діяльності Дирекції.

Фінансово-господарська діяльність Дирекції

19. Фінансування діяльності Дирекції здійснює Залізниця згідно із затвердженими фінансовими показниками.
20. Обрання форми та системи оплати праці, встановлення працівникам конкретних розмірів тарифних ставок, відрядних розцінок, посадових окладів винагород, надбавок і доплат з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, галузевою угодою та колективним договором, здійснюється відповідно до порядку, встановленого Товариством та Залізницею.
21. Дирекція здійснює господарські та фінансові операції через банківські рахунки, відкриті на ім'я Залізниці та від імені Залізниці.
22. Дирекція веде бухгалтерський, податковий, статистичний та оперативний (управлінський) облік своєї господарської діяльності та складає фінансову, податкову, статистичну та оперативну (управлінську) звітність, яку подає Залізниці.
23. Для організації нарахування та сплати податків, за якими об'єкти оподаткування є такими, що використовуються або якими наділена Залізниця. Дирекція веде податковий облік, складає та подає податкову звітність Залізниці, органам державного нагляду (контролю) в межах своєї компетенції, нараховує і сплачує податки від імені Залізниці, до територіальних органів державного нагляду (контролю) за місцем знаходження об'єктів оподаткування в порядку, встановленому законодавством.
24. Дирекція несе відповідальність за повноту та своєчасність нарахування та сплати податків і зборів.
25. Дирекція веде податковий облік з податку на додану вартість, зокрема має право виписки податкових накладних/розрахунків коригування до них, ведення реєстру виданих та отриманих податкових накладних відповідно до наказу Товариства, вимог нормативно-правових актів. Дирекція здійснює обов'язкову реєстрацію податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних відповідно до норм податкового законодавства.
26. Дирекція складає окремі декларації з податку на додану вартість, додатки до них та уточнювальні розрахунки на електронних носіях і подає їх залізниці разом з копією записів у реєстрі виданих та отриманих податкових

накладних в електронній формі в терміни, передбачені внутрішніми документами Товариства.

27. Дирекція веде податковий облік із податку на прибуток відповідно до законодавства, складає декларацію з податку на прибуток, додатки до неї та уточнюючі декларації у паперовій та електронній формі та подає їх Залізниці у терміни, передбачені внутрішніми документами Товариства.

28. Фінансові та податкові документи, зокрема й звітність (фінансову, податкову, статистичну тощо) Дирекції підписують начальник і головний бухгалтер (уповноважена особа) Дирекції або інші уповноважені особи, які виконують їх обов'язки.

29. Відповідальність за правильність та достовірність бухгалтерського та податкового обліку та звітності, а також за їх своєчасне надання відповідним органам, Залізниці та Товариству відповідно до законодавства, статуту Товариства, несуть начальник та головний бухгалтер (уповноважена особа) Дирекції згідно з законодавством.

30. Відносини Дирекції з підприємствами, організаціями, установами, які не входять до складу Залізниці, і громадянами в усіх сферах виробничої діяльності здійснюються на договірних засадах.

31. Контроль за діяльністю Дирекції здійснюється згідно з чинним законодавством.

Порядок організації бухгалтерського обліку в регіональній філії "Львівська залізниця" акціонерного товариства "Українська залізниця"

Про затвердження Порядку організації
бухгалтерського обліку в регіональній філії
«Львівська залізниця» АТ «Укрзалізниця»

З метою дотримання правових засад регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, а також принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку, визначених Обліковою політикою ПАТ «Укрзалізниця» (далі – Облікова політика), затвердженої наказом від 30.08.2016 № 526, та на підставі вимог п.2.7 Облікової політики

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Порядок організації бухгалтерського обліку в регіональній філії «Львівська залізниця» АТ «Укрзалізниця» (далі – Порядок).
2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор виконавчий регіональної філії

Р.Р. Черніцький

Погоджено:

НЗЕ -

НФ -

НЮ -

НПК -

НФ, Данилюк, 626-82

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ регіональної філії
«Львівська залізниця»

№ _____

Порядок
організації бухгалтерського обліку
в регіональній філії «Львівська залізниця»
акціонерного товариства «Українська залізниця»

1. Цей Порядок розроблений відповідно до:
Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;

міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;

Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 (із змінами і доповненнями);

Положення про регіональну філію «Львівська залізниця», затвердженого наказом АТ «Укрзалізниця» від 27.12.2018 № 787;

Облікової політики публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі – Облікова політика), затвердженої наказом ПАТ «Укрзалізниця» від 30.08.2016 № 526;

інших нормативно-правових актів з ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

2. Організація бухгалтерського обліку

2.1. Облікова політика є елементом системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку загалом в АТ «Укрзалізниця» (далі – Товариство), закріплені в ній принципи та методи є обов'язковими для виконання всіма підприємствами залізничного транспорту, які входять до сфери його управління, зокрема й підрозділами регіональної філії «Львівська залізниця» акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі – Філія).

2.2. Філія відповідно до Положення про регіональну філію «Львівська залізниця» публічного акціонерного товариства «Українська залізниця», затвердженого наказом АТ «Укрзалізниця» від 01.06.2018 № 349 (у редакції

наказу від 27.12.2018 № 787) веде бухгалтерський, податковий, статистичний, оперативний та управлінський облік результатів господарської діяльності.

2.3. Філія забезпечує належну організацію та ведення бухгалтерського обліку, збереження бухгалтерських документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової, податкової та статистичної звітності Філії протягом встановлених законодавством строків та термінів, недопущення порушення фінансової, розрахунково-платіжної і касової дисципліни.

2.4. Ведення бухгалтерського обліку і формування фінансової звітності у Філії забезпечується:

на рівні служб та виробничих підрозділів – бухгалтеріями, які ведуть бухгалтерський та податковий облік, складають, узагальнюють фінансову, податкову й оперативну (управлінську) звітність за господарськими операціями та подають її до фінансово-економічної служби Філії;

на рівні Філії – фінансово-економічною службою, яка складає та подає Товариству у встановленому порядку, в обсягах та в терміни, передбачені внутрішніми документами Товариства, узагальнену фінансову та оперативну (управлінську) звітність Філії, з урахуванням показників звітності її структурних підрозділів;

2.5. Фінансово-економічну службу Філії очолює начальник фінансово-економічної служби, який підпорядкований директорові виконавчому Філії та оперативно – головному бухгалтерові Товариства.

2.6. Бухгалтерію структурного підрозділу, який здійснює бухгалтерський і податковий облік та складання фінансової звітності, очолює начальник фінансово-економічного відділу (головний бухгалтер), який підпорядкований начальникові підрозділу та начальникові фінансово-економічної служби.

2.7. Конкретні обов'язки, права та відповідальність працівників бухгалтерії встановлюються посадовими інструкціями.

3. Первинний облік

3.1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій.

3.2. Оформлення господарських операцій здійснюється за допомогою:

3.2.1. первинних документів, які створюються, приймаються та застосовуються в бухгалтерському обліку в порядку, встановленому Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 (зі змінами й доповненнями);

3.2.2. галузевих первинних документів, які враховують специфіку та особливості виробничої діяльності залізничної галузі, а в разі необхідності – використовуються виготовлені самостійно бланки, які повинні містити обов'язкові реквізити чи реквізити типових або спеціалізованих форм.

3.3. Підрозділи своїми наказами встановлюють порядок організації бухгалтерського обліку, в якому визначаються:

- перелік посадових осіб, які ведуть облік (чисельність, структура облікового апарату, його підпорядкованість і розміщення);

- перелік посадових осіб, які мають право підпису первинних документів на здійснення господарських операцій;

- відповідальні за дозвіл і здійснення господарських операцій, а також за їх відповідність чинному законодавству, Статуту АТ «Укрзалізниця», положенню про Філію;

- відповідальні за складання первинних документів, які фіксують факт здійснення господарських операцій, зокрема за правильність заповнення обов'язкових реквізитів, достовірність даних, своєчасність складання (в момент проведення кожної господарської операції або, якщо це неможливо, – безпосередньо після її завершення), та дотримання термінів передачі в бухгалтерію;

- відповідальні за зберігання первинних документів і облікових регістрів, що пройшли обробку, а також фінансової звітності, за передачу її до архіву та знищення по закінченні терміну зберігання;

- перелік посадових осіб, з якими укладається договір про повну матеріальну відповідальність за збереження всіх прийнятих ними цінностей;

- графік документообігу, який повинен передбачати оптимальну кількість підрозділів і виконавців, через які проходить кожен первинний документ, визначати мінімальний термін його знаходження в підрозділі;

- порядок ведення обліку (за допомогою яких рахунків, субрахунків, документів, форм обліку, які регістри обліку використовуються, яка техніка ведення обліку та технологія обробки облікової інформації);

- терміни та порядок збору, обробки, узагальнення та надання інформації;

- склад робочої інвентаризаційної комісії (Філії, структурного підрозділу) та положення про неї; склад постійної комісії з організації обліку необоротних активів;

- інші особливості організації роботи та ведення бухгалтерського обліку.

3.4. Зберігання первинних документів, регістрів бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється протягом строків, встановлених Переліком типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій,

із зазначенням строків зберігання документів, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2012 № 578/5, але не менше трьох років.

3.5. Підрозділи Філії керуються єдиними правилами бухгалтерського, податкового обліку і організовують їх на базі автоматизованої системи й подають звітність та інформацію у встановлених обсягах і формах згідно з графіком документообігу, визначеним законодавством та внутрішніми документами Товариства.

3.6. Документи, які пройшли обробку для зберігання, комплектуються в хронологічному порядку, нумеруються та підшиваються.

3.7. Ведення бухгалтерського обліку забезпечується з застосуванням Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу зобов'язань і господарських операцій АТ «Укрзалізниця», затвердженого наказом від 14.06.2019 № 390 (далі – План рахунків), який розроблений відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого Міністерством фінансів України від 30.11.1999 № 291 (із змінами).

Рахунки класів 0-7, 9 є обов'язковими для всіх підрозділів Філії, а рахунки класу 8 «Витрати за елементами» не використовуються.

3.8. Ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності з окремих видів ліцензійної діяльності здійснюється відповідно до чинного законодавства та розпорядчих документів АТ «Укрзалізниця».

3.9. Для організації обліку необоротних активів відповідно до наказу керівника в структурних та виробничих підрозділах Філії створюються постійні комісії.

Склад комісії з питань організації обліку необоротних активів Філії та Положення про постійні комісії з питань організації обліку необоротних активів затверджується наказом Філії.

3.10. Працівники всіх служб, цехів, відділів тощо, які оформлюють первинні документи, повинні виконувати правомірні вимоги головного бухгалтера і дотримуватися термінів їх виконання.

3.11. Перелік матеріально відповідальних осіб, з якими укладається договір про повну матеріальну відповідальність за збереження всіх прийнятих ними цінностей при їх призначенні на посаду або в разі переміщення, встановлюється наказами керівників підрозділів Філії.

4. Первинні документи

4.1. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо, – безпосередньо після її

Засоба

Т, В,
НКВ,
Івано-АТ «
АТ «У
25.03.
засіда
до Об

Додат

ФБ, П

закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть бути складені зведені облікові документи.

4.2. Первинні та облікові документи можуть бути складені на паперових або електронних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

назву документа (форми);

дату й місце складання;

назву підрозділу, від імені якого складено документ;

зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;

посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції та правильність її оформлення;

особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції (в т.ч. факсимільний підпис).

4.3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів щодо кожної іноземної валюти окремо.

4.4. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

4.5. Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвище і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

4.6. Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

4.7. У разі складання та зберігання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку на електронних носіях інформації, забезпечується виготовлення їх копій на паперовому носії.

На вимогу контролюючих або судових органів та своїх контрагентів виробничий підрозділ надає копії таких документів виключно з дозволу Філії.

4.8. Керівники виробничих структурних підрозділів Філії вживають усі необхідні заходи щодо недопущення виправлень записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечують їх належне зберігання протягом встановленого строку.

4.9. Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали ці документи.

5. Повноваження на підпис документів

5.1. Право першого підпису на банківських розрахунково-платіжних документах надається директору виконавчому Філії та його заступникам на підставі довіреності, виданої Товариством та/або в порядку передоручення уповноваженим особам Філії.

5.2. Право другого підпису надається начальникові фінансово-економічної служби та його заступникам на підставі довіреності, виданої Товариством та/або в порядку передоручення уповноваженим особам Філії.

5.3. Право підпису окремих документів можуть надаватися іншим посадовим особам, що оформлюється окремими довіреностями.

6. Інвентаризація

6.1. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підрозділи Філії зобов'язані проводити інвентаризацію відповідно до статті 10 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, та Облікової політики.

6.2. Інвентаризація активів і зобов'язань проводиться щорічно перед складанням річної фінансової звітності, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим згідно з чинним законодавством України, у наступні строки:

станом на 01 жовтня – інвентаризація запасів (крім незавершеного виробництва, напівфабрикатів);

станом на 01 листопада – інвентаризація необоротних активів (у тому числі незавершених капітальних інвестицій, бібліотечних фондів), незавершеного виробництва, напівфабрикатів. За наявності обсягу бібліотечних фондів від 100 до 500 тисяч одиниць інвентаризація проводиться протягом п'яти років з охопленням щорічно не менше 20 відсотків одиниць;

станом на 31 грудня – інвентаризація інших активів та зобов'язань балансу.

6.3. Склад інвентаризаційної комісії Філії затверджується наказом Філії, склад інвентаризаційної комісії підрозділу затверджується наказом підрозділу.

У підрозділах, де через великий обсяг робіт проведення інвентаризації не може бути забезпечено однією комісією, для безпосереднього проведення інвентаризації в місцях зберігання та виробництва створюються робочі інвентаризаційні комісії.

6.4. Матеріали інвентаризацій, що проводяться підрозділами Філії перед складанням річної фінансової звітності, у встановлені терміни оформлюються протоколами, затверджуються наказом і надаються на розгляд інвентаризаційних комісій служб, дирекцій залізничних перевезень відповідно до підпорядкованості.

6.5. Інвентаризацією вантажних вагонів, для підтвердження їх наявності, вважається перепис вагонів (в електронному вигляді та на паперових носіях), який здійснюється щорічно на дату, визначену рішенням засідання Ради із залізничного транспорту держав-учасниць Співдружності, згідно з наказом АТ «Укрзалізниця».

Зазначений перепис вантажних вагонів та оформлення його результатів здійснюється згідно з чинними інструкціями та вказівками з цього питання.

6.6. Інвентаризація каси проводиться не рідше одного разу на місяць відповідно до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637 (із змінами). Для проведення раптової перевірки каси наказом підрозділу Філії створюється комісія.

7. Особливості складання та подання фінансової звітності

7.1 Фінансова звітність Філії складається на основі даних бухгалтерського обліку та подається відповідно до чинного законодавства, Облікової політики та внутрішніх розпорядчих документів Товариства.

7.2. Філія складає узагальнену фінансову звітність, до якої включаються показники фінансової звітності структурних та виробничих підрозділів.

7.3. Фінансова звітність Філії складається та подається в такому обсязі:

1) річна: Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності, додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»;

2) проміжна (квартальна): Баланс, Звіт про фінансові результати.

7.4. Під час складання річної фінансової звітності виробничі структурні підрозділи залишок нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) передають у фінансово-економічну службу шляхом виписки повідомлення (авізо).

Начальник фінансово-економічної служби

Л.В. Карпенко

Наказ про облікову політику

Засобами СКЕДО

Т, В, П, Е, Ш, НРП, НХ, НО, ДФС, НА, МЧ Львів, РЕА, ДТШ, Галичина, НКВ, ДН-1,2,3,4,5, ПЧ, ПЧЛ Львів, ШЧ, ТЧ, ЕЧ, ВЧДР, ВЧДЕ, РПЧ, ТРМ Івано-Франківськ, НОР, ФСК, НФБ, НФЕ, НФК

Направляється для використання в роботі, згідно листа АТ «Укрзалізниця» від 01.04.2021 № ЦЦФ-07/636, Облікова політика АТ «Укрзалізниця», затверджена рішенням правління АТ «Укрзалізниця» від 25.03.2021 (протокол № Ц-56/33 Ком.т.), витяг з протоколу № Ц-56/33 Ком.т. засідання правління АТ «Укрзалізниця» від 25.03.2021 та порівняльна таблиця до Облікової політики.

Додаток: на 679 арк.

ННФ

Л.В. Карпенко

НФБ, Петрунь, 6-26-98

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«УКРАЇНЬСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»

uz.gov.ua

вул. Єжи Гедройця, 5, м. Київ, 03150, тел.: (+380 44) 465 00 00, 465 00 30,
факс (+380 44) 465 10 59, 465 32 44, uz@uz.gov.ua

30.03.2021

№ У-57/135-2021

Витяг з протоколу № Ц-56/33 Ком.т. засідання правління
АТ «Укрзалізниця» від 25.03.2021

ПРИСУТНІ ГОЛОВА ТА ЧЛЕНИ ПРАВЛІННЯ:

Юрик Іван Іванович (в.о. голови правління)
Буреш Франтішек (член правління)
Перцовський Олександр Семенович (в.о. члена правління)
Синяков Іван Олегович (в.о. члена правління)
Черніцький Роман Романович (в.о. члена правління)

ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО:

8. Про затвердження Облікової політики акціонерного товариства
«Українська залізниця».

УХВАЛИЛИ:

8.1. Затвердити Облікову політику акціонерного товариства «Українська залізниця» згідно з додатком 23 до протоколу.

8.2. Визнати такими, що втратили чинність:

8.2.1. Пункт 1.1 рішення правління від 13.07.2016 (протокол № 35) у частині затвердження Облікової політики публічного акціонерного товариства «Українська залізниця».

8.2.2. Пункт 1.1 рішення правління від 24.10.2016 (протокол № 66) у частині набрання чинності Обліковою політикою публічного акціонерного товариства «Українська залізниця».

8.3. Департаменту бухгалтерського, податкового обліку, звітності та методології забезпечити оформлення наказу з метою виконання пункту 8.2 цього рішення.

Член правління

В.о. члена правління

Ф. Буреш

І. Синяков

Розпорядження про проведення аудиту аудиторською фірмою ТОВ

Ернст енд Янг

Засобами СКЕДО

ДН-1, ДН-2, ДН-3, ДН-4, ДН-5, НФБ, НФЕ, НФК, Ш, Т, В, П, НХ, НО, НРП, Е, МЧ, НАС, НКВ, ДТШ, Нтендер, НЮ, НЧ, НКМ

На виконання розпорядження АТ «Укрзалізниця» № Ц-3-86/39-22 від 26.01.2022 щодо проведення ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги» аудиту фінансової та консолідованої фінансової звітності АТ «Укрзалізниця» за 2021 рік, складеної відповідно до вимог МСФЗ, у терміни, зазначені у додатку до цієї телеграми, забезпечте своєчасну підготовку та надання інформації за формами, які додаються.

Начальникам фінансово-економічних відділів служб та дирекцій залізничних перевезень по всіх виробничих підрозділах за підпорядкуванням, начальникам центрів бухгалтерського та податкового обліку служб, головним бухгалтерам виробничих підрозділів надати інформацію:

- таблиці (підпункти) 1.8, 1.9, 1.13, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 4.4, 5.7, 6.4, 7.2, 7.3, 7.5, 8.1, 8.2, 12.1, 13.1, 14.1, 14.2, 16.5 на електронну адресу Л_ФС-НФБ (каб. 540);
- таблицю 2.2 по рахунках 36, 37, 38, 63, 64, 68 на електронну адресу Л_ФС-НФД32 (каб. 546), по рахунках 39, 48, 65 та 69 на електронну адресу Л_ФС-НФБ (каб. 540);

Звертаємо увагу, що перелік необхідної інформації, зазначений в основному аудиторському запиті, не є вичерпним і у ході проведення аудиторських процедур буде доповнений додатковими запитами.

НФБ

Ясакова

Виконавець: Іванина, 6-42-91

Л_ИвФранковск-
НОДФ1/IVF/LVIV/UKRZAL
01.02.2022 16:28

Кому Л_ИвФранковск-ДН-
4_бухгалтерия/IVF/LVIV/UKRZAL@UKRZAL,
Л_ИвФранковск-ДН-

Копия
СК

Тема >>: Доручення: Резолюція: [ДН-4-3/249]: , - ... (НФБ-
11/93 від 01.02.2022-Щодо проведення аудиту
фінансової та консолідованої фінансової звітності АТ
"Укрзалізниця" за 2021 рік)

----- Переслано: Л_ИвФранковск-НОДФ1/IVF/LVIV/UKRZAL дата: 01.02.2022 16:31 -----

Резолюція до вхідного документу СКЕДО УЗ

Доручення:

Резолюція: [ДН-4-3/249]: , - ...

(НФБ-11/93 від 01.02.2022-Щодо проведення аудиту фінансової та консолідованої фінансової звітності АТ "Укрзалізниця" за 2021 рік)

Щодо проведення аудиту фінансової та консолідованої фінансової звітності АТ "Укрзалізниця" за 2021 рік

Для доступу з Lotus Notes: Посилання на документ

-->Посилання на файли, прикріплені до вхідного документу<--

Додати в архів

Створити архів

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 23 листопада 2021 року № 30-2

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання і
розпорядження об'єктами державної власності у сфері залізничного
транспорту, належними державі матеріальними та іншими активами,
що мають фінансові наслідки для державного бюджету**

Київ 2021

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) (далі – аудит): стаття 98 Конституції України, статті 4, 7 Закону України “Про Рахункову палату”, План роботи Рахункової палати на 2021 рік, доручення члена Рахункової палати на виконання заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 09.10.2020 № 04-477, від 01.12.2020 № 04-595, від 05.01.2021 № 04-6, від 24.02.2021 № 04-72, від 29.04.2021 № 04-172, від 11.06.2021 № 04-233,

від 13.07.2021 № 04-305 та № 04-306, від 25.08.2021 № 04-401.

Мета аудиту: оцінка ефективності управління в частині використання і розпорядження об’єктами державної власності у сфері залізничного транспорту, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету.

Предмет аудиту: об’єкти державної власності у сфері залізничного транспорту, їхня діяльність у 2019–2020 роках, матеріальні та інші активи, що належать державі, та ефективність прийнятих рішень щодо використання та розпорядження ними.

Законодавчі, нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи, що регламентують діяльність органів управління та суб’єктів господарювання у сфері залізничного транспорту.

Фінансова і статистична звітність, фінансові плани та звіти про їх виконання, статистична інформація, інші документи щодо обґрунтованості планування, виконання результативності основних показників фінансово-господарської діяльності, контролю за управлінням об’єктами державної власності у сфері залізничного транспорту, належними державі матеріальними та іншими активами.

Об’єкти аудиту та початкові обмеження щодо проведення аудиту: Секретаріат Кабінету Міністрів України, акціонерне товариство “Українська залізниця” (далі – АТ “Укрзалізниця”, Товариство).

часові: 2019–2020 роки, з окремих питань – за більш тривалий період; географічні – м. Київ, Дніпро, Вінниця, Жмеринка.

Запити надсилалися до: Міністерства інфраструктури України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державної казначейської служби України, Державної податкової служби України, Фонду державного майна України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Критерії оцінки, використані під час аудиту: щодо законності – відповідність організаційно-розпорядчих та інших актів і управлінських рішень об’єктів аудиту нормам законодавчих і нормативно-правових актів;

щодо ефективності – оцінка своєчасності і повноти прийнятих управлінських рішень щодо використання та розпорядження матеріальними, нематеріальними та іншими активами; оцінка фінансових наслідків

державного бюджету;

щодо продуктивності – співвідношення між досягнутими результатами об'єктів аудиту і використаними ними фінансовими та матеріальними ресурсами.

Методи збирання даних:

аналіз нормативно-правових актів, програмних, розпорядчих та інших документів, пов'язаних з предметом аудиту;

перевірка та аналіз документів щодо організації роботи та виконання покладених на об'єкти аудиту повноважень;

аналіз фінансової та статистичної звітності, первинних та інших документів, які відображають стан розпорядження об'єктами державної власності;

отримання письмових та усних пояснень посадових осіб об'єктів аудиту; аналіз та узагальнення результатів попереднього контрольного заходу Рахункової палати;

аналіз результатів контрольних заходів інших контролюючих органів; опрацювання матеріалів ЗМІ та спеціальних видань;

надання запитів з питань аудиту та отримання пояснень посадових осіб об'єктів аудиту.

Термін проведення аудиту: 05.05.2021 – 27.09.2021.

За результатами аудиту складено 2 акти, 3 акти огляду приміщень будівель вокзалів та 1 акт огляду незавершеного капітального будівництва.

Проведення аудиту здійснювалося департаментом контролю у сфері економіки, інфраструктури та управління об'єктами державної власності із залученням територіальних управлінь Рахункової палати по Дніпропетровській області (у м. Дніпро) та по Вінницькій, Кіровоградській та Хмельницькій областях (у м. Вінниця).

АТ “Укрзалізниця” листом від 06.09.2021 № Ц-6-88-4499-21 (вхідний № 1322/06 від 07.09.2021) надано підписаний в. о. члена правління акт (без розшифрування прізвища підписанта) із зауваженнями та запереченнями. При цьому документа про причини відсутності керівника АТ “Укрзалізниця” (в. о. голови правління АТ “Укрзалізниця” Камишіна О. М.) при наданні акта не надано. Зазначене є недотриманням вимог статті 34 Закону України “Про Рахункову палату” та пункту 34.10 Регламенту Рахункової палати.

ВСТУП

Завершення структурної реформи АТ “Укрзалізниця”, зокрема запровадження вертикально-інтегрованої системи управління з належним стратегічним плануванням ресурсів у короткостроковій перспективі, а також забезпечення відокремлення оператора інфраструктури від вантажних та пасажирських перевізників, передбачено Національною транспортною стратегією України на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 430-р. Через 3 роки було затверджено План заходів з реалізації Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.04.2021 № 321-р.

Експлуатаційна мережа залізниць України становить майже 19,8 тис. км (без урахування окупованих територій), з яких понад 47,2 відс. електрифіковано. За обсягами вантажних перевезень залізниці України займають четверте місце на Євразійському континенті, поступаючись лише залізницям Китаю, Росії та Індії.

АТ “Укрзалізниця” є монополістом у сфері користування залізничними колями, диспетчерськими службами, вокзалами та іншими об’єктами інфраструктури, що забезпечують рух залізничного транспорту загального користування (стаття 5 Закону України “Про природні монополії”).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 83 “Про затвердження переліку об’єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави” АТ “Укрзалізниця” включено до переліку об’єктів стратегічного значення для економіки та безпеки держави.

Згідно з наказами Державної податкової служби України з 2017 року АТ “Укрзалізниця” включено до реєстру великих платників податків. Товариство є одним із найбільших роботодавців в Україні: станом на 01.01.2021 працювало 249,5 тис. працівників.

За даними Держстату¹, у 2019 році АТ “Укрзалізниця” забезпечило майже 51 відс. вантажних і 31 відс. пасажирських перевезень, здійснюваних всіма видами транспорту, у 2020 році – 56 відс. та 27 відс. відповідно.

Міністерство інфраструктури України зазначає², що залізниці України до останнього часу забезпечували потреби економіки і населення у перевезеннях. За останні більш ніж 25 років оновлення основних засобів здійснювалось виключно за рахунок власних коштів залізниць, що не давало можливості забезпечити належне відтворення основних засобів, насамперед активної частини – рухомого складу. На сьогодні технічний ресурс залізниць практично вичерпано. Існує загроза незабезпечення залізничним транспортом потреб економіки України у перевезеннях у подальшому.

Оскільки ринок перевезень та діяльність АТ “Укрзалізниця” суттєво впливають на загальний стан економіки країни, надходження до державного бюджету та мають задовольняти потреби населення та промисловості, обрана тема аналізу є актуальною та вкрай важливою.

1.1 Аналіз основних показників фінансового стану АТ “Українська залізниця”.

ГКУ, зокрема, встановлено, що господарське товариство, у статутному капіталі якого більше 50 відс. акцій (часток, паїв) прямо чи опосередковано належить державі, зобов'язане на кожний наступний рік складати і виконувати річний фінансовий план відповідно до статті 75 ГКУ (частина третя статті 89). Фінансовий план є основним плановим документом державного комерційного підприємства, згідно з яким підприємство отримує доходи і здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом року відповідно до установчих документів (стаття 75).

Фінансовий план підприємств, що є суб'єктами природних монополій, та підприємств, плановий розрахунковий обсяг чистого прибутку яких перевищує 50 млн грн, підлягає затвердженню Кабінетом Міністрів України до 1 вересня року, що передує плановому, якщо інше не передбачено законом (стаття 75). Подібна норма визначена і Законом № 185.

Річний консолідований фінансовий план АТ “Укрзалізниця” на 2019 рік затверджено з порушенням терміну, визначеного частиною третьою статті 89 ГКУ, на 7 місяців, фінансовий план АТ “Укрзалізниця” на 2020 рік – з порушенням визначеного терміну на 11 місяців²⁷.

Основними видами діяльності Товариства у періоді, що аналізувався, були вантажні та пасажирські перевезення, допоміжне виробництво (далі – реалізація продукції). Структура обсягів реалізованої продукції Товариства у 2019–2020 роках наведена у діаграмі 1.

Відповідно до пояснювальної записки до виконання консолідованого фінансового плану за 2019 рік, наданої АТ “Укрзалізниця” Мінінфраструктури, Мінекономіки та Мінфіну²⁸, невиконання плану доходів від вантажних перевезень становило 11 502,5 млн грн та спричинено зменшенням обсягів перевезень на 4,6 відс., що призвело до втрати доходів у сумі 4 358,9 млн грн, при цьому за рахунок невиконання плану дохідної ставки доходи зменшилися на 7 143,6 млн грн; пасажирських перевезень – 235,1 млн грн за рахунок зменшення обсягів пасажирообігу у міжнародному та внутрішньому сполучення.

Відповідно до пояснювальної записки до виконання фінансового плану за 2020 рік, наданої АТ “Укрзалізниця” Мінінфраструктури, Мінекономіки та Мінфіну²⁹, невиконання плану доходів від вантажних перевезень становило 11 030,9 млн грн і спричинено зниженням дохідної ставки за перевезення визначеного обсягу вантажу у всіх видах сполучення в основному через незапровадження зближення тарифних класів вантажів з 01.07.2020 (недоотримано 4 147,8 млн грн), уніфікації тарифів на перевезення порожніх вагонів з 01.09.2020 (недоотримано 383,3 млн грн), а також зменшення задіяння вагонів власного парку в перевезеннях (недоотримано 3 644,3 млн грн), дальності перевезень, доходів від вантажних перевезень (недоотримано 2 855,5 млн грн) і зміну структури вантажів.

У структурі витрат Товариства найбільша питома вага припадає на собівартість реалізованої продукції. У 2019 році собівартість реалізованої продукції становила 80 774,7 млн грн (86,1 відс. усіх витрат), у 2020 році – 73 902,1 млн грн (83,6 відсотка).

Інформація про основні фінансові показники Товариства у 2019–2020 роках наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні фінансові показники Товариства у 2019–2020 роках
млн. грн.

Найменування показника	2019 рік			2020 рік			відс. до факту 2019
	план	факт	відс.	план	факт	відс.	
Чистий дохід від реалізації продукції	102713,1	90352,3	88,0	89357	75291,6	84,3	83,3
Інші операційні доходи	2147,8	5407,2	251,8	2139,5	637,9	29,8	11,8
Дохід від участі в капіталі	0	87	0,0	7,2	17,1	237,5	19,7
Інші фінансові доходи ³⁰	239,6	259,5	108,3	177,2	190,4	107,4	73,4
Інші доходи	2681,5	143,1	5,3	10167,4	349,1	3,4	244,0
Доходи з податку на прибуток	0	0	0,0	14	34,6	247,1	0,0
Усього доходи	107782	96249,1	89,3	101862,3	76520,7	75,1	79,5
Усього витрати	103264,5	93260,9	90,3	101862,2	88420,3	86,8	94,8
Чистий фінансовий результат	4517,5	2988,2	66,1	0,1	11899,6		

Дані таблиці 1 свідчать, що за результатами фінансово-господарської діяльності у 2019 році прибуток становив 2 988,2 млн грн, 66,1 відс. планового показника. У 2020 році чистим фінансовим результатом Товариства був збиток у сумі 11 899,6 млн гривень.

Таким чином, правлінням АТ “Укрзалізниця” не забезпечено виконання повноважень, визначених пунктом 88 Статуту: діяльність правління регулюється принципами економічної доцільності та спрямована на одержання прибутку.

Слід зазначити, що упродовж 2019–2020 років на засіданнях наглядової ради не розглядалося питання роботи правління АТ “Укрзалізниця”, спрямованої на одержання прибутку за результатами фінансово-господарської діяльності Товариства. Зазначене свідчить про неналежний контроль наглядової ради за діяльністю правління АТ “Укрзалізниця”.

Аудитом встановлено, що при плануванні доходів на 2020 рік включено надходження від реалізації непрофільних активів, які не були обґрунтовані відповідними розрахунками. Так, при здійсненні погодження проєкту фінансового плану на 2020 рік АТ “Укрзалізниця” Мінекономіки висловило зауваження³¹ щодо запланованих у складі інших доходів від реалізації

непрофільних активів (7879 млн грн) та списання необоротних активів (2521,2 млн грн). Зокрема, Мінекономіки запропоновано доповнити матеріали до проєкту фінансового плану АТ “Укрзалізниця” на 2020 рік інформацією щодо складу та ринкової вартості запропонованих до реалізації та списання активів. Мінфіном³² проєкт фінансового плану АТ “Укрзалізниця” на 2020 рік підписаний також із зауваженнями. Попри це до фінансового плану на 2020 рік було включено необґрунтовані та завищені показники доходів.

Як засвідчив аудит, у 2020 році АТ “Укрзалізниця” план інших доходів не виконано внаслідок непроведення реалізації непрофільних та надлишкових активів у сумі 7 646 млн гривень. Зазначене свідчить про незадовільний рівень оптимізації непрофільних активів упродовж 2020 року, що не відповідає пункту 20 завдання 4 Плану заходів № 1411. Отже, через неухвалення ефективних управлінських рішень заплановані заходи із відчуження (реалізації) непрофільних та надлишкових активів не здійснювались.

Водночас від операційних курсових різниць збитки у 2020 році становили 5 485,3 млн гривень.

Додатковим навантаженням на власні ресурси Товариства, крім зазначених збитків, було виконання кредитних угод за попередні роки. Зокрема, за 23 кредитними угодами, взятими Товариством, починаючи з 2007 року, сума сплачених відсотків за 2019–2020 роки становила 6 195,6 млн грн (у 2019 році – 2 783,6 млн грн, у 2020 році – 3 412,0 млн гривень). Таким чином, значний обсяг власних ресурсів був спрямований на погашення зобов’язань минулих років, а не на розвиток Товариства.

В АТ “Укрзалізниця”³³ витрати на оплату праці семи членів наглядової ради упродовж 2019 року становили 42,1 млн грн, у 2020 році – 20,0 млн гривень. Середньомісячні витрати на оплату праці одного члена наглядової ради у 2019 році становили 500 738,0 грн, у 2020 році – 237 567,0 гривень. Витрати на оплату праці шести членів правління упродовж 2019 року та чотирьох членів правління у 2020 році становили відповідно 42,7 млн грн та 14,1 млн гривень. Середньомісячні витрати на оплату праці одного члена правління у 2019 році становили 648 778,0 грн, у 2020 році – 294 360,0 гривень. Водночас середньомісячна заробітна плата одного працівника у 2019 році становила 11 623 грн, у 2020 – 11 151 гривня. У 2020 році зменшення середньомісячної заробітної плати членів правління та наглядової ради Товариства пов’язано з обмеженнями щодо розміру заробітних плат, застосованими під час карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19 з квітня по серпень, відповідно до Закону України від 13.04.2020 № 553 “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік”.

Відповідно до пункту 6 Порядку визначення умов оплати послуг та компенсації витрат членів наглядових рад державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету

Міністрів України від 04.07.2017 № 668, член наглядової ради за кожен календарний рік, протягом якого він буде виконувати свої функції, має право на оплату послуг у вигляді річної та додаткової винагород.

Враховуючи недосягнення основних показників діяльності Товариства за 2019–2020 роки, а також недоліки і порушення в частині управління належними державі активами, виявлені аудитом, витрати на оплату праці семи членів наглядової ради та шести членів правління упродовж 2019–2020 років у сумі 118,9 млн грн є непродуктивними.

За даними звітів про виконання консолідованого фінансового плану на 2019 рік та фінансового плану на 2020 рік Товариством сплачено до бюджету податків, зборів та платежів 38 100,6 млн грн, в тому числі до державного бюджету – 20 587,0 млн грн, місцевих – 17 513,6 млн гривень. Товариством протягом 2019–2020 років сплачено єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який не входить до системи оподаткування, 16 030,2 млн гривень.

Дані щодо сплачених Товариством податків, зборів та платежів за результатами діяльності у 2019–2020 роках наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Інформація про сплачені Товариством податки, збори та платежі у 2019–2020 роках

млн грн

Найменування показника	2019 рік			2020 рік		
	план	факт	вик-ня	план	факт	вик-ня
Сплата податків та зборів до Державного бюджету України (податкові платежі), усього, у т. ч.:	7628,7	11778,8	154,4	8776,3	8808,2	100,4
податок на прибуток підприємств	475,4	1759	370,0	146,4	17,9	12,2
ПДВ, що підлягає відшкодуванню з бюджету за підсумками звітного періоду	4479,7	7322,3	163,5	6110,7	6118	100,1
акцизний податок	0,7	1,1	157,1	0,6	0,1	16,7
відрахування частини чистого прибутку державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями	0	0	0,0	0	2,2	0,0
рентна плата за користування надрами	23,2	25,1	108,2	25,2	21,4	84,9
Сплата податків та зборів до місцевих бюджетів (податкові платежі)	9035,2	8970,9	99,3	7204,1	8542,7	118,6
Інші податки, збори та платежі, усього, у т. ч.:	8114,3	8383,2	103,3	8388,2	7773,3	92,7
відрахування частини чистого прибутку на виплату дивідендів на державну частку	114,6	118,5	103,4	756,4	7,8	1,0
єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	7999,7	8264,7	103,3	7631,8	7765,5	101,8
Усього	24778,2	29132,9	117,6	24368,6	25124,2	103,1

За інформацією АТ “Укрзалізниця”, зменшення у 2020 році сплати податку на прибуток на 87,7 відс. пов'язано із зменшенням фінансового результату до оподаткування за 2019 рік по юридичній особі на 775,3 млн грн (775,3 млн грн*18 відс.=139,6 млн гривень).

Пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України від 24.04.2020 № 328 “Про

затвердження базового нормативу відрахування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності у 2019 році господарських товариств, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави” для АТ “Укрзалізниця” цей базовий норматив затверджено у розмірі 30 відсотків.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 349-р “Питання річних загальних зборів акціонерного товариства “Українська залізниця” затверджено розподіл чистого прибутку Товариства за 2019 рік та розмір річних дивідендів, що спрямовуються: 30 відсотків чистого прибутку в розмірі 749,5 млн грн – на виплату дивідендів до державного бюджету; 70 відсотків чистого прибутку у розмірі 1747,8 млн грн – на покриття збитків минулих років.

АТ “Укрзалізниця” у річному фінансовому (консолідованому) плані на 2020 рік затверджено відрахування частини чистого прибутку на виплату дивідендів на державну частку у сумі 756,4 млн гривень. У пояснювальній записці до виконання показників консолідованого фінансового плану АТ “Укрзалізниця” за 2020 рік зазначено, що фактично упродовж 2020 року сплачено 7,8 млн грн від асоційованих підприємств мережі АТ “Укрзалізниця”. За інформацією АТ “Укрзалізниця”, у 2020 році сплата дивідендів на державну частку зменшилася внаслідок неухвалення станом на 01.07.2020 загальними зборами відповідного рішення.

Лише 30.06.2021 АТ “Укрзалізниця” було сплачено 749,5 млн грн дивідендів за 2019 рік до державного бюджету, які згідно з фінансовим планом повинні були надійти до 01.07.2020, а фактично надійшли вже в іншому бюджетному періоді.

Отже, зволікання Кабінету Міністрів України з ухваленням рішення про сплату дивідендів за 2019 рік призвело до недонадходження до державного бюджету у 2020 році 749,5 млн гривень. Водночас АТ “Укрзалізниця” не скористалося можливістю своєчасно сплатити річні дивідендів до державного бюджету за 2019 рік з урахуванням положень частини п’ятої статті 11 Закону № 185. Як наслідок, затримка зі сплатою дивідендів за 2019 рік АТ “Укрзалізниця” до державного бюджету становила 12 місяців, що призвело до невчасного отримання доходів державним бюджетом.

Окрім цього, у Товариства обліковувалися переплати за платежами до державного бюджету, зокрема: станом на 31.12.2018 – 14,2 млн грн, на 31.12.2019 – 141,9 млн грн, на 31.12.2020 – 128,5 млн гривень. Слід зазначити, що авансування при сплаті податків є відволіканням власних обігових коштів підприємства від основної діяльності, тобто ухвалено неефективні управлінські рішення, що мали наслідки для державного бюджету в частині сплати податків, зборів та обов’язкових платежів в поточному році за майбутній фінансовий період.

ВИСНОВКИ

1. Аудитом встановлено, що модель корпоративного управління, впроваджена при створенні акціонерного товариства “Українська залізниця” (далі – АТ “Укрзалізниця”, Товариство), зумовила неефективне управління належними державі активами, неналежне використання і розпорядження об’єктами державної власності у сфері залізничного транспорту, що спричинило ряд факторів, які у 2019–2020 роках негативно вплинули на господарську діяльність Товариства, та призвело до збитків у 2020 році у сумі 1 189,6 млн гривень.

У періоді, що підлягав аудиту, виявлено низку недоліків та порушень, зокрема: використання об’єктів державної власності, належних державі активів у сфері залізничного транспорту із недотриманням вимог законодавства у сумі 19,9 млн грн, непродуктивні витрати – 1 545,5 млн грн, ухвалення неефективних управлінських рішень, що мали наслідки для державного бюджету в частині сплати податків, зборів та обов’язкових платежів, – 1 034,1 млн грн (у тому числі авансування за платежами до державного бюджету, несвоєчасність сплати дивідендів), недоотримання доходів – 7 646,0 млн гривень. Також виявлено нанесення посадовими особами Товариства шкоди державним інтересам у загальній сумі 1 361,3 млн гривень, в тому числі нестач – 306,9 млн грн через невиконання або неналежне виконання посадовими особами своїх посадових обов’язків, що має ознаки кримінального правопорушення.

2. За результатами фінансово-господарської діяльності протягом 2019 – 2020 років Товариство внаслідок невиконання плану за доходами у 2019 році, отримання збитків у 2020 році, а також зволікання з ухваленням Кабінетом Міністрів України рішення (розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 349-р) про сплату дивідендів до державного бюджету за 2019 рік, несвоєчасно перераховано до державного бюджету дивіденди у сумі 749,5 млн грн, які згідно із фінансовим планом повинні були надійти до 01.07.2020, а фактично надійшли в іншому бюджетному періоді – 30.06.2021. Основними причинами отримання у 2020 році збитків у сумі

1 189,6 млн грн є невиконання плану доходів від вантажних перевезень – 1 030,9 млн грн; планування необґрунтованих показників доходів з реалізації непрофільних активів – 7 646 млн грн; неузгодження фактичних витрат Товариства з фактично отриманими доходами; відволікання коштів на непродуктивні витрати з обслуговування кредитів – 3 412,0 млн грн; збільшення витрат у зв’язку із збільшенням курсових різниць – 5 485,3 млн грн; здійснення витрат на сплату штрафних та фінансових санкцій (на виконання рішень суду) – 417,1 млн грн, додаткові витрати на утримання об’єктів незавершеного будівництва – 0,9 млн гривень.

Таким чином, правління Товариства не забезпечило виконання повноважень, визначених пунктом 88 Статуту, відповідно до якого діяльність правління регулюється принципами економічної доцільності та має спрямовуватись на

одержання прибутку. Упродовж 2019 – 2020 років на засіданнях наглядової ради не розглядалося питання роботи правління Товариства, спрямованої на одержання прибутку за результатами фінансово-господарської діяльності. Зазначене свідчить про неналежний контроль наглядової ради за діяльністю правління Товариства, яка відповідно до Статуту має контролювати та регулювати діяльність правління. Окрім цього, зволікання з прийняттям Кабінетом Міністрів України рішення про сплату дивідендів до державного бюджету за 2019 рік призвело до несвоєчасного перерахування до державного бюджету дивідендів, які надійшли до державного бюджету в іншому бюджетному періоді (2021 році).

3. Витрати на оплату праці членів наглядової ради Товариства упродовж 2019 – 2020 років становили 62,1 млн грн, середньомісячні витрати на оплату праці одного члена наглядової ради у 2019 році – 500 738 грн, у 2020 році – 237 567 гривень. Витрати на оплату праці членів правління упродовж 2019–2020 років становили 56,8 млн грн, середньомісячні витрати на оплату праці одного члена правління у 2019 році – 648 778,0 грн, у 2020 році – 294 360,0 гривень. Зменшення середньомісячної заробітної плати членів правління та наглядової ради Товариства у 2020 році пов'язано з обмеженнями щодо розміру заробітної плати, застосованими під час карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19 з квітня по серпень, відповідно до Закону України від 13.04.2020 № 553 “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік”.

Водночас середньомісячна заробітна плата одного працівника АТ “Укрзалізниця” у 2019 році становила 11 623 грн, у 2020 році – 11 151 гривню. Поряд з цим середньомісячні витрати на оплату праці одного адміністративно-управлінського працівника Товариства у 2019 році становили 86 571 грн, у 2020 році – 83 633 грн, що у 8 разів вище, ніж середньомісячна заробітна плата одного працівника.

Відповідно до пункту 6 Порядку визначення умов оплати послуг та компенсації витрат членів наглядових рад державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.07.2017 № 668, член наглядової ради за кожен календарний рік, протягом якого він буде виконувати свої функції, має право отримати оплату послуг у вигляді річної та додаткової винагород.

Враховуючи недосягнення основних показників діяльності Товариства за 2019–2020 роки, недоліки та порушення, виявлені в частині управління належними державі активами, витрати у сумі 118,9 млн грн на оплату праці упродовж 2019–2020 років семи членів наглядової ради та шести членів правління є непродуктивними.

4. Аудитом встановлено недотримання вимог підпункту 5 пункту 4 Постанови Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 735 “Питання публічного акціонерного товариства “Українська залізниця”, а саме: станом на

01.01.2021 не здійснено переоформлення правовстановлюючих документів на 1 070 об'єктів нерухомого майна (зокрема, 110 житлових будинків; 61 квартиру; 14 гуртожитків; 11 павільйонів; 22 гаражі; 21 будівля підстанцій; 225 вантажних та посадкових платформ тощо), які обліковується на балансі Товариства та права на які підлягають державній реєстрації.

Зазначені об'єкти не мають державної реєстрації, що не відповідає вимогам статей 3 та 4 Закону України від 01.07.2004 № 1952 “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”. Відсутність державної реєстрації об'єктів нерухомості, що знаходяться на балансі Товариства, створює ризик втрати цього майна на загальну суму 208,7 млн грн за балансовою (залишковою) вартістю. За інформацією Товариства, переоцінка майна не проводилася більше 6 років (з 2015 року), а отже, балансова (залишкова) вартість станом на 31.12.2020 є несправедливою.

5. Аудитом засвідчено, що Товариство протягом 2019–2020 років не вживало заходів з централізованої закупівлі послуг у частині розроблення землепорядної документації щодо відведення земельних ділянок у постійне користування, реєстрації земельних ділянок у Держгеокадастрі тощо.

При цьому у користуванні Товариства обліковуються 1 306 земельних ділянок (внесені до статутного капіталу) загальною площею 12 040,3458 га, на які немає правовстановлюючих документів. Зазначене призвело до сплати Товариством за 2019–2020 роки 5,0 млн грн земельного податку за цими земельними ділянками, що є непродуктивними витратами. Окрім того, може бути втрачено державне майно, включене до статутного капіталу Товариства.

6. Аудитом встановлено, що станом на 01.01.2021 у Товаристві обліковуються 88 земельних ділянок загальною площею 163,6003 га, які не використовуються, але за якими у 2019–2020 роках сплачено 3,8 млн грн земельного податку, що є непродуктивними витратами. Незабезпечення Товариством належного контролю за обліком цих об'єктів може призвести до значних втрат державного майна. Встановлено, що 460 земельних ділянок Товариства загальною площею 321,4288 га несанкціоновано зайнято переважно фізичними особами. Зокрема, несанкціоноване зайняття земельних ділянок відбувалося у чотирьох регіональних філіях: “Одеська залізниця” – 423 земельні ділянки “Південно- Західна залізниця” – 2, “Львівська залізниця” – 28, “Придніпровська залізниця” – 7. На цих ділянках розташовуються житлові будинки, гаражі, посіви, готелі, кафе, городи, торговельні павільйони тощо. Вартість зазначених земельних ділянок не встановлено, оскільки Товариством приховано від Рахункової палати їх балансову вартість. Справедлива (реальна) ціна не може бути визначена, бо з 2015 року переоцінка активів не здійснювалася. Рахунковій палаті відмовлено у наданні документів та інформації про період та умови, які спричинили втрату об'єктів державної власності.

Крім цього станом на 01.01.2021 наявні 15 випадків накладення меж земельних ділянок загальною площею 718,9019 га, що зумовлено

нерозв'язанням технічних проблем та законодавчим невирішенням цих питань. Незабезпечення належного контролю Товариством за обліком цих об'єктів призвело до сплати земельного податку на загальну суму 4,0 млн грн, що є непродуктивними витратами.

7. Аудит засвідчив, що за результатами інвентаризацій, проведених Товариством у 2019–2020 роках, виявлено нестач запасів та необоротних активів, за якими отримано збитків загалом на 306,9 млн грн, що має ознаки кримінального правопорушення, а саме невиконання або неналежне виконання посадовими особами своїх посадових обов'язків. Інформацію про відкриття кримінальних проваджень (їх реквізити) у правоохоронних органах щодо виявлених нестач під час аудиту не підтверджено.

8. Аудитом встановлено тривале відволікання коштів Товариства у попередніх роках у капітальні інвестиції, які так і залишаються незавершеними, фактично “замороженими”. Через неухвалення ефективних управлінських рішень керівництвом Товариства, об'єкти будівництва роками не введені в експлуатацію, закуплене обладнання на момент проведення аудиту залишається невстановленим. Як наслідок, кошти на загальну суму 1 413,8 млн грн використано у попередніх періодах непродуктивно.

9. Товариством при складанні фінансового плану у показниках доходів, які передбачалось отримати у 2020 році, закладалися нереалістичні та необґрунтовані показники.

Аудитом встановлено, що упродовж 2019–2020 років Товариством відчуження непрофільних та надлишкових активів шляхом їх реалізації фактично не здійснювалось. За результатами роботи Комісією з непрофільних активів у листопаді – грудні 2020 року до переліку активів для розпорядження включено перші 53 непрофільні активи, щодо яких обрано спосіб розпорядження – продаж. Водночас перший перелік активів для розпорядження затверджено Комісією лише у лютому 2021 року та погоджено правлінням Товариства у травні 2021 року.

При цьому згідно з інформацією АТ “Укрзалізниця” витрати на утримання закладів оздоровчого та спортивно-культурного характеру за 2019–2020 роки становили 457,5 млн грн, у т. ч. оздоровчі заклади – 260,0 млн грн, спортивні – 97,3 млн грн, заклади культури – 35,8 млн грн, лікувальні заклади – 6,1 млн грн, ремонт основних засобів – 58,3 млн грн; витрати на утримання житлово-комунального господарства – 221,6 млн грн, у т.ч. житлове господарство – 103,5 млн грн, гуртожитки – 93,4 млн грн, комунальне господарство – 24,7 млн гривень.

Зазначене свідчить про незадовільну оптимізацію непрофільних активів упродовж 2020 року, що не відповідає пункту 20 завдання 4 Плану заходів з реформування залізничного транспорту, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1411-р від 27.12.2019 (далі – План заходів № 1411).

Отже, через неухвалення ефективних управлінських рішень заплановані заходи із відчуження (реалізації) непрофільних та надлишкових активів не

здійснювались. Як наслідок, план доходів Товариства на 2020 рік не виконано у сумі 7 646,0 млн грн, при цьому витрати не відкориговано.

10. Неефективна та непродуктивна претензійно-позовна робота Товариства в частині юридичного супроводження судових процесів призвела до ухвалення судами рішень на користь інших суб'єктів господарювання та, як наслідок, сплати коштів у 2019 – 2020 роках на загальну суму 1 054,4 млн гривень. Зазначене відбулося через невиконання або неналежне виконання посадовими особами своїх посадових обов'язків, завдання істотної шкоди державним інтересам, щонає ознаки кримінального правопорушення.

Встановлено, що упродовж 2019–2020 років за даними Єдиного реєстру судових рішень (за категоріями адміністративне, господарське, цивільне судочинство) Товариством за рішеннями судів сплачено загалом 1 054,4 млн грн, у т. ч. на виконання рішень суду – 892,3 млн грн, штрафні та фінансові санкції – 126,4 млн грн, судовий збір – 35,7 млн грн за 2432 судовими справами. У той же час на користь Товариства за цей період надійшло за рішеннями судів загалом 165,3 млн гривень.

11. Аудит засвідчив випадки неукладання договорів оренди у приміщеннях пасажирських залізничних вокзалів Товариства орендодавцями, що є недотриманням вимог Закону України від 03.10.2019

№ 157-IX “Про оренду державного та комунального майна”.

12. У порушення вимог підпункту 3 пункту 71 Статуту та пункту 7.9 Облікової політики АТ “Укрзалізниця” протягом шести років (2015 – 2020 років) оцінка майна не проводилася, активи в бухгалтерському обліку відображались не за справедливою вартістю. Зазначене є недотриманням вимог пункту 31 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 16 “Основні засоби”, прийнятого Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, та пункту

7.9 Облікової політики АТ “Укрзалізниця” в частині визначення справедливої вартості активів. Застосування міжнародних стандартів передбачено статтею 121 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”. Вартість активів, які належать державі, об'єктів державної власності за даними Консолідованого балансу (Звіту про фінансовий стан) АТ “Укрзалізниця” на 31.12.2020 (без врахування фінансових зобов'язань та фінансових ресурсів) становить 253 149,9 млн гривень.

У 2019 – 2020 роках наглядовою радою Товариства не ухвалено рішень про обрання оцінювача всього майна Товариства, чим не дотримано вимоги підпункту 3 пункту 71 Статуту та не затверджено умов договору, що укладатиметься з ним при встановленні розміру оплати його послуг. За інформацією Товариства, у 2020 році закупівлю послуг з проведення оцінки майна для цілей бухгалтерського обліку не здійснено, оскільки зазначену закупівлю в електронній системі “Prozorro” заблоковано. Товариством розпочато нову процедуру закупівлі послуг з оцінки майна (необоротних активів) для цілей бухгалтерського обліку.

13. Аудитом встановлено, що в порушення вимог пункту 8

частини другої статті 5 Закону України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об’єктами державної власності” (далі – Закон № 185), без погодження суб’єктом управління (Кабінетом Міністрів України) Товариством здійснено передачу у комунальну власність 5 гуртожитків балансовою вартістю 19,9 млн гривень.

14. Річні фінансові (консолідовані) плани на 2019–2020 роки Товариством затверджувалися із порушенням термінів, визначених частиною третьою статті 89 Господарського кодексу України: на 2019 рік – на 7 місяців, на 2020 рік – на 11 місяців, а також вимог Порядку складання, затвердження та контролю за виконанням фінансового плану суб’єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205.

15. Контрольною групою проаналізовано фактичне виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих Товариству у рішенні Рахункової палати від 13.10.2020

№ 27-3, яким затверджено Звіт про результати аудиту ефективності акціонерного товариства “Українська залізниця” з питань використання і розпорядження державним майном регіональною філією “Південно-Західна залізниця”, що мають фінансові наслідки для державного бюджету. Так, з 10 рекомендацій не виконано 7, інші – виконано частково.

Отже, формальний підхід до розроблення та виконання заходів зумовив низьку результативність роботи з усунення порушень і недоліків, виявлених Аудитом 2020. Як наслідок, порушення та недоліки, виявлені Рахунковою палатою в Товаристві, мають системний характер.

16. Відповідно до пункту 27 Статуту єдиним акціонером Товариства є держава в особі Кабінету Міністрів України. Урядом як суб’єктом управління державної власності не забезпечено повною мірою виконання вимог статті 5 Закону № 185. Кабінетом Міністрів України не визначені посадові особи, а також міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, через які мала спрямовуватися, координуватися та контролюватися діяльність з управління корпоративними правами держави у сфері залізничного транспорту.

Уряд відповідно до пункту 55 Статуту здійснює управління Товариством через загальні збори. При цьому Секретаріат Кабінету Міністрів України та Мінінфраструктури не наділені повноваженнями у частині управління корпоративними правами держави щодо Товариства. Поряд з цим нормативно-правовими актами не передбачено подання Кабінетом Міністрів України, який згідно із пунктом 27 Статуту є єдиним акціонером товариства, відомостей до Реєстру корпоративних прав держави. За інформацією Фонду державного майна України документи для включення Товариства до Реєстру корпоративних прав держави в паперовому вигляді не подавалися.

Отже, потребують вирішення прогалини у правовому полі в частині повноважень суб’єкта управління у цій сфері – Кабінету Міністрів України.

17. Згідно з пунктом 36 Статуту Товариство використовує, утримує

державне майно, закріплене за ним на праві господарського відання, та розпоряджається ним з урахуванням обмежень, установлених законодавством. Відповідно до пункту 34 Статуту розпорядження майном Товариства, в тому числі шляхом списання, відчуження, передачі в користування, оренду, концесію відповідного майна, розпорядження майном, внесеним до статутного капіталу Товариства, і майном, набутим Товариством під час його господарської діяльності, здійснюється в порядку, встановленому законодавством, з урахуванням обмежень, визначених законом та Статутом.

На сьогодні Товариство функціонує як юридична особа, до статутного капіталу якої включено 48 підприємств і установ. При цьому наділені правом видавати власні розпорядчі документи, а також майном та земельними ділянками, структурні підрозділи, зокрема регіональні філії “Південна залізниця”, “Придніпровська залізниця”, “Південно-Західна залізниця”, “Одеська залізниця”, “Львівська залізниця”, “Донецька залізниця” тощо, які не є юридичними особами. Отже, посадовими особами правління визначені пунктом 105 Статуту повноваження щодо розпорядження майном фактично передані керівникам структурних підрозділів.

Оскільки положення Закону № 185 та Статуту не містять терміна “наділення майном”, зазначені розпорядчі документи структурних підрозділів Товариства не відповідають нормам зазначеного Закону, який є базовим з питань, пов’язаних з реалізацією прав держави як власника майна, а також Статуту.

18. Аудитом встановлено, що протягом 2019 року та до жовтня 2020 року організаційну структуру Товариства розпорядчим або іншим документом не було визначено. Разом з тим, за інформацією Товариства, наглядовою радою приймалися окремі рішення про утворення, ліквідацію структурних та відокремлених підрозділів Товариства. Зазначене є недотриманням вимог підпункту 22 пункту 71 Статуту в частині віднесення до виключної компетенції наглядової ради затвердження розробленої правлінням організаційної структури Товариства.

При цьому згідно з абзацом п’ятнадцятим підпункту 3 пункту 71 Статуту як редакції, що діяла до 06.06.2020, так і після 06.06.2020, до виключної компетенції наглядової ради належить прийняття рішення про створення, реорганізацію та/або ліквідацію структурних та/або відокремлених підрозділів Товариства.

Також встановлено, що у період з 15.04.2019 по 31.12.2019 розподілу обов’язків між головою Товариства та членами правління розпорядчими або іншими документами не було визначено. Майже 9 місяців не було встановлено межі відповідальності членів правління, а отже, існувала колективна відповідальність членів правління у межах передбачених Статутом повноважень.

19. Затверджений Кабінетом Міністрів України План заходів № 1411 виконувався основними виконавцями (Мінінфраструктури, Товариством, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, ФДМУ) з порушенням встановлених термінів. Як наслідок, із 21 заходу зі строком виконання до кінця 2020 року, не виконано 14.

При цьому письмові ініціативи відповідальних виконавців за підсумками

виконання Плану заходів № 1411 упродовж 2020 року у частині подовження строків виконання Кабінетом Міністрів України не були підтримані, зміни не внесені.

20. Аудитом встановлено, що у Товариства обліковувалися переплати за платежами до державного бюджету, зокрема: станом на 31.12.2018 – 14,2 млн грн, на 31.12.2019 – 141,9 млн грн, на 31.12.2020 – 128,5 млн гривень. Авансування зі сплати податків є відволіканням власних обігових коштів Товариства від основної діяльності, тобто ухвалено неефективні управлінські рішення, що мали наслідки для державного бюджету в частині сплати податків, зборів та обов’язкових платежів в поточному році за майбутній фінансовий період.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання і розпорядження об'єктами державної власності у сфері залізничного транспорту, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження цього Звіту.

2. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Раді національної безпеки і оборони України для відповідного реагування.

3. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури, Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики та рекомендувати розглянути на засіданнях.

4. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Кабінету Міністрів України з метою розгляду на засіданні та рекомендувати:

забезпечити детальний аналіз нормативно-правових актів щодо здійснення Кабінетом Міністрів України повноважень суб'єкта управління об'єктами державної власності, а також в частині надання відомостей до Реєстру корпоративних прав держави з метою внесення відповідних змін до законодавства; розробити пропозиції щодо внесення змін до Закону України “Про управління об'єктами державної власності” частині чіткого визначення повноважень Кабінету Міністрів України як суб'єкта управління об'єктами державної власності господарських структур у сфері залізничного транспорту, щодо яких Кабінет Міністрів України виконує функції управління; забезпечити своєчасне виконання Плану заходів з реформування залізничного транспорту, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 № 1411-р; вжити заходів щодо своєчасного затвердження фінансових планів Товариства відповідно до Порядку [економіки](#), затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205;

забезпечити своєчасне прийняття рішень щодо затвердження розподілу чистого прибутку та розміру річних дивідендів відповідно до вимог законодавства як виконавцем функції загальних зборів Товариства.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати наглядовій раді та правлінню Товариства для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту порушень та недоліків та рекомендувати:

розробити протягом двох місяців план заходів з усунення виявлених порушень та недоліків і поінформувати Рахункову палату;

вжити заходів щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності посадових осіб, які допустили порушення та неналежно виконували посадові обов'язки;

забезпечити належний контроль наглядової ради за ефективністю діяльності управління в частині виконання основних функцій та повноважень щодо одержання прибутку за результатами фінансово-господарської діяльності;

забезпечити проведення переоцінки активів, що належать державі, та об'єктів державної власності відповідно до вимог Закону України

від 16.07.1999 № 996-XIV “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” та Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;

привести накази Товариства від 01.12.2015 №№ 043, 044, 045, 046, 047 щодо наділення майном регіональних філій “Південна залізниця”, “Придніпровська залізниця”, “Південно-Західна залізниця”, “Одеська залізниця”, “Львівська залізниця” Товариства у відповідність до вимог законів України “Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування” та “Про залізничний транспорт”;

забезпечити своєчасне затвердження консолідованих фінансових планів Товариства та виконання вимог Порядку [складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки](#), затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205;

при підготовці фінансового плану на 2022 рік передбачити витрати на здійснення робіт із землепорядкування для переоформлення земельних ділянок на праві постійного користування Товариства;

провести інвентаризацію земельних ділянок Товариства в частині цільового використання 460 несанкціоновано зайнятих земельних ділянок загальною площею 321,4288 га;

провести експертизу щодо 15 земельних ділянок, за якими відбулося накладання меж, із залученням посадових осіб Держгеокадастру з метою визначення меж земельних ділянок для перерахунку земельного податку;

забезпечити оформлення правовстановлюючих документів на 1 306 земельних ділянок (внесені до статутного капіталу) загальною площею 040,3458 га, на які немає правовстановлюючих документів та які перебувають у користуванні Товариства;

забезпечити переоформлення правовстановлюючих документів на 1070 об'єктів нерухомого майна, включених до статутного капіталу Товариства, відповідно до вимог пункту 2 статті 5 Закону України від 23.02.2012 № 4442-VI “Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування”;

провести інвентаризацію капітальних інвестицій для виявлення об'єктів довгобудів та визначення об'єктів для подальшої добудови або реалізації як непрофільних активів;

забезпечити реалізацію непрофільних активів, щодо яких ухвалено рішення про їх відчуження, з урахуванням експертно-грошової оцінки майна;

забезпечити за результатами інвентаризацій відшкодування винними особами виявлених нестач.

6. Поінформувати Офіс Генерального прокурора з наданням матеріалів щодо виявлених ознак кримінальних правопорушень для відповідного реагування.

Баланс за 2021р., станом на 30 червня

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство Територія Організаційно-правова форма господарювання Вид економічної діяльності Середня кількість працівників Адреса, телефон Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака Складено (зробити позначку "✓" у відповідній клітинці): за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності	Виробничий підрозділ "Івано-Франківська дирекція залізничних перевезень" Регіональної філії "Львівська залізниця" АТ "Укрзалізниця" Україна Акціонерне товариство Вантажний залізничний транспорт 1164 за ЄДРПОУ за КОАТУУ за КОПФГ за КВЕД
--	---

Коди	01
(Rekviz32)	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 30-е червня 2021 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001	5	5
накопичена амортизація	1002	5	5
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1381	205
Основні засоби :	1010	58337	32273
первісна вартість	1011	85837	54909
знос	1012	27500	22636
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
Інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	492	450
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	60210	32928
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	476	218
виробничі запаси	1101	476	218
незавершене виробництво	1102		
готова продукція	1103		
товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги :	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками :			
за виданими авансами	1130	116	1
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		2763
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	593	576
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти :		15	28
готівка	1166		
рахунки в банках	1167		
Витрати майбутніх періодів	1170	4	37
Інші оборотні активи	1190	83	64
Усього за розділом II	1195	1287	3687
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	61497	36615

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
А	Б	З	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	1936	421
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		8637
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Неконтрольована частка	1490		
Усього за розділом I	1495	1936	9058
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	8192	7028
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	8192	7028
Цільове фінансування	1525	172	168
Усього за розділом II	1595	8364	7196
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	289	155
розрахунками з бюджетом	1620	1572	913
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	1951	1388
розрахунками з оплати праці	1630	6736	4953
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		7
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	27994	
Поточні забезпечення	1660	12259	12669
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	396	276
Усього за розділом III	1695	51197	20361
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	61497	36615

¹ Визначається в порядку, встановленому спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у галузі статистики.

Керівник

Головний бухгалтер

В.Я.Загалюк

О.Й.Ареєва

Додаток Ж

Оцінка ефективності системи бухгалтерського обліку підприємства засобами внутрішнього аудиту

Складові системи	Елементи системи	Напрями дослідження	Параметри оцінки
Методологія бухгалтерського обліку	Принципи обліку	Дотримання принципів обліку	Зрозумілість та повнота дотримання
	Цілі та завдання	Виконання цілей і завдань	Зрозумілість, адекватність тлумачення та послідовність виконання
	Види обліку	Методичні прийоми та способи	Якість, доречність, методична правильність, законність
	Методи обліку		
Технологія бухгалтерського обліку	Форма ведення обліку	Доцільність обраної форми	Затрати праці облікових працівників на складання облікових регістрів
	Обліковий процес	Облікові операції та роботи	Узгодженість та достатність облікових робіт, законність, повнота і завершеність операцій, доречність, правильність облікових розрахунків
Організація бухгалтерського обліку	Бухгалтерська служба	Посадові обов'язки та атестація кадрів	Кваліфікація та професійні компетенції облікових працівників
		Нормування праці	Відповідність нормам і нормативам
		Організаційна структура	Рациональність структури, рівень дублювання функцій, оперативність роботи облікових працівників
		Кадрове забезпечення	Повнота і достатність штату, рівень професійної придатності
		Технічне та програмне забезпечення	Рівень забезпеченості, функціональна придатність, відповідність стандартам, зручність, надійність
		Ергономічне забезпечення	Обсяг робіт, кількість і склад закріплених операцій
	Дисципліна	Розрахунково-платіжна, податкова, з бюджетом, трудова, організаційна	Свочасність та повнота розрахунків, дотримання положень установчих документів, трудового розпорядку

Продовження Додатку Ж

Інформаційне забезпечення	Документація	Нормативно- правова	Наявність, зрозумілість, однозначність трактування, дотримання
		Внутрішня регламентна	
		Поточна облікова	Наявність, аналітичність, достовірність, наявність помилок, достатність, своєчасність, законність, оперативність, доступність
		Звітна	Достовірність, правильність складання, повнота відображення, своєчасність подання.
		Внутрішнього контролю	Відповідність запитам, достовірність, частота контрольних перевірок
	Інформаційна безпека	Програмно- технічний захист	Рівень конфіденційності, доступності, достовірності та цілісності інформації
		Надійність персоналу	
		Якість інформації	